ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
ศราวุธ บรออีมี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ราชบัณฑิต ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ท่านทั้งสองได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ และให้กำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานิธิ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร. ไพบูลย์ อ่อนมั่ง กรรมการสอบที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนปริญญานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่ให้ความกรุณาในการเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนของโรงเรียนและขอขอบพระคุณครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มทดลองการใช้เครื่องมือที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณอาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษารวมทั้งอาจารย์และผู้รู้หลายท่านที่มิได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ที่ได้ให้แนวคิดและประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ผู้วิจัยมีความรู้พื้นฐานอันเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำงานวิจัยชิ้นนี้ได้สำเร็จ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวที่ให้การสนับสนุนงบทางการเงินในการศึกษาและให้กำลังใจด้วยดีมาโดยตลอด ด้วยความเคารพเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

สุดท้ายนี้ด้วยความประสงค์ของพระผู้เป็นเจ้าที่ทรงประทานความสำเร็จลงมา ผู้วิจัยขอกล่าวคำว่า “อัลฮัมดุลิลลาฮฺ” มวลการสรรเสริญเป็นสิทธิของพระองค์เท่านั้น

ศราวุธ บรอฮีมี

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ……	1
	ภูมิหลัง……	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย……..	4
	ความสำคัญของการวิจัย……	4
	ขอบเขตของการวิจัย……	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ……..	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย……	7
	สมมติฐานในการวิจัย……	9
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง……..	10
	ความรู้พื้นฐานบางประการเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม.....	10
	การศึกษาในศาสนาอิสลาม…… ..	13
	ความเป็นมาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม……..	18
	สภาพปัจจุบันของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม.....	21
	ประสิทธิผลของโรงเรียน……	27
	พฤติกรรมการสอนของครู…….	40
	ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียน.....	50
	ความคาดหวังทางการศึกษาของชุมชน……..	59
	พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน.....	63
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง……..	67
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	81
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	81
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล…….	82
	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ……	83
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล……..	84
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล……	84
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล……..	86

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	87
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล	87
	การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	87
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	95
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	95
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	95
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	96
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	96
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	96
	สรุปผลการวิเคราะห์	97
	อภิปรายผล	98
	ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม		106
ภาคผนวก		120
ประวัติย่อผู้วิจัย		156

บัญชีตาราง

ตาราง **หน้า**

1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 82

2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม..... 83

3 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของ พฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม..... 88

4 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รายด้านและภาพรวม..... 89

5 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชนและพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รายด้านและโดยรวม (n = 103)..... 89

6 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตกรุงเทพมหานคร..... 91

7 การวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตกรุงเทพมหานคร..... 91

8 การวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายการพัฒนาทัศนคตินักเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตกรุงเทพมหานคร..... 92

9 การวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายการพัฒนาโรงเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตกรุงเทพมหานคร..... 92

10 การวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายการแก้ไขปัญหาในโรงเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตกรุงเทพมหานคร 93

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ **หน้า**

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 9
2 กรวยประสบการณ์ของ เอ็ดการ์ เดล..... 45

ศราวุธ บรอฮีมี. (2550). *ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตกรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, ราชบัณฑิต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 4 ด้าน คือ 1) ด้านการผลิตนักเรียน 2) ด้านการพัฒนาทัศนคตินักเรียน 3) การพัฒนาโรงเรียน 4) การแก้ปัญหาในโรงเรียนพร้อมกับศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียนความคาดหวังของชุมชน และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตกรุงเทพมหานครและเพื่อหาอำนาจทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้พฤติกรรมของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนเป็นตัวทำนาย

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้คือครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานครเฉพาะหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เคร็จซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง 103 คนโดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนและผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบทีละขั้นตอน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทัศคตินักเรียน ด้านการพัฒนาโรงเรียน และด้านการแก้ปัญหาในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการผลิตนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยรวม ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ความคาดหวังของชุมชน และ พฤติกรรมการสอนของครู ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูงตามลำดับ

3. ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และความคาดหวังของชุมชน สามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 71.80 โดยบรรยากาศของโรงเรียน มีอำนาจการทำนายได้สูงสุดโดยสามารถ ทำนายได้ร้อยละ 61.30

Sarawut Brawhimi. (2007). *The Relationships of Selected Variables and School Effectiveness of Private Islamic Schools in Bangkok Metropolis*. Thesis, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Prof. Dr. Sermsak Wisalaporn, Asst. Prof. Dr. Veera Suphakij.

The purposes of this research were to study the effective level of Private Islamic School in four side producing the students and study the correlation between teaching behavior of teacher, school environment, community expectation, student behavior and effectiveness of Private Islamic School in Bangkok producing the student, student attitude development, school devel, solving problem in school. for finding authority Effectiveness of Private Islamic School in Bangkok by using the predictor as follow teaching behavior of teacher, school environment, community expectation and, student behavior. Sample groups were teachers in Private Islamic School in Bangkok, especially Secondary curriculum (Sanawi Level) by using table of Krejcie and morgan at amount 103 persons . The questionnaire had three pavts Statistics were percentage, mean, standard deviation and pearson Carrelation Coefficient, Stepwise multiple regression.

The results were as follows:

1. Effectiveness of Private Islamic School in Bangkok at high level, in considering found that student attitude development, school devel, solving problem in school at high level.and producing the student, at average level.

2. Variables that had relation at quite high level with School Effectiveness were and school environment, student behavior, community expectation and teaching behavior of teacher.

3. Variable predictor that can predict the effectiveness of Private Islamic School in Bangkok were school environment ,student behavior and community expectation at 71.80 percentage, in consideping fond that significantly at .001 level and school environment has the highest predictor authority. school environment at 61.30 percentage,

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการที่จะเลือกนับถือศาสนาใดก็ได้ตามความศรัทธา ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มีผู้นับถือมากเป็นอันดับ 2 รองจากศาสนาพุทธ ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามเรียกว่า มุสลิม ซึ่งเป็นกลุ่มชนที่มีความแตกต่างในด้านการนับถือศาสนา และวัฒนธรรมจากคนส่วนใหญ่ของประเทศ ศาสนาอิสลามได้ขยายมาถึงประเทศไทย ตั้งแต่ศตวรรษที่ 12 และนับตั้งแต่นั้นมาก็ได้ฝังรกรากอย่างมั่นคงในประเทศไทยปัจจุบันนี้มีชาวไทยมุสลิมอาศัยอยู่กระจัดกระจายทั่วประเทศไม่ต่ำกว่าแปดล้านคน รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาเป็นอย่างยิ่งจนถึงกับได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2475 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของประเทศไทยในมาตรา 13 ว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการนับถือศาสนาหรือลัทธิใดๆ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตนเมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่พลเมือง และไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมของประชาชนในประเทศ (องุ่น ละเต็บซัน. 2539 : 2)ในยุคปัจจุบันนี้ประเทศไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เป็นไปอย่างรวดเร็วทั้งด้านภาวะวิกฤติเศรษฐกิจและสังคม ความผันผวนทางการเมือง ความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรม อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลกระทบโดยตรงต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนทั่วไป การแข่งขันเพื่อความอยู่รอดของประเทศต่าง ๆ มีอัตราสูงขึ้นทุกระดับ ความสำคัญของการพัฒนาประเทศขึ้นอยู่กับศักยภาพ และคุณภาพของคนเป็นสำคัญ การสร้าง “คน” ด้วยการศึกษาจะเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญเป็นการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่จะมีแต่ความเจริญงอกงาม ความก้าวหน้าและช่วยแก้ไขปัญหาสังคมได้และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดแนวนโยบายในการพัฒนาโดยมุ่งไปที่คนให้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (กรมสามัญศึกษา. 2545 ก : บทนำ) กล่าวคือ มุ่งพัฒนาคนให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข มุ่งสร้างสังคมที่เข้มแข็งและมีดุลยภาพ

การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ เป็นสิ่งที่ช่วยทำให้พลเมืองของชาติเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเองและสังคม ถ้าพลเมืองส่วนใหญ่ของชาติได้รับการศึกษาดี ย่อมเป็นกำลังสำคัญที่จะทำให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า ดังพระบรมราโชวาทของพระบทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันทรงตรัสไว้ตอนหนึ่งว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบไปด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศย่อมทำให้สะดวก ราบรื่น และรวดเร็ว” การศึกษาตามแนวคิด อิสลามถือได้ว่าเป็นศาสนาที่มีความเคร่งครัดและสร้างความเป็นเอกลักษณ์

ของกลุ่มอย่างแน่นหนาและมั่นคง โดยมีพระมหาคัมภีร์อัล-กรุอานเป็นสิ่งกำหนดแนวปฏิบัติไว้ครบถ้วน ถือได้ว่าเป็นธรรมนูญแห่งชีวิต (Code of life) ของผู้นับถือศาสนาอิสลามทุกคน (องุ่น ละเต็บซัน. 2539 : 3 ; อ้างอิงจาก อุทัย ชูโต. 2521)

โรงเรียนแห่งแรกที่ท่านศาสดามูฮำหมัดได้จัดตั้งขึ้น ได้วางแนวไว้สำหรับสอนผู้ใหญ่เพื่อให้อ่านออกเขียนได้และ ใน 1 สัปดาห์จะมีอยู่ 1 วัน ได้จัดไว้เฉพาะการศึกษาของสตรี ในระยะต่อมาได้มีการสอนตามมัสยิดในสมัยยุคทอง (ค.ศ. 750 - ค.ศ. 1000) ได้มีการศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจังในสาขาวิชาต่างๆ ได้แก่ วรรณคดีอาหรับ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี โคลงกลอน อัล-กรุอาน วิชาศาสนา ภาษาอาหรับ ไวยากรณ์ การสำรวจ และได้มีการส่งเสริมนักการศึกษา โดยจัดรางวัลให้แก่ครู จัดตั้งห้องสมุด จัดให้ทุนเพื่อการศึกษาค้นคว้า ให้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นที่กรุงไคโร ประเทศอียิปต์ (โมฮัมหมัด อับดุลกาเดร์. 2540.)นักการศึกษามุสลิมมีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ของการศึกษามิใช่เพียงเป็นกระบวนการบรรจุสมองของผู้เรียนด้วยวิชาความรู้ ที่ผู้เรียนยังไม่เคยเรียนไม่เคยรู้เท่านั้น แต่ให้มีการศึกษาอบรมความประพฤติ และขัดเกลาจิตใจของผู้เรียนปลูกฝังความรู้สึกอยากคิด อยากทำในสิ่งที่ดีกว่าให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับมรรยาทอันดีงาม และตระเตรียมให้ผู้เรียนพร้อมที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างซื่อสัตย์สุจริตและสันติสุข ทุกวิชาควรสอดแทรกการอบรมด้านการประพฤติครูควรเน้นการเอาใจใส่ด้านความประพฤติตามคำสอนของศาสนาของผู้เรียนเป็นอันดับแรก เพราะความประพฤติตามคำสอนของศาสนาเป็นความประพฤติที่ถูกต้อง (กรมวิชาการ. 2546 : 322)

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นสถานศึกษาเอกชนประเภทหนึ่งที่มีความ สำคัญยิ่งในชุมชนมุสลิมซึ่งได้รับการพัฒนาและปรับปรุงมาจากสถาบันการศึกษาด้านศาสนาที่เรียกว่า “ปอเนาะ” โดยเปลี่ยนจากโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2509 ต่อมารัฐประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 จึงเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (คณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2538 : บทนำ) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จัดเป็นโรงเรียนเอกชนประเภทหนึ่งตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 มาตรา 15 วรรค 2 ได้แบ่งโรงเรียนออกเป็นสามลักษณะ คือ โรงเรียนที่จัดศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติ จัดรูปแบบในระบบโรงเรียน โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการโดยจัดเป็นรูปแบบการศึกษานอกระบบโรงเรียนและโรงเรียนที่จัดให้การศึกษาแก่บุคคลที่มีลักษณะพิเศษ ผู้เสียเปรียบทางการศึกษาในลักษณะต่างๆที่จัดเป็นรูปแบบการศึกษาสงเคราะห์โดยโรงเรียนในลักษณะที่สอง กระทรวงศึกษาธิการได้แบ่งการจัดประเภทของโรงเรียนออกเป็น หก ประเภท ในหมวด 2 ข้อ 6 ตามระเบียบว่าด้วยการกำหนดความรู้ของผู้ขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนและผู้ขอรับใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการ พ.ศ. 2526 ซึ่งได้แก่ประเภทเฉพาะกาล ประเภทสอนศาสนา ประเภทส่งคำสอน ประเภทกวดวิชา ประเภทศิลปศึกษา และประเภทอาชีวศึกษา (คณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2530 : 59-60) ปัญหาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัจจุบันที่มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนทั้งวิชาศาสนาอิสลามควบคู่วิชา

สามัญ ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พ.ศ. 2535 ส่วนบุคลากรครูที่ปฏิบัติการสอนนั้นมีสามประเภท ได้แก่ ข้าราชการครูที่รัฐส่งไปช่วยสอนวิชาสามัญ ครูเอกชนที่โรงเรียนบรรจุเข้าสอนวิชาสามัญ และครูเอกชนที่โรงเรียนบรรจุเข้าสอนวิชาศาสนาอิสลาม สำหรับผู้บริหารส่วนใหญ่จะเป็นทายาทของเจ้าของหรือผู้รับใบอนุญาตโรงเรียน ซึ่งประสบการณ์และความสามารถในเชิงบริหารในทุกด้านค่อนข้างต่ำ และจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนางานด้านวิชาการ บุคลากร ธุรการการเงิน งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ และงานสัมพันธ์กับชุมชน (คณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2530: 3-25) การบริหารจัดการของผู้บริหารในโรงเรียนขาดความร่วมมือจากผู้ปฏิบัติงาน ภายในโรงเรียน และผู้บริหารไม่สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบตามแนวปฏิบัติงานการบริหารโรงเรียนเอกชนในการใช้บุคลากรในโรงเรียนให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุด และการให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอความเห็นและความรับผิดชอบร่วมกัน(คณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2531: 8-17) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนที่มีปัญหาในการบังคับบัญชา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และความพึงพอใจในการปฏิบัติสาเหตุมาจากการที่ผู้บริหารยังขาดวิสัยทัศน์ และขาดความรู้ทางการบริหาร (กลุ่มงานนิเทศการศึกษาเอกชนเขตการศึกษา. 2543: 10) การปฏิบัติงานครูที่ทำให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่ประสบผลเท่าที่ควร คือไม่มีอุปกรณ์การเรียนการสอน ไม่มีการติดตามผลและไม่ค่อยมีการสอนซ่อมเสริม (พรรณี จิตรกาญจน์ และคณะ. 2532: 46) ทั้งยังมีปัญหาที่กระทบต่อความพึงพอใจของครูเป็นอย่างมากคือ ภาวะทางเศรษฐกิจ จากอิทธิพลค่าครองชีพสูงทำให้สถานภาพของครูไม่ค่อยได้รับการยอมรับจากสังคมเท่าที่ควร ครูจึงเกิดความรู้สึกไม่พอใจในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนด้อยกว่ามาตรฐาน นั่นคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ (คีรีบูณ สุวรรณคีรี และคณะ. 2532: 138) ปัญหาความต้องการของผู้ปกครอง ด้านความคาดหวังของ ผู้ปกครองคาดหวังในระดับสูงสุดให้มุ่งเน้นนักเรียนปฏิบัติศาสนกิจได้อย่างถูกต้อง มุ่งเน้นการสอนฮะดิษ กุรอานและกีตาบ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและตัดสินใจเป็นและเสนอเพิ่มเติมให้สอนคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีที่จำเป็นในปัจจุบัน ให้คัดเลือกครูที่เป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนและครูเข้าใจนักเรียน ให้จัดการด้านการเงินอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้และจัดหางบประมาณให้เพียงพอ ให้จัดกิจกรรมมุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรม โรงเรียนและตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม มีกิจกรรมและเวลาให้นักเรียนผ่อนคลายความเครียด ให้จัดที่พักนักเรียนแยกชายหญิงอย่างชัดเจนเป็นสัดส่วน ให้โรงเรียนให้บริการชุมชนในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และให้มีกิจกรรมร่วมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ให้นักเรียนรักและภูมิใจในความเป็นมุสลิม ดำเนินชีวิตตามหลักการของศาสนาอิสลาม และอ่านกุรอานได้ถูกต้องคล่องแคล่วและให้นักเรียนมีมารยาทดี รมิตา วารีย์ (2546 : บทคัดย่อ)

จากอดีตจนถึงปัจจุบันโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังมีปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เช่น บางโรงเรียนการดำเนินการยังไม่เป็นระบบ ขาดการมอบหมาย การกระจายอำนาจ บุคลากรบางคนไม่รู้จักหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจน มีการทำงานซ้ำซ้อน โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์

ประสานงานและอื่นๆ จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการผลิตนักเรียน 2) ด้านการพัฒนาทัศนคตินักเรียน 3) ด้านการพัฒนาโรงเรียน และ4) ด้านการแก้ปัญหาในโรงเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษานี้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนดำเนินการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานครต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 4 ด้าน คือ 1) ด้านการผลิตนักเรียน 2) การพัฒนาทัศนคตินักเรียน 3) การพัฒนาโรงเรียน และ 4) การแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อหาอำนาจทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้พฤติกรรมของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนเป็นตัวทำนาย

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ผู้บริหาร ตลอดจนบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ผลของการศึกษาค้นคว้าจะเป็นการขยายขอบเขตความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมบางประการของครูและนักเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียนให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น

2. ผลของการศึกษาค้นคว้าจะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียนเพื่อนำไปสู่ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร

3. ผลการศึกษาค้นคว้าทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์และการทำนายระหว่างพฤติกรรมบางประการของครูและนักเรียนกับประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งการค้นพบนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมนั้นๆ เพื่อให้โรงเรียนเพิ่มประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามในเขตกรุงเทพมหานครเฉพาะหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ในปีการศึกษา 2548 จำนวน 12 โรงเรียน จำนวนครูทั้งสิ้น 140 คน ในปีการศึกษา 2548

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานครเฉพาะหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เคร็จซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง 103 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ประกอบด้วย
   - 1.1 พฤติกรรมการสอนของครู
   - 1.2 บรรยากาศของโรงเรียน
   - 1.3 ความคาดหวังของชุมชน
   - 1.4 พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
2. ตัวแปรตาม ประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วย
   - 2.1 การผลิตนักเรียน
   - 2.2 การพัฒนาทัศนคตินักเรียน
   - 2.3 การพัฒนาโรงเรียน
   - 2.4 การแก้ปัญหาในโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง ผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่สามารถดำเนินกิจการจนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ที่ตั้งไว้โดยพิจารณาจากดัชนีชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome) ของการปฏิบัติงานที่สำคัญของโรงเรียน ได้แก่ ด้านการผลิตนักเรียน ด้านการพัฒนาทัศนคตินักเรียน ด้านการพัฒนาโรงเรียน และ ด้านการแก้ปัญหาในโรงเรียน ดังนี้

1.1 การผลิตนักเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากความสามารถในการดำเนินงานในโรงเรียนที่ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง

1.2 การพัฒนาทัศนคตินักเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากความสามารถในการดำเนินงานในโรงเรียน เพื่อพัฒนาให้นักเรียนเป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์และทักษะเกี่ยวกับจริยธรรม คุณธรรม มีระเบียบวินัยด้วยหลักการวิถีชีวิตของอิสลาม

1.3 การพัฒนาโรงเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากความสามารถของผู้บริหารละครูในโรงเรียนที่ร่วมกันพัฒนาปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงาน ทั้งด้านวิชาการ การเรียนการสอน เพื่อให้โรงเรียนมีความก้าวหน้า ทันสมัยกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

1.4 การแก้ปัญหาในโรงเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนร่วมมือกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทั้งทางด้านการเรียนการสอน การปกครองนักเรียนและงานรับผิดชอบอื่น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้จนบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

2. พฤติกรรมการสอนของครู หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ วิธีการตลอดจนเทคนิคใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยพิจารณาจากการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน

3. บรรยากาศของโรงเรียน หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนเป็นภาพรวมของความรู้สึกที่บุคคลมีต่อโรงเรียนเป็นบรรยากาศที่ดีส่งผลให้บุคลากรในโรงเรียนเกิดความรัก ความผูกพัน ความพึงพอใจ อบอุ่นใจ ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ อันเป็นผลมาจากบรรยากาศ 3 ด้านได้แก่ 1) บรรยากาศด้านกายภาพ 2) บรรยากาศด้านวิชาการ 3) บรรยากาศด้านการบริหาร

4. ความคาดหวังของชุมชน หมายถึง ความต้องการและความคาดหวังของชุมชน ซึ่งความคาดหวังของชุมชนนั้นแตกต่างกันออกไป โดยมีความต้องการและความคาดหวังของชุมชนนั้น แบ่งออกเป็น 3 ด้านได้แก่ 1) ความคาดหวังทางด้านวิชาการ หมายถึง ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการศึกษาต่อ การสอบแข่งขันด้านวิชาการต่างๆและให้บริการด้านวิชาการชุมชน 2) ความคาดหวังทางด้านวิชาชีพ หมายถึง ความต้องการของชุมชนที่ให้โรงเรียนจัดการศึกษาโดยการเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ สร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงาน และการให้บริการด้านวิชาชีพแก่ชุมชน 3) ความคาดหวังทางด้านจริยธรรม หมายถึงความต้องการของชุมชนที่ให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม เข้าใจการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ประพฤติตนตามหลักการของศาสนาอิสลาม

5. พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนที่แสดงถึงการใช้เวลาในการเรียน ความตั้งใจ ความสนใจ การวางแผนการเรียน วิธีเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและกับอาจารย์

6. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนเอกชนที่ได้จดทะเบียนเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามมาตรา 15(2) ของพระราชบัญญัติการศึกษาเอกชน พ.ศ.2525 เป็นโรงเรียนที่ทำการสอนเฉพาะวิชาศาสนาอิสลาม

7. ครู หมายถึง บุคลากรของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ปฏิบัติหน้าที่สอนทั้งกลุ่มวิชาศาสนาและกลุ่มวิชาสามัญ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในด้านประสิทธิผลของโรงเรียน ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวความคิดและเกณฑ์การประเมินประสิทธิผลของ ฮอยและมิสเกล (Hoy ;& Miskel. 1991: 398) ; (citing Mott. 1972) ที่ครอบคลุมประสิทธิผลของโรงเรียนใน 4 ด้าน คือ ด้านการผลิตนักเรียน หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอน จนทำให้นักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ด้านการพัฒนาทัศนคตินักเรียน หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานการอบรมนักเรียนให้เป็นคนที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย รู้จักพัฒนาตนเอง และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ด้านการพัฒนาโรงเรียน หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานด้านการเรียนการสอน การปรับหลักสูตร เพื่อให้โรงเรียนก้าวหน้าทันกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ด้านแก้ปัญหาในโรงเรียน หมายถึงความสามารถในการดำเนินการสร้างความร่วมมือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านการเรียนการสอนการปกครองนักเรียนและงานรับผิดชอบอื่น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้จนบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

สำหรับตัวแปรพยากรณ์ที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนทั้ง 4 ด้าน ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวความคิดของนักวิชาการหลายท่าน เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ทั้งนี้ ได้แก่

พฤติกรรมการสอนของครูเป็นพฤติกรรมที่ครูแสดงออกเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในการเรียนการสอนแต่ละครั้งหรืออาจกล่าวได้ว่าการกระทำที่ครูแสดงออก อันมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เรียกว่า พฤติกรรมการสอนของครูที่มีบทบาทในการจัดประสบการณ์ และกิจกรรม การสอนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียนตามวัตถุประสงค์โดย พฤติกรรมการสอนของครูขึ้นอยู่กับความรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลถึงพัฒนาการผู้เรียนต่อบทบาทและหน้าที่ของครู ทั้งนี้ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดของ (ปิยฉัตร วิชะรังสรรค์ 2546 : 46) ครูยุคปฏิรูปการศึกษาต้องเป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขสอนให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขได้ ดั้งนั้น ครูต้องแสดงบทบาทของครูใน 3 บทบาทคือ 1) ครูในฐานะผู้จัดการในการจัดการสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ ได้แก่ การที่ครูจะต้องเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้และการวางแผน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพบจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ของตนเอง 2) ครูในฐานะของผู้อำนวยความสะดวกเพื่อการพัฒนาของแต่ละบุคคล คือ การที่ครูได้ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้เรียนรู้ตามที่เขาต้องการ 3) ครูในฐานะตัวกลางของการมีมนุษย์สัมพันธ์ ได้แก่การที่ครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในระหว่างครูและนักเรียน ระหว่างนักเรียนแต่ละคน และระหว่างกลุ่มนักเรียน

บรรยากาศของโรงเรียนการสร้างบรรยากาศโรงเรียนมีความสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียนคือ การจัดการศึกษาแก่นักเรียนให้มีคุณลักษณะตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรของโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม บรรยากาศโรงเรียนเป็นภาพรวมของความรู้สึกที่บุคคลมีต่อโรงเรียนถ้าเป็นบรรยากาศที่ดีก็จะส่งผลให้บุคลากรในโรงเรียนเกิดความรัก ความผูกพัน ความพอใจ อบอุ่นใจ ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจผู้วิจัยอาศัยแนวคิดของ ธเนศ ขำเกิด (2533 :

36-39) ได้แบ่งประเภทบรรยากาศโรงเรียนออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ บรรยากาศด้านกายภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุที่มีอยู่ในบริเวณโรงเรียนหรือภายในห้องเรียนบรรยากาศด้านวิชาการ ได้แก่ สภาพการจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน บรรยากาศด้านการบริหาร ได้แก่ สภาพการดำเนินการใดๆ ภายในโรงเรียนให้ปฏิบัติงานสำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร

ความคาดหวังของชุมชนได้แก่ ความต้องการและความคาดหวังของชุมชน ซึ่งความคาดหวังของชุมชนนั้นแตกต่างกันออกไปทั้งนี้อาศัยแนวคิดของมารศรี สุธานิธิ (2540 : 68 – 69) แบ่งออกเป็น 3 ด้านได้แก่ 1) ความคาดหวังทางวิชาการ คือ ต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษาโดยการเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสอบแข่งขันด้านวิชาการต่าง ๆ และให้บริการด้านวิชาการชุมชน 2) ความคาดหวังทางด้านจริยธรรม คือ ต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษาด้วยการเน้นการพัฒนานักเรียนด้านจิตใจ กริยามารยาท วัฒนธรรม ซาบซึ้งในศิลปะ และเข้าใจการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การมีสุขภาพสมบูรณ์ และการส่งเสริมด้านจริยธรรมแก่ชุมชน 3) ความคาดหวังทางด้านวิชาชีพ คือ ต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษาโดยการเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ สร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงาน และการให้บริการด้านวิชาชีพแก่ชุมชน

พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนถือเป็นตัวแปรสำคัญตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของโรงเรียนที่มีประสิทธิผล กล่าวคือ ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมในการเรียนที่ดี จะทำให้นักเรียนมีผลสำฤทธิ์ทางการเรียนสูง แต่ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมในการเรียนที่ไม่ดีจะทำให้นักเรียนมีผลสำฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พฤติกรรมการตั้งใจเรียน เป็นพฤติกรรมที่นักเรียนต้องแสดงออกและจำเป็นต้องมีเพื่อที่จะสามารถเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ได้ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดของ (ทิศนา แขมณี 2542:10) ได้เสนอบทบาทหรือพฤติกรรมของผู้เรียนในการเรียนไว้ดังนี้ 1) การทบทวนความรู้เดิมและมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือประสบการณ์ต่างๆจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย 2) ศึกษาหรือลงมือทำกิจกรรมต่างๆเพื่อทำความเข้าใจ ใช้ความคิดในการกลั่นกรอง แยกแยะ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และสร้างความหมายให้แก่ตนเอง 3) สรุปและจัดระบบระเบียบความรู้ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อช่วยให้การเรียนรู้เกิดความคงทน และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้สะดวก 4) นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิต การประยุกต์ใช้ช่วยตอกย้ำความเข้าใจและสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนและยังช่วยก่อให้เกิดการเรียนรู้อื่นๆ เพิ่มเติมอีกด้วยในการดำเนินการตามบทบาททั้งสี่ ผู้เรียนต้องแสดงพฤติกรรมที่จำเป็นในการเรียนรู้กับผู้อื่นดังนี้ เข้าร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ให้ความร่วมมือและรับผิดชอบในการทำกิจกรรมต่างๆ รับฟังพิจารณาและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ใช้ความคิดอย่างเต็มที่ ปฏิสัมพันธ์ โต้ตอบ คัดค้าน สนับสนุน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองกับผู้อื่น

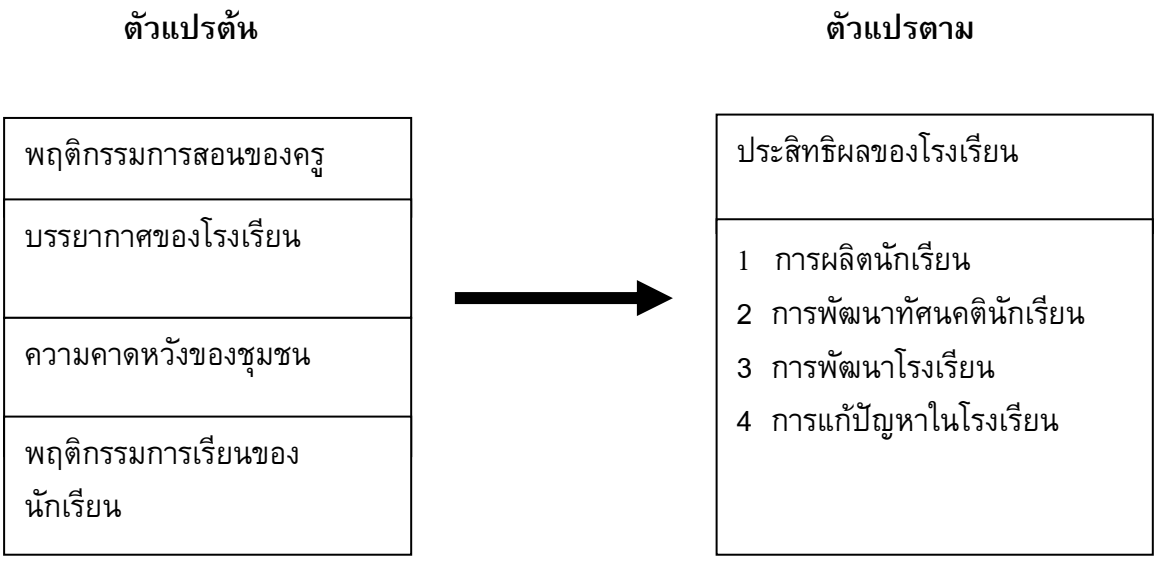

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร 4 ด้าน คือ 1) ด้านการผลิตนักเรียน 2) ด้านการพัฒนาทัศนคตินักเรียน 3) ด้านการพัฒนาโรงเรียน และ 4) ด้านการแก้ปัญหาในโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

2. พฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยรวมและรายด้าน

3. พฤติกรรมการสอนของครูบรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชนและพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนสามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความรู้พื้นฐานบางประการเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม
2. การศึกษาในศาสนาอิสลาม
    - 2.1 หลักการและความหมาย
    - 2.2 ความสำคัญของการศึกษา
    - 2.3 รูปแบบการสอนของท่านศาสดา
    - 2.4 เป้าหมายและขอบข่ายการศึกษา
3. ความเป็นมาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
    - 3.1 มุสลิมในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
    - 3.2 สาเหตุการจัดตั้งปอเนาะในจังหวัดชายแดนภาคใต้
4. สภาพปัจจุบันของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
    - 4.1 ภาษาอาหรับสื่อพื้นฐานความรู้ศาสนาอิสลาม
    - 4.2 วิชาที่โรงเรียนสอนศาสนาเปิดสอน
    - 4.3 ปัญหาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
5. ประสิทธิผลของโรงเรียน
    - 5.1 หลักการและแนวคิด
    - 5.2 ความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียน
    - 5.3 เครื่องมือวัดประสิทธิผลของโรงเรียน
    - 5.4 วิธีการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน
    - 5.5 การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน
6. พฤติกรรมการสอน
    - 6.1 ความหมายของการสอนและพฤติกรรมการสอน
    - 6.2 บทบาทและหน้าที่ของครู
7. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียน
    - 7.1 แนวคิดบรรยากาศของโรงเรียน
    - 7.2 ความหมายของบรรยากาศในการทำงาน
    - 7.3 ความสำคัญของบรรยากาศของโรงเรียน
8. ความคาดหวังทางการศึกษาของชุมชน
    - 8.1 ความหมายของความคาดหวัง

8.2 ทฤษฎีและลักษณะของความคาดหวัง

9. พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

9.1 ความหมายพฤติกรรมของนักเรียน

9.2 พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

10.1 งานวิจัยภายในประเทศ

10.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ความรู้พื้นฐานบางประการเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม

อิสลามเป็นชื่อของศาสนาที่สำคัญศาสนาหนึ่งของโลกที่มีผู้นับถือไม่น้อยกว่า 900 ล้านคน ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มีพระเจ้าองค์เดียว พระเจ้าในศาสนาอิสลามมีพระนามว่า อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) ศาสนาอิสลามนี้มีศาสดา (นบี) ที่ชื่อว่ามูฮัมมัด (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) เป็นศาสนทูต(รอซูล) นำโองการจากพระผู้เป็นเจ้ามาเผยแพร่แก่มนุษยชาติ สาวกของศาสดามูฮัมมัด (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้รวบรวมโองการของพระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) ซึ่งประทานแก่ชาวโลกรวมไว้เป็นเรียกว่า คัมภีร์อัลกุรอาน ศาสนาอิสลามเกิดขึ้นที่นครมักกะฮ์ ในคาบสมุทรอาราเบีย ซึ่งในปัจจุบันคือประเทศซาอุดีอาราเบีย

คำว่า “อิสลาม” เป็นภาษาอาหรับแปลว่า “การมอบกายและจิตใจให้แก่พระผู้เป็นเจ้า อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) ” ตามความหมายนี้อิสลามคือศาสนาที่ผู้นับถือยินยอมมอบกายและจิตใจให้แก่พระผู้เป็นเจ้า คำว่า “อิสลาม” มีความหมายอีกอย่างหนึ่งซึ่งมาจากคำว่า “ซะละมะ” แปลว่า “เข้าไปในสันติ” คำนี้เป็นคำกริยาของคำ “ซะลาม” ซึ่งเป็นคำนามแปลว่าสันติ คำว่า “ซะลาม” นี้รู้จักกันมากเพราะเป็นคำที่ใช้กล่าวทักทายกันในระหว่างคนมุสลิม โดยคนมุสลิมจะกล่าวเมื่อพบปะกันว่า “อัสลามมุอะลัยกุม” ซึ่งแปลว่า “ขอความสันติสุขจงประสบแก่ท่าน” ตามความหมายนี้อิสลามคือศาสนาแห่งความสันติ

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าศาสนาอิสลามมีพระเจ้าเพียงองค์เดียวคือ อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) พระเจ้าในศาสนาอิสลามไม่มีต้นกำเนิดคือมีมาแต่ดั้งเดิมและไม่อวสานคือไม่ตาย ทรงอยู่นิรันดร ตามหลักศาสนาอิสลามเมื่อเขียนหรือเอ่ยพระนามของอัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) จะเขียนหรือกล่าวคำตามหลังคำอัลลอฮฺ ด้วยคำว่า “ซุบฮานะฮูวะตะอาลา” ซึ่งแปลว่า “ผู้มหาบริสุทธิ์และสูงส่ง”

คนที่นับถือศาสนาอิสลามเรียกว่า “มุสลิม” ดังนั้นมุสลิมจึงมิได้เป็นคำเฉพาะของชาติใด ชาติหนึ่งแต่เป็นของมนุษยชาติ จึงเห็นได้ว่าในปัจจุบันจึงมีจีนมุสลิม ไทยมุสลิม อาหรับมุสลิม ญี่ปุ่นมุสลิม อังกฤษมุสลิม เป็นต้น

ศาสดามูฮัมมัด (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) เป็นชาวอาหรับ เกิดที่นครมักกะฮ์ เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม ค.ศ .570 (พ.ศ .1113) บิดาชื่ออับดุลเลาะห์ มารดาชื่ออามีนะห์ ศาสดามูฮัมมัด (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) มิได้เป็นโอรสของพระเจ้า มิได้เป็นผู้สร้างศานาอิสลาม แต่เป็นผู้ที่

พระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) ทรงเลือกให้เป็นศาสนทูต (รอซูล)นำโองการของพระองค์มาเผยแพร่มนุษยชาติ ตามหลักศาสนาอิสลามเมื่อเขียนหรือเอ่ยชื่อศาสดามูฮัมมัด มักจะเขียนหรือกล่าวตามด้วยคำว่า “ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม” ซึ่งแปลว่า “ขออัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) ทรงโปรดประทานความเจริญและสันติสุขต่อท่านด้วย”

คัมภีร์อัลกุรอานเป็นคัมภีร์ของศาสนาอิสลาม เป็นโองการที่พระผู้เป็นเจ้าประทานให้แก่ศาสดามูฮัมมัด (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) เป็นครั้งคราวแล้วแต่เหตุการณ์ รวมเวลานานถึง 23 ปี เมื่อศาสดามูฮัมมัด (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้รับโองการจากพระเจ้าแต่ละครั้งก็ได้มีบุคคลที่ใกล้ชิดบันทึกหรือจดจำไว้ หลังจากศาสดามูฮัมมัด (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้สิ้นชีวิตไปได้ 6 เดือน จึงได้มีการรวบรวมคัมภีร์อัลกุรอานเป็นรูปเล่มครั้งแรก คัมภีร์อัลกุรอานแบ่งเป็น 30 ภาค หรือญุซอ์ หากแบ่งเป็นบทหรือซูเราะฮ์จะได้ 114 บท หากแบ่งเป็นวรรคหรือโองการหรืออายะห์ จะได้ประมาณ 6,200 โองการ โดยที่แต่ละโองการนั้นไม่มีข้อความใดขัดแย้งกันเองเลย คัมภีร์อัลกุรอานเป็นคำสอนแห่งศีลธรรมและจริยธรรม การปกครอง การดำรงชีวิต พรั่งพร้อมด้วยสรรพศาสตร์และวิทยาการที่ประสาทความรู้และเพิ่มพูนปัญญา คัมภีร์อัลกุรอานไม่ใช่วรรณกรรมหรือกวีนิพนธ์ เพราะไม่มีมนุษย์คนใดประพันธ์อัลกุรอาน

ศาสนสถานที่มุสลิมไปชุมนุมกันเพื่อปฏิบัติศาสนกิจ(ละหมาด) เรียกว่า มัสยิด หรือมัสญิด ซึ่งมาจากคำภาษาอาหรับว่า “ซะญะดะ” ซึ่งแปลว่า กราบไหว้ ในประเทศไทยนั้นนอกจากจะเรียกมัสญิดแล้วยังเรียกว่า “สุเหร่า” อีกด้วย คำนี้สันนิษฐานว่ามาจากคำว่า “ซารา” ในภาษาเปอร์เซีย ซึ่งแปลว่าที่ชุมนุมหรือที่พัก แท้ที่จริงแล้วการปฏิบัติศาสนกิจ(ละหมาด) ของมุสลิมจำเป็นต้องกระทำที่มัสยิดหรือสุเหร่า แต่สามารถกระทำได้ที่บ้าน ห้องนอน หรือสนามกีฬา ถ้าที่นั้นมีความสะอาดและเหมาะสมพอ ดังนั้นมัสยิดหรือสุเหร่าในศาสนาอิสลาม อาจเทียบได้กับวัดในศาสนาพุทธหรือโบสถ์ในคริตศาสนา

ในศาสนาอิสลามไม่มีพระดังเช่นในพุทธศาสนา ไม่มีบาทหลวงดังเช่นในคริตศาสนา ในการประกอบศาสนกิจรวมกันของมุสลิมไม่ว่าจะเป็นที่บ้านหรือมัสยิดจะมี “อิหม่าม” ทำหน้าที่เป็นผู้นำพิธีการ อิหม่ามไม่ใช่พระ เป็นบุคคลธรรมดาสามัญที่มีความรู้พิเศษเกี่ยวกับพิธีการของศาสนกิจในศาสนาอิสลาม ดังนั้นเมื่ออิหม่ามหมดหน้าที่ในมัสยิดแล้วเขาก็กลับไปประกอบกิจการในอาชีพตามปกติของเขาต่อไป

คนไทยมุสลิมเมื่อเดินทางไปประกอบพิธีฮัจยีตามหลักของศาสนาอิสลามที่นครมักกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาราเบียแล้วจะถูกเรียกว่า ฮัจยี เช่น นายสมานเมื่อไปประกอบพีธีฮัจยีกลับมาแล้วจะถูกเรียกว่า ฮัจยีสมาน เป็นต้น ดังนั้นฮัจยีในศาสนาอิสลามจึงไม่ใช่พระหรือนักบวช
(เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2535 : 23 – 25)

2. การศึกษาในศาสนาอิสลาม

2.1 หลักการและความหมาย

การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของมุสลิมที่จะสะท้อนถึงการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลามที่บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกรุอานและจากจริยวัตรของท่านศาสดานั้นเป็นที่สังเกตเห็นได้โดยง่ายสำหรับบุคลทั่วไปที่ไม่ใช่มุสลิม เช่น การไม่กินหมู การละหมาด 5 เวลาในวันหนึ่งๆซึ่งทั้งสองเรื่องนี้เป็น ไปตามข้อบังคับของอิสลามที่ใช้ให้ปฏิบัติ แต่ยังมีเรื่องราวของหลักการในศาสนาอิสลามอีกมากมายที่มุสลิมจำเป็นต้องศึกษา

หลักการของอิสลามนั้นถือว่า อิสลามเป็นวิถีชีวิต (Muslim Way of Life) จึงต้องเรียนรู้เรื่องศาสนาเป็นหลัก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ตามรูปแบบวิถีชีวิตที่มุสลิมควรจะเป็นและควรจะปฏิบัติ หากเราไม่เรียนรู้เราก็จะเดินผิดทาง ผิดหลักการ ผิดกฎของศาสนาที่วางเอาไว้ได้ทั้งด้านหลักศรัทธา (อีหม่าน) และการปฏิบัติ (ฟิกฮ์) ดังนั้นภาระหน้าที่ที่ต้องส่งเสียบุตรหลานให้เรียนเรื่องศาสนาจึงตกเป็นของพ่อแม่ผู้ปกครอง เป็นสิ่งที่อิสลามบังคับ (วายิบ) ลงบนพ่อแม่ที่ต้องสอนลูกหลานให้รู้เรื่องศาสนา หากตนเองไม่สามารถทำได้ก็จำเป็นต้องมอบหมายให้ผู้รู้แทน ดังนั้นจึงหาทางออกโดยการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในที่ๆมีการเรียนการสอนวิชาด้านศาสนาอิสลาม หากพ่อแม่ผู้ปกครองละเลยภาระหน้าที่เหล่านี้ก็ถือว่าเป็นความผิดและเป็นบาปที่ท่านทั้งสองโดยฉะเพราะผู้เป็นพ่อต้องแบกรับไว้ (ซ่อผกา บัวแก้ว 2549 : ออนไลน์) ดังนั้นโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามจึงเป็นสถานที่ที่ให้ความรู้รองรับความจำเป็นของมุสลิม

ปัจจัยแรกของการเริ่มต้นการศึกษาของศาสนาอิสลามได้แก่การอ่านเป็นการเริ่มต้นของการเรียนรู้แห่งชีวิต ดังปรากฏในโองการแห่งอัล-กุรอานดังนี้ “จงอ่านด้วยพระนามของพระผู้อภิบาลของเจ้าผู้ทรงสร้าง” ปัจจุบันในแวดวงการศึกษายอมรับการอ่านจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนให้ประสบความสำเร็จได้ และจะช่วยในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในวิทยาการต่างๆ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความสมดุลแห่งชีวิตของการครองตนครองคนครองงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย (วิศรุต เลาะวิถี. 2539 : 8-9) การศึกษาของอิสลามได้ตั้งเป้าหมายไว้ที่การพัฒนามนุษย์โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) พัฒนาสติปัญญา ด้วย กลุ่มวิชาเตาฮีด 2) พัฒนาร่างกาย ด้วย กลุ่มวิชาฟิกฮฺ 3) พัฒนาจิตใจ ด้วย กลุ่มวิชาอัคลากฺหรือตะเศาวุฟ การศึกษาอิสลามจะต้องนำความรู้ทั้งสามกลุ่มวิชานี้มาพัฒนามนุษย์โดยเอกภาพจะแตกแยกกันไม่ได้ (มัรวาน สะมะอุน. 2545 : 30) และการศึกษาของอิสลามความดีต้องมีมาก่อนความเก่ง หากมีแต่ความเก่ง เขาอาจใช้ความเก่งของเขาไปในทางเสียหายได้ การศึกษาของอิสลามจึงเริ่มปูพื้นฐานด้วยความดี คือเริ่มด้วยความศรัทธาในอัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) ในอิสลามจึงต้องเรียนรู้เพื่อความดีงามที่เริ่มปลูกฝังในจิตวิญญาณก่อนที่จะเรียนวิชาอื่นใด เป็นวิชาขั้นพื้นฐานที่บังคับให้เรียนทุกคน (มัรวาน สะมะอุน. 2544 : 16)

คำว่า “การศึกษา” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง การเล่าเรียน ฝึกฝนและอบรม ส่วนภาษาอังกฤษใช้คำว่า ‘‘EDUCATION’’ ซึ่งมาจากภาษาละตินว่า ‘‘Educare’’ หมายความว่า “การให้กำเนิด” แต่มีคำละตินอีกคำหนึ่งคือ “EDUCER ซึ่งมีความหมายว่า การเลี้ยง

ดู ดังนั้นคำว่า EDUCATION (การศึกษา) จึงมีความหมายเท่าๆกัน ระหว่างให้กำเนิดกับการเลี้ยงดู นักเขียนละตินคนหนึ่งชื่อ VARRO กล่าวว่า ‘EDUCITOBSTETRIX, EDUCAT, NUTRIX, INSTITUIT, PACDAGOGUS, DOCITMAGISTER’ หมายความว่า แม่เป็นผู้ให้กำเนิด แม่นมเป็นผู้กล่อมเกลี้ยงเลี้ยงถนอม ครูฝึกเป็นผู้ฝึกฝนครูเป็นผู้สอน นักทฤษฎีบางท่านให้คำอธิบายคำ EDUCATE ต่างไป คำว่า E หมายความว่า “ออกจาก” และคำว่า DUCO หมายความว่า “นำ” คำว่า EDUCATE จึงหมายความว่า “การนำออกมา” หรือ “การดึงออกมา” ซึ่งสิ่งที่ดีที่สุดในตัวมนุษย์ หรืออาจอธิบายสรุปได้ว่า ความรู้ทั้งหลายมีติดตัวเด็กมาแต่กำเนิดเพียงหาวิธีดึงเอาปัญญาและความรู้ทั้งหลายให้หลั่งไหลออกมา ซึ่งอิสลามไม่เห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า ความรู้ทั้งหลายมีติดตัวเด็กมาแต่กำเนิดและก็ไม่เห็นด้วยกับทัศนะที่ว่าความรู้นั้นมาจากมนุษย์ แต่ทว่าอิสลามถือว่าความรู้นั้นมาจากอัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) ฉะนั้นแน่นอนว่าการศึกษาอย่างแรกที่มนุษย์จะต้องแสวงหาคือการรู้จักอัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) หรือศึกษาหาความรู้จักอัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) คืออิสลามเน้นการศึกษาเพื่อให้ผูกพันกับอัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา)ก่อน และการศึกษาเพื่อให้ผูกพันดังกล่าวนี้จะต้องผ่านกระบวนการขัดเกลาทางศีลธรรม และอบรมทางจิตวิญญาณ กล่าวคือแต่ละบทเรียนจะต้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรมก่อน ทั้งนี้เพราะศีลธรรมเป็นอุดมการณ์เบื้องต้นของการศึกษาในอิสลาม (มูซา วันแอเลาะ. 2539 : 55-57)

2.2 ความสำคัญของการศึกษา

การศึกษาอิสลามให้ความสำคัญกับการศึกษาตลอดชีวิตอย่างยิ่ง ถือว่ามีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อบุคคล สังคม และประเทศชาติ เป็นอย่างยิ่ง เป็นการศึกษาที่ไม่แยกจากชีวิต แต่ผสมกลมกลืนกับการดำเนินชีวิตของบุคคล (วิศรุต เลาะวิถี. 2544 : 19) พระองค์อัลลอฮ์ทรงสร้างมนุษย์มาในสภาพที่สมบูรณ์ โดยทำให้ร่างกายยืนตรง และได้มอบสมอง สติปัญญาเพื่อสามารถสร้างความแตกต่างจากสัตว์โลกทั้งหลาย มนุษย์ได้รับเกียรติที่ยิ่งใหญ่มากกว่ามวลสรรพสิ่งต่างๆที่ถูกสร้างมา ชีวิตมนุษย์แตกต่างไปจากสรรพสิ่งต่างๆอย่างเห็นได้ชัดเนื่องจากมนุษย์มีสาระ 2 ประการคือ สาระทางชีววิทยา (BIOGENIC) มนุษย์นั้นดำรงรักษาและสืบทอดเผ่าพันธุ์โดยการผสมพันธุ์และให้กำเนิด และสาระทางสังคมวิทยา (SOCIOGENIC) มนุษย์ดำรงรักษาและถ่ายทอดความรู้โดยการศึกษา ความสำคัญของการศึกษา ไม่มีสิ่งใดในโลกนี้ที่จะมีความสำคัญมากกว่าการศึกษา มันเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการพัฒนาทั้งหลาย ไม่ว่าในด้านวัตถุ หรือจิตวิญญาณ และที่สำคัญมันเป็นจุดเริ่มต้นของการยอมรับในพระเจ้า จนสามารถกล่าวได้อย่างชัดเจนว่า "ผู้ใดไม่ศึกษา ผู้นั้นไม่มีทางรู้จักและยอมรับในพระเจ้าได้ "พระองค์อัลลอฮ์ทรงกล่าวว่า " แท้จริงบุคคลที่มีความยำเกรงต่ออัลลอฮ์จากบรรดาบ่าวของพระองค์ คือ บรรดาผู้ที่มีความรู้ " (ประเสริฐ (มุฮัมมัด ฟาดิ้ล) วันแอเลาะ 2546 : ออนไลน์) อิสลามได้ตระหนักถึงความสำคัญขององค์ความรู้และไม่คำนึงว่าความรู้นั้นจะเป็นความรู้ทางโลกหรือทางธรรม และไม่คำนึงว่าความรู้นั้นจะมาจากผู้ใดเพราะความรู้ในอิสลามนั้นเป็นความรู้ที่บูรณาการดังที่นักปรัชญามุสลิมท่านหนึ่งได้กล่าวว่าความรู้ในอิสลามจะครอบคลุมความรู้ทั้งทางธรรมและทางโลก โดยไม่คำนึงว่าความรู้นั้นจะได้มาจาก

ประสบการณ์ สัญชาตญาน หรือเหตุผล แต่ต้องมีเงื่อนไขว่าความรู้ทั้งหมดนั้นจะต้องไม่ขัดแย้งกับวะฮี (วิวรณ์) ที่พระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา)ทรงประทานมา จริงๆแล้วอิสลามถือว่าความรู้ที่ไม่ขัดแย้งกับวะฮี ความรู้นั้นย่อมถือว่าเป็นความรู้ของอิสลาม (อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต. 2548: 68-69; citing Sajjad Rizavi. 1986) ด้วยเหตุผลดังกล่าว อิสลามจึงเน้นถึงการแสวงหาความรู้จากผู้รู้ไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะเป็นใครก็ตามดังโองการที่ความว่า “ดังนั้นเจ้าจงสอบถามผู้ที่มีความรู้เถิด หากแม้นว่าพวกเจ้าไม่รู้” ทำไมมุสลิมต้องถามผู้ที่รู้ คำตอบของคำถามนี้ได้ปรากฏในโองการอัลกุรอานความว่า “จงประกาศเถิดบรรดาผู้รู้กับผู้ไม่รู้นั้นจะเท่าเทียมกันหรือ อันที่จริงบรรดาผู้มีวิจารณญานทั้งหลายย่อมสำนึกแน่” (อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต. 2548: 68-69) ไม่มีสิ่งใดในโลกที่จะมีความสำคัญมากกว่าการศึกษา มันเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการพัฒนาทั้งหลายไม่ว่าในด้านวัตถุ หรือจิตวิญญาณ และที่สำคัญมันเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการยอมรับในพระเจ้าจนสามารถกล่าวได้ชัดเจนว่า “ผู้ใดไม่ศึกษา ผู้นั้นไม่มีทางรู้จักและยอมรับในพระเจ้าได้” พระองค์อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) ทรงกล่าวว่า “แท้จริงบุคคลที่มีความยำเกรงต่ออัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา)จากบรรดาบ่าวของพระองค์ คือ บรรดาผู้ที่มีความรู้” อิสลามได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง สังเกตได้จากขอมูลต่อไปนี้ อิสลามได้กำหนดให้มุสลิมทุกคนต้องศึกษาหาความรู้ และยกย่องผู้มีความรู้ ดังพระวจนะของศาสดามูฮัมมัด (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม)ที่ว่า “การแสวงหาความรู้เป็นหน้าที่จำเป็นแก่มุสลิมทั้งชายและหญิง” (เสาวนีย์ จิตต์หมวด. 2522 : 173)

สังเกตได้จากข้อมูลต่อไปนี้ อิสลามได้กำหนดให้มุสลิมทุกคนต้องศึกษาหาความรู้ และยกย่องผู้มีความรู้ ดังพระวจนะของศาสดามูฮัมมัด (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ที่กล่าวไว้โดย มีบันทึก ทีรายงานโดย อบูอัดดัรดาอฺ (รอดิยันลอฮุอันฮุ) ระบุว่าเขาได้ยินท่านรสูล (ซ.ล.) กล่าวว่า บุคลใดเดินทางมุ่งหาความรู้ อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) จะทรงให้เขาพบความราบรื่น ต่อหนทางไปสวรรค์ มะลาอิกัร จะกางปีกของตน(คลุม) ให้กับบุคลที่แสวงหาความรู้ด้วยความปรีดาในสิ่งที่เขาทำ (แสวงหาความรู้) และสรรพสิ่งทั้งหลายในฝากฟ้าและแผ่นดิน แม้กระทั้งปลาในน้ำต่างกล่าวขออภัยให้กับผู้มีความรู้ ความ เลอเลิศของผู้มีความรู้นั้นเหนือนักทำอิบาดะฮฺ ดุจดังความเลอเลิศของแสงดวงจันทร์ที่เหนือ (แสง) ของดวงดาวทั้งหลายและเหล่าผู้มีความรู้ทั้งหลายถือเป็นทายาทของบรรดานบี (อลัยฮิสลาม) และบรรดานบี (อลัยฮิสลาม) ทั้งหลายไม่ได้ทิ้งสักดีนารฺหรือดิรฺฮัมไว้เป็นมรดกเลย แต่พวกเขาทิ้งความรู้ไว้เป็นมรดกดังนั้น ใดถือเอาความรู้ก็ถือได้ว่าเขาได้รับความมั่งคั่งแล้ว บันทึกโดย อบู ดาวูด ,ติรมิซี ,อิบนุ มาญะฮฺ ,อิบนุหิมบาน และบัยฮะกี (จารึก เซ็นเจริญ มูฮัมมัด พายิบ. 2546 : 37)

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การศึกษานี้มิจำกัดให้ศึกษาเฉพาะเรื่องของอิสลาม หากแต่ให้ความสำคัญกับวิชาการทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป อิสลามได้กำชับให้มุสลิมศึกษาหาความรู้เฉพาะสิ่งที่เป็นประโยชน์เท่านั้นดังพระวจนะของท่านศาสดาว่า “โอ้อัลลอฮฺ แท้จริงฉันขอความคุ้มครองต่อพระองค์ให้ห่างไกลจากความรู้ที่ไม่ยังประโยชน์”การจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ส่วนใหญ่แล้วมีการเน้นหนักในบทบัญญัติของศาสนาอิสลามตั้งแต่แรกเริ่ม ศาสนาอิสลามได้ส่งเสริมพัฒนาการสอนทางศาสนา ทางการศึกษาและความรู้อื่นๆ เป็น

องค์ประกอบเพื่อการดำรงชีวิตตามคำสั่งสอนของพระเจ้า จากการที่ได้ประพฤติปฏิบัติอยู่ตลอดเวลา โดยการอ่านหรือ การละหมาด ที่เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการแสวงหาพระเจ้าและ “อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) จะทรงยกย่องผู้ที่ศรัทธาและผู้ที่ศึกษาหาความรู้”

2.4 เป้าหมายและขอบข่ายการศึกษา

เป็นความคาดหวังในเรื่องศาสนกิจเสียส่วนใหญ่ ไม่มีวัตถุประสงค์อื่นที่แอบแฝงเลย เพียงต้องการให้ลูกมีจริยธรรม คุณธรรม ในการดำรงชีวิต และมีที่ทำให้ผู้ปกครองสมหวังและภาคภูมิใจบ้าง ในการที่ลูกหลานมาเรียนศาสนาแล้วได้กลับไปเป็นอิหม่าม เป็นผู้รู้ของชุมชนหรือของหมู่บ้าน สิ่งนี้คือสิ่งที่นักเรียนศาสนาสามารถให้กับสังคมได้นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันดังนั้น การศึกษาอิสลามมิใช่มีเป้าหมายเพื่อแสวงหาปัจจัยยังชีพอย่างเดียว แต่มีเป้าหมาย เพื่อให้มีคุณธรรม มีจรรยามารยาท มีการขัดเกลาจิตใจ เพื่อพัฒนาสุขภาพ สติปัญญา ความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์ ระบบการศึกษาของอิสลามมิได้ละเลยที่จะเตรียมบุคคลให้สามารถประกอบอาชีพเพื่อความอยู่รอดของชีวิต

ศาสนา อิสลามได้กำหนดให้การศึกษาเป็นหน้าที่จำเป็นของมุสลิมทุกคน โดยมีการตั้งเจตนารมณ์ทางการศึกษาไว้อย่างชัดเจนคือ การรู้จักองค์อัลลอฮพระผู้เป็นเจ้า และการสรรค์สร้างคุณประโยชน์แก่สังคม เป้าหมายทั้งสองนี้ได้ปรากฏในอายะฮ์ (โองการ) ต่าง ๆ มากมายใน อัลกุรอาน เช่น ในอายะฮ์ 10 – 15 แห่งซูรอฮ์ อันนะหลิ ซึ่งมีใจความว่า“พระองค์คือผู้ทรงหลั่งรินน้ำมาจากฟ้า พวกเจ้าได้ใช้ดื่มกินส่วนหนึ่ง แล้วส่วนหนึ่งก่อเกิดต้นไม้ใบหญ้า อันปศุสัตว์ของพวกเจ้าใช้เป็นภักษาหาร ทรงให้พืชพันธ์งอกเงยขึ้นเพื่อพวกเจ้า ทั้งมะกอก อินทผลัม องุ่น และผลไม้อื่น ๆ ในการกระทำดังนั้นมีสัญญาณบางประการสำหรับกลุ่มชนผู้รู้คิด ทรงอำนวยการและควบคุมให้เกิดกลางวันและกลางคืน ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ ดวงดาวทั้งหลายต่างโคจรไปตามพระบัญชาแห่งพระองค์ ในการนั้นมีสัญญาณบางประการสำหรับชนผู้ใช้ปัญญา สิ่งที่พระองค์ทรงรังสรรค์ สำหรับพวกเจ้านี้มีสีสันอันหลากหลาย ในการนั้น มีสัญญาณบางประการสำหรับกลุ่มชนผู้ระลึกตรึกตรอง พระองค์คือ ผู้ทรงอำนวยการและควบคุมท้องทะเล เพื่อพวกเจ้าจะไปบริโภคเนื้ออันสดนุ่ม พวกเจ้ายังจะได้นำเอาเครื่องประดับจากทะเลมาสวมใส่ เจ้าจะเห็นเรือที่แล่นไป แล้วยังสามารถเสาะหาคุณูปการแห่งอัลลอฮ์ได้อีกมากมาย บางที่พวกเจ้าอาจสำนึกพระคุณแห่งเราบ้าง จึงตอกตรึงแผ่นดินไว้ด้วยขุมเขาจนมันไม่เขยื้อนให้พวกเจ้าต้องสั่นไหว ทั้งทรงก่อเกิดสายน้ำและเส้นทาง บางที่พวกเจ้าอาจพบทางนำในการกระทำดังนั้น” วิสุทธิ์ บินล่าเต๊ะ (2548 : 45) เป้าหมายสูงสุดทางการศึกษาในศาสนาอิสลาม คือ การปฏิบัติธรรมโดยอาศัยความรู้เป็นพื้นฐาน อิสลามต้องการบุคคลประเภทเดียวกันเท่านั้น คือ คนที่มีความรู้แล้วปฏิบัติให้เป็นตามความรู้นั้น ดังนั้น เส้นทางสู่พระผู้เป็นเจ้าตามทฤษฎีการศึกษาของอิสลาม คือ (อิลมุน) ความรู้ Knowledge (อีหม่าน) การศรัทธา Faith (อะมัล)การปฏิบัติ Tractice ฉะนั้นการศึกษา หรือเรียนรู้ เพื่อให้รู้จักอัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) คือเป้าแรกของอิสลามทั้งนี้เพราะอัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) คือ พระเจ้า และผู้ทรงสร้างทุกสรรพสิ่ง เมื่อรู้จักอัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา)

แล้วสิ่งจำเป็นต้องศึกษาต่อมาก็คือ ศาสนาของอัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) เมื่อเรารู้หลักคำสอนของอัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) แล้วหนทางที่เราจะไปสู่ความเป็นคนดี มีคุณธรรมอยู่ในทางชี้นำของอัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) ก็สะดวกขึ้นท่านศาสดามูฮัมมัด (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) กล่าวว่า “บุคคลใดที่อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) ทรงปรารถนาที่จะให้เขาเป็นคนดี พระองค์ก็จะให้เขาเข้าในศาสนา” ประเสริฐ มุฮัมมัด ฟาดิ้ล (วันเอเลาะ (2546: ออนไลน์) ซึ่งขอบข่ายของการศึกษาศาสนาอิสลามนั้นไม่ได้สอนแบบแยกส่วนระหว่างทางธรรมและทางโลกหรือระหว่างศาสนาและอาณาจักร แล้วมีคนส่วนหนึ่งเข้าไปรับผิดชอบเฉพาะในส่วนของตน แต่เป็นการสอนแบบองค์รวมทั้งหมดของกิจกรรมชีวิต การจะแยกก็แยกในด้านบทบาทของภารกิจ แต่ไม่ได้แยกความรับผิดชอบ ซึ่งปัจจัยที่จะนำมาใช้ในการแยกบทบาทก็คือความรู้ในเรื่องนั้นอย่างเด่นชัดในระดับเชี่ยวชาญ ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญด้านการทหารก็จะนำหน้าที่การรบป้องกันประเทศ ผู้ที่เชี่ยวชาญด้านการเมืองก็ทำหน้าที่บริหารบ้านเมืองให้เกิดความสงบสุขและสันติภาพ (วินัย สะมะอุน. 2547 : 76) ดังจะเห็นได้จากการที่ท่านศาสดามูฮัมมัด (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้ทรงวางขอบข่ายการศึกษาอย่างเป็นระบบ คือ

1. การเรียน “ **ฟัรดูอีน** “ หมายถึง วิชาความรู้ซึ่งถือเป็นภารกิจส่วนบุคคล มุสลิมทุกคนต้องเรียนรู้วิชาการศาสนาเบื้องต้น รู้และเข้าใจในหลักการศรัทธา (รุก่นอีหม่าน) หลักการปฏิบัติ (รุก่นอิสลาม) ตลอดจนจริยธรรมอิสลาม (อัลเอี๊ยะซาน) เพื่อที่ว่าเขาจะได้มีความสามารถในการปฏิบัติตนให้เป็นมุสลิมที่ดี

2. การเรียน “ **ฟัรดูกิฟายะฮ์**” หมายถึง วิชาความรู้ซึ่งถือเป็นภารกิจของมหาชน ซึ่งในสังคมหนึ่งๆ จำเป็นต้องมีผู้เรียนรู้วิชานั้นๆ โดยมิใช่วิชาที่ขัดต่อหลักการอิสลาม ในสังคมหนึ่งต้องมีผู้รู้ด้านคณิตศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ แพทย์ เป็นต้น เพื่อเราจะได้นำความรู้ที่ศึกษานั้นไปประกอบอาชีพ เพื่อให้ตนเองดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข ตลอดจนเพื่อนำความรู้นั้นมาพัฒนา สร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น (ประเสริฐ มุฮัมมัด ฟาดิ้ล วันเอเลาะ 2546 : ออนไลน์)

สรุปว่าเป้าหมายการศึกษาอิสลามของมุสลิมนั้นเป็นเป้าหมายตามความเชื่อความศรัทธาในหลักการของศาสนาเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและมีความศรัทธายึดมั่นในเอกภาพแห่งอัลลอฮ์ (ซ.บ.) สามารถปฏิบัติตนเป็นมุอ์มิน และมีคุณธรรมสูงด้วย นอกจากมุสลิมจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการอิสลามอย่างถ่องแท้แล้วยังจะต้องเข้าใจวิถีแห่งการดำเนินชีวิตทางโลกด้วยกับความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและสังคมในการประกอบอาชีพไม่ว่าจะเป็นด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม พานิชนาวี หรืองานบริการอื่นที่ต้องปฏิบัติด้วยความเป็นธรรมและยุติธรรมควบคู่กันไปซึ่งเป็นคุณค่าแห่งวิถีการดำรงชีวิตภายใต้แนวทางแห่งอิสลาม เนื่องจากศาสนาอิสลามเป็นระบบที่เป็นวิถีชีวิตที่ครอบคลุมและมีความบริบูรณ์รอบด้านของมนุษย์ชาติ ดังนั้นจึงเป็นภารกิจอันยิ่งใหญ่ ของมุสลิมในทุกยุคทุกสมัยที่จะต้องศึกษาเรียนรู้หลักคำสอนของอิสลามอย่างถูกต้อง

3. ความเป็นมาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ในจังหวัดชายแดนภาคใต้อันประกอบด้วย ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูลและสงขลา มีลักษณะพิเศษ อันกอปรด้วยความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ซึ่งเห็นเด่นชัดว่า ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษามลายูท้องถิ่นในการสื่อสาร ตามหลักการของอิสลาม มุสลิมที่ดีจะเป็นผู้ที่ยึดมั่นกับอัลอิสลาม ซึ่งเป็นวิถีของการดำเนินชีวิต วิถีที่วางอยู่บนพื้นฐานของศาสนา และการรู้จักศาสนาจะต้องผ่านกระบวนการการศึกษา ความจำเป็นในการแสวงหาความรู้นั้นเองที่เป็นแรงผลักดันให้เกิดสถาบันการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ในสังคมมุสลิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในบรรดาสถาบันการศึกษาที่มีอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ ปอเนาะถือได้ว่าเป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญทั้งในอดีตและปัจจุบัน ถือเป็นสถาบันการศึกษาที่เก่าแก่ที่สุดสถาบันหนึ่งที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ของตนเองได้ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง (อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต. 2006 : ออนไลน์)

การเรียนการสอนศาสนาอิสลามในประเทศไทยนั้นนับแต่อดีต จนถึงปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนศาสนาอิสลามในประเทศไทยพอจำแนกได้สังเขปดังนี้

1) ภาคใต้ ส่วนใหญ่เกิดจากการที่พ่อแม่ผู้ปกครองจะส่งลูกหลานของตนไปฝากให้ผู้รู้ศาสนา (โต๊ะครู) เป็นผู้แนะนำถ่ายทอดความรู้ให้ เด็กที่อยู่ไกลจากบ้านของโต๊ะครูก็พักอาศัยอยู่กับโต๊ะครู เมื่อมีเด็กมากขึ้นก็จำเป็นต้องปลูกที่อาศัยขึ้นอยู่เองใกล้ ๆ บ้านโต๊ะครู ซึ่งเรียนที่พักเหล่านี้เป็นภาษาท้องถิ่นว่า ปอเนาะ (PONDOK) โต๊ะครูที่สอนศาสนาเหล่านี้อาจเป็นผู้ที่เคยไปศึกษาศาสนาจากต่างประเทศ เช่น ซาอุดิอารเบีย อียิปต์ อินโดนิเซีย มาเลเซีย หรืออาจศึกษาจากผู้รู้ก่อนภายในประเทศก็ได้ การสนับสนุนการเรียนการสอนจะได้จากผู้ปกครองผู้มีฐานะดีช่วยบริจาคหรือได้รับจากเงินซะกาต ต่อมาในปัจจุบันมีปอเนาะจำนวนมากได้รับการส่งเสริมจากรัฐและพัฒนาเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ได้รับเงินอุดหนุนตามฐานะที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ปัจจุบันภาคใต้ นอกจากมีปอเนาะและโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ซึ่งรับเด็กที่จบการศึกษาบังคับแล้ว ยังมีการจัดการศึกษาที่มัสยิด หรือแหล่งกลางของชุมชนให้แก่เด็กที่เรียนในชั้นประถมศึกษาอีกด้วย จัดการเรียนการสอนในตอนเย็นหลังเลิกเรียนภาคสามัญแล้วรวมทั้งวันเสาร์ – อาทิตย์ด้วย โรงเรียนที่สอนในลักษณะนี้เรียกว่า โรงเรียน “ตาดีกา” ย่อมาจาก ตามานดีดิกกัน กาเนาะการเนาะ (TAMAN DIDIKAN KANAKKANAK)

2) ภาคกลางและภาคอื่นๆ เริ่มแต่ในอดีตจะเป็นชุมชนขนาดเล็กแต่ละมัสยิดมีจำนวนประชากรไม่มาก การเรียนการสอนจะเริ่ม ตั้งแต่ การที่ผู้ปกครองส่งบุตรหลานไปเรียนการอ่านคัมภีร์อัล – กรุอานกับผู้รู้ประจำหมู่บ้าน หลังจากการเรียนการอ่านจนจบแล้วผู้รู้ก็จะสอนการปฏิบัติศาสนกิจเบื้องต้นให้แก่เยาวชนเหล่านั้นเป็นต้น

ส่วนชุมชนที่มีขนาดใหญ่สามารถรวมกันจัดสร้างอาคารเรียนขึ้นมาและให้การสนับสนุนเปิดการศึกษาในชั้นที่สูงขึ้นได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้มัสยิดเป็นศูนย์กลางและอำนวยการในการเรียนการสอนศาสนา (ปรีดา ประพฤติชอบ. 2545)

คุณค่าของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มิได้จำกัดอยู่แค่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เท่านั้น แต่มีมุสลิมจากพื้นที่อื่นๆ ของประเทศ นิยมส่งบุตรหลาน เข้ารับการศึกษายังสถาบันต่างๆ ในเป็นจำนวนมากในท้องถิ่นของตัวเองโดยเฉพาะในกรุงเทพและปริมณฑลพี่น้องชาวไทยทั่วไปมักเข้าใจว่ามุสลิมไทยจะมีแต่เฉพาะในภาคใต้ของประเทศไทย และไม่ทราบถึงระบบการดำเนินชีวิตที่แท้จริงของมุสลิมไทยได้

3.1 มุสลิมในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ในเอกสารประกอบการประชุมของสภาองค์การมุสลิม 2534 ดร .ปกรณ์ ปรียากร ได้กล่าวถึงมุสลิมและปัญหาในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลไว้อย่างน่าสนใจ และสมควรจะนำรายละเอียดในเอกสารมากล่าวถึงทั้งหมดในที่นี้ว่า “ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล คือ จังหวัด นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร และนครปฐม ซึ่งอยู่ในภาคกลางของประเทศนั้น มีประชากรมุสลิมอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ ชนมุสลิมในถิ่นนี้เป็นชุมชนเก่าแก่ดั้งเดิม การตั้งถิ่นฐานในอดีตค่อนข้างมีเอกลักษณ์เฉพาะเช่นเดียวกับในประเทศอื่นๆ คือมีมัสญิดเป็นศูนย์กลางและสร้างบ้านเรือนอยู่ใกล้ชิดติดกัน ไปมาหาสู่กันอย่างสม่ำเสมอ ” เขตมุสลิมในถิ่นนี้ประกอบด้วย

1. กรุงเทพฯ ชั้นใน เป็นเขตที่มีมุสลิมกระจายอยู่เป็นวงกว้าง สองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาจากเหนือจรดใต้คือ บางอ้อ บางกระบือ บางลำพู ตึกดิน บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ บ้านสมเด็จ เจริญพาสน์ สวนพลู ตึกแดง ราชวงศ์ วัดสุวรรณ โรงภาษี บางรัก บางลำพูล่าง ตรอกจันทน์ ยานนาวา วัดพระยาไกร ถนนตก ส่วนที่แยกซอยลึกไปตามลำคลองของกรุงเทพฯ ชั้นในก็มีอีกมาก เช่น มหานาค บ้านครัว เจริญผล มักกะสัน พญาไท ยะวา เป็นต้น

2. กรุงเทพฯ ชั้นนอก เป็นเขตที่มีชุมชนแพร่กระจายตามลำคลองสายหลักด้านตะวันออกโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือคลองแสนแสบ ที่ทอดยาวจากประตูน้ำไปจนถึงบางน้ำเปรี้ยว อันได้แก่ บ้านดอน นวลน้อย คลองตัน บ้านป่า สวนหลวง หัวป่า บางมะเขือ บางกะปิ ลาดพร้าว ดอนสะแก คลองจั่น วัดกลาง หัวหมาก บ้านม้า หนองบอน วังใหญ่ สะพานสูง บางเตย คลองกุ่ม หลอแหล ลาดบัวขาว บางชัน มีนบุรี ทรายกองดิน คู้ เจียรดับ กระทุ่มราย หนองจอก ท่าไข่ ศาลาแดง หลวงแพ่ง ประเวศน์ เป็นต้น นอกจากนี้ในด้านทิศตะวันตกก็มีชุมชนย่านฝั่งธนบุรี เช่น บางมด และราษฎร์บูรณะ เป็นสำคัญ.

3. เขตปริมณฑล ชุมชนมุสลิมกระจายออกเป็นบริเวณกว้างคือ ทิศเหนือเป็นชุมชนย่านปทุมธานี ท่าอิฐ บางตลาด บางบัวทองไทรน้อย บางเขน ทิศใต้ คือ ปากลัด บางครุ พระประแดง ทิศตะวันออกคือ บางน้ำเปรี้ยวและคลองต่าง ๆ ในบริเวณนั้น (จรัญ มะลูลีมและคณะ. 2539 : 35 – 36)

3.2 สาเหตุของการจัดตั้งปอเนาะในจังหวัดชายแดนใต้มี 4 สาเหตุ

1. สาเหตุทางด้านศาสนาและวิถีชีวิต

ศาสนาอิสลามจะให้ความสำคัญกับการถ่ายทอด และการแสวงหาความรู้ ผู้ที่มีความรู้จะต้องถ่ายทอดความรู้ที่ตนมีโดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ทางศาสนาที่มาจากคัมภีร์อัลกุรอานและแบบอย่างของท่านศาสดา ในขณะเดียวกันผู้ที่ไม่รู้ก็ต้องแสวงหาความรู้ เพราะโดยผ่านความรู้นี้เองมุสลิมจะได้รู้จักศาสนาซึ่งเป็นวิถีของการดำเนินชีวิต และเป็นสิ่งที่บังคับสำหรับทุกคน ดังวัจนะของท่านศาสดาความว่า “การแสวงหาความรู้เป็นวายิบ)บังคับ (สำหรับทุกคน” และอีกวัจนะหนึ่งความว่า “จงแสวงหาความรู้ตั้งแต่อยู่ในเปลจนถึงหลุมฝังศพ” ความจำเป็นดังกล่าวทำให้มุสลิมต้องแสวงหาความรู้ และแหล่งความรู้ที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งก็คือสถาบันการศึกษา ด้วยประการดังกล่าวจึงเกิดสถาบันการศึกษาขึ้น สถาบันการศึกษาแห่งแรกที่เกิดขึ้นในภูมิภาคนี้ก็คือ บ้านของผู้รู้ ซึ่งต่อมาก็เกิดปอเนาะซึ่งเป็นสถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษานยุคแรกๆของปอเนาะจึงมิใช่เฉพาะสถาบันการศึกษาสำหรับเยาวชนแต่เป็นสถาบันการศึกษาสำหรับทุกคน ไม่จัดเพศและอายุ (จรัล มะลูลีม และคณะ. 2538 : 98 อ้างอิงใน อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต 2548 :82) ได้เขียนไว้ในหนังสือไทยกับโลกมุสลิมว่า ปอเนาะเกิดขึ้นด้วยแรงศรัทธาเป็นหลักโดยมีโต๊ะครูเป็นตัวจักรสำคัญในการกำหนดทิศทาง อีกสาเหตุหนึ่งที่เป็นแรงผลักดันให้เกิดปอเนาะ คือวิถีชีวิตของผู้คนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะมีความผูกพันอย่างเหนียวแน่นกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลามและการดำเนินชีวิตเช่นนี้จะต้องอาศัยความรู้ทางศาสนา ดังนั้นการมีสถาบันการศึกษาที่ปลูกฝังความรู้เกี่ยวกับศาสนาจึงมีความจำเป็น และสุดท้ายก็กลายเป็นแรงผลักดันหนึ่งที่ทำให้เกิดสถาบันศึกษาปอเนาะ

2. สาเหตุทางเศรษฐกิจ

อาชีพเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มนุษย์มีความมั่นคงและสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับชีวิต การประกอบอาชีพที่ดีได้นั้นต้องอาศัยความรู้ความสามารถและผู้ที่มีความรู้ศาสนา สามารถสอนและเผยแผ่ความรู้ให้แก่ผู้อื่น แม้จะมิได้มุ่งไปในทางการแสวงหาผลตอบแทนจากการสอนศาสนา แต่ก็ได้รับการยกย่องและความเคารพนับถือ ส่วนผู้ที่มีลูกศิษย์ลูกหามากก็ยิ่งมีโอกาสสร้างฐานะความเป็นอยู่ให้มั่นคงได้อีกด้วยจะเห็นได้ว่าผู้มีความรู้ศาสนา นอกจากจะให้ประโยชน์แก่สังคมแล้วก็มีโอกาสสร้างความมั่นคงให้กับชีวิต (ประกิจ ประจนปัจจนึก 2516 : 65 อ้างอิงใน อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต 2548 : 82)

3. สาเหตุทางสังคม

ในสังคมส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญและเคารพยกย่องผู้มีความรู้ สังคมอิสลามก็เช่นเดียวกันจะให้เกียรติและความเคารพนับถือผู้ที่มีความรู้ศาสนาโดยเฉพาะผู้รู้ศาสนา ที่มีโอกาสได้สอนและเผยแผ่ความรู้จนมีลูกศิษย์ลูกหามากมาย จึงเป็นผู้ที่ได้รับความเคารพนับถือและนิยมยกย่องจากบุคคลทั่วไป การเป็นผู้รู้ที่มีชื่อเสียงและผลงานที่มีประโยชน์ต่อสังคมเป็นความสำเร็จอย่างหนึ่งในชีวิต (ประกิจ ประจนปัจจนึก 2516 : 66 อ้างอิงใน อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต 2548 :83)

4. กระแสการศึกษาอิสลามในโลกอาหรับ

ในช่วงที่ศาสนาอิสลามเข้ามาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นช่วงที่โลกอาหรับมีการตื่นตัวในเรื่องการศึกษา และในดินแดนอาหรับมีสถาบันการศึกษาเกิดขึ้นจำนวนมาก ซึ่งรวมถึงสถาบันอุดมศึกษาที่เรียกว่ามหาวิทยาลัย ผู้ที่ทำการเผยแผ่ศาสนาในภูมิภาคนี้ย่อมได้ประจักษ์เห็นสถาบันการศึกษาที่มีจำนวนมากในดินแดนของตน จึงไม่แปลกเลยว่า ทำไมบุตรของชัยค อุสมานได้ก่อตั้งสถาบันศึกษาปอเนาะขึ้นมาเมื่อ 500 ปีที่ผ่านมา

จะเห็นได้ว่า ปอเนาะหรือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นสถาบันที่มีความสำคัญสถาบันหนึ่งของสังคมเพราะเป็นสถานที่ที่ถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการให้แก่สมาชิกเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เพราะมุสลิมถือว่าคนเราเกิดมาหากไม่มีความรู้ทางศาสนาก็ไม่มีสิ่งใดนำชีวิตไปสู่ความสำเร็จ และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังมีลักษณะคล้ายกับโรงเรียนชุมชนมาก เพราะเป็นศูนย์กลางของชุมชนทั้งในแง่วิชาการ ศาสนา วัฒนธรรม อนามัย และ อาชีพโต๊ะครู หรือผู้บริหารที่เคารพและได้รับการยกย่องจากชุมชน โดยพื้นฐานเดิมการแสดงบทบาทตามหน้าที่หรือการกระทำของโต๊ะครูหรือผู้บริหาร จึงมีอิทธิพลต่อสถาบันที่จะเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนได้อย่างดี (จรัล มะลูลีม และคณะ. 2539: 98-101)

อย่างไรก็ตามในบรรดาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาด้วยกันแล้วผู้ปกครองและนักเรียนจะนิยมเรียนในโรงเรียนที่เปิดสอนวิชาสามัญควบคู่วิชาศาสนา เพราะวิชาสามัญจะได้มีโอกาสเรียนต่อในระดับสูงขึ้น ซึ่งจะมีโอกาสในการประกอบอาชีพที่มั่นคงและมีชีวิตส่วนตัว และในองค์กร การทำงานจนถือได้ว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นสถาบันที่ผลิตทรัพยากรบุคคลในชาติที่มีทั้งความรู้และคุณภาพตามมาตรา 81 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

4. สภาพปัจจุบันของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

การดำเนินการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตั้งแต่อดีตจนปัจจุบันได้ดำเนินการอย่างไม่มีความพร้อมความสมบูรณ์ในปัจจัยด้านต่างๆ ทั้งในด้านการเงิน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ เนื่องจากเป็นกลุ่มจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนประเภทอื่นทั้งนี้เพราะ การจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนของไทยที่นับถือศาสนาอิสลามที่ มุ่งเน้นเพื่อที่ให้บุตรหลานมีความรู้ทางด้านศาสนาที่จะนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตเท่านั้น และรัฐให้การสนับสนุนส่งเสริมมาเป็นระยะตามนโยบายของรัฐบาลแต่ละสมัยจนปัจจุบันนับได้ว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้พัฒนาเป็นโรงเรียนที่ได้จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวง ศึกษาธิการ ในรูปแบบโรงเรียนที่มีคุณภาพเทียบเคียงกับโรงเรียนอื่นๆ และนับว่าเป็นโรงเรียนที่ผลิตเยาวชนให้มีคุณภาพและคุณธรรมที่มีความสำคัญแห่งหนึ่งและจากการรายงานกองโรงเรียนนโยบายพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาปีพ.ศ. 2543 (กลุ่มงานนิเทศการศึกษาเอกชนเขตการศึกษา. 2543 : 4-8) ได้แสดงไว้ดังนี้

1. ลักษณะหรือประเภทของโรงเรียน

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจัดเป็นโรงเรียนเอกชนตามมาตรา15 (2) พ.ร.บ. โรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ต่อมากระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ “ระเบียบกระทรวงศึกษาว่าด้วย การกำหนดมาตรฐานโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาที่เปิดสอนวิชาศาสนา และวิชาสามัญ พ.ศ. 2536” โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโรงใดสามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานที่กำหนดจะได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนสภาพเป็นโรงเรียนเอกชนมาตรา 15 (1) และได้รับเงินอุดหนุนเช่นเดียวกับโรงเรียนเอกชนสามัญทั่วไปให้การอุดหนุนในอัตราร้อยละ40 ของค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียน ภาครัฐ แต่ถ้าโรงเรียนเป็นของมูลนิธิหรือมัสยิดให้การอุดหนุนในอัตราร้อยละ 60 ของค่าใช้จ่ายรายหัว นักเรียน ภาครัฐเช่นเดียวกับโรงเรียนเอกชนการกุศล ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2539 ให้มีการช่วยเหลือนักเรียนในรูปบัตรค่าเล่าเรียน โดยอุดหนุนรายหัว นักเรียนในอัตราร้อยละ 100 ของค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนภาครัฐ ให้เฉพาะโรงเรียนเอกชนการกุศลและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามของมัสยิดหรือ มูลนิธิ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 เป็นต้นไป ดังนั้นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัจจุบันจึงมีสองประเภทใหญ่ ๆ คือ

1.1 ประเภทสอนศาสนาอย่างเดียว จัดตั้งอยู่ในเขตการศึกษา 2,3 และ 4 จำนวน 235 โรง กรุงเทพมหานครและจังหวัดในเขตการศึกษาอื่นๆ อีกจำนวน 144 โรง รวมทั้งสิ้น 379 โรง จัดเป็นโรงเรียนตามมาตรา 15(2)

1.2 ประเภทสอนศาสนาควบคู่วิชาสามัญ แบ่งเป็น

1.2.1 โรงเรียนตามมาตรา 15(2) จัดตั้งอยู่ในเขตการศึกษา2,3 และ4 จำนวน 75 โรงเรียน กรุงเทพมหานคร 2 โรง และจังหวัดนนทบุรี 1 โรง รวมทั้งสิ้น 78 โรง

1.2.2 โรงเรียนตามมาตรา 15(1) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับอนุญาตให้แปรสภาพจากโรงเรียนตามมาตรา 15(2) ซึ่งสอนศาสนาควบคู่วิชาสามัญ จัดตั้งอยู่ในเขตการศึกษา 2,3 และ 4 รวมทั้งสิ้น 102 โรง

2. หลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สอนวิชาศาสนาควบคู่วิชาสามัญเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาเท่านั้น โดยมีหลักสูตรให้โรงเรียนเลือกใช้อย่างหลากหลาย ดังนี้

2.1 หลักสูตรศาสนาอิสลาม

2.1.1 หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนต้น (อิบติดาอียะฮ์) พุทธศักราช 2540 ใช้เวลาเรียน 3 ปีหรือ 6 ภาคเรียน

2.1.2 หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนกลาง (มุตตาวัซซีเตาะฮ์) พุทธศักราช 2540 ใช้เวลาเรียน 3 ปีหรือ 6 ภาคเรียน

2.1.3 หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ซานาวียะฮ์) พุทธศักราช 2523 ใช้เวลาเรียน 3 ปีหรือ 6 ภาคเรียน

หลักสูตรทั้ง 3 ดังกล่าวนี้ เป็นหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจัดทำโดยผู้ทรงคุณวุฒิทางศาสนาอิสลามผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม นอกจากหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว กระทรวงศึกษาธิการยังอนุญาตให้โรงเรียนเอกชนใช้หลักสูตรอิสลามของสมาคมคุรุสัมพันธ์ และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังสามารถจัดทำหลักสูตรอิสลามศึกษาของโรงเรียนเป็นการเฉพาะโดยตรงต้องเสนอขออนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ

2.2 หลักสูตรสามัญศึกษา

2.2.1 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ใช้เวลาเรียน 3 ปีหรือ 6 ภาคเรียน

2.2.2 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ใช้เวลาเรียน 3 ปีหรือ 6 ภาคเรียน

2.2.3 หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 ใช้เวลาเรียนไม่น้อยกว่า 4 ภาคเรียน

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่สอนวิชาอิสลามควบคู่วิชาสามัญโรงเรียนใดใช้หลักสูตรสามัญศึกษาตามข้อ 2.2.1, 2.2.2 หรือ 2.2.3 จะต้องใช้หลักสูตรสอนศาสนาอิสลามตามข้อ 2.1.1, 2.1.2 หรือ 2.1.3 หรือหลักสูตรอื่นๆ ที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ

2.3 หลักสูตรบูรณาการ เนื่องจากหลักสูตรตามข้อ 2.1 และ 2.2 เป็นหลักสูตรที่แยกจากกันระหว่างหลักสูตรศาสนาอิสลามกับหลักสูตรสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ จึงได้จัดทำหลักสูตรที่หลอมรวมวิชาศาสนาอิสลามและวิชาสามัญไว้ในหลักสูตรเดียวกัน ได้แก่

2.3.1 หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ใช้เวลาเรียน 3 ปีหรือ 6 ภาคเรียน

2.3.2 หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2535 ใช้เวลาเรียน 3 ปีหรือ 6 ภาคเรียน

2.4 หลักสูตรวิชาชีพ กระทรวงศึกษาธิการ เปิดโอกาสให้โรงเรียนเอกชนสอนวิชาชีพได้ตามความพร้อมของโรงเรียนทั้งนี้โรงเรียนต้องปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนด ในการจัดการเรียนการสอนนั้นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามารถขออนุญาตการสอนในระดับใดระดับหนึ่งหรือหลายระดับได้ตามความพร้อมของโรงเรียนภายใต้ระเบียบที่กำหนดจากการจัดการเรียนการสอนทั้งวิชาศาสนาและวิชาสามัญ ทำให้โรงเรียนต้องเปิดทำการสอนสัปดาห์ 6 วันๆ ละประมาณ 7 ชั่วโมงหรือ 9 คาบ

4.1 ภาษาอาหรับ สื่อพื้นฐานความรู้ศาสนาอิสลาม

การที่ภาษาของคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาอาหรับ คัมภีร์นี้จึงเป็นแหล่งข้อมูลของหลักการศาสนาอิสลาม ที่มีมุสลิมกว่าหนึ่งพันล้านคนทั่วโลกได้อ่านได้ท่องจำและศึกษาอยู่ในชีวิตประจำวันและในจำนวนไม่น้อยที่สามารถเข้าใจเนื้อหาได้เองโดยไม่พึ่งการแปลเป็นภาษาอื่น นอกจากนั้นยังมีผู้คนอีกจำนวนมากทั้งที่มิได้เป็นมุสลิมแต่สนใจภาษาอาหรับอันเนื่องจากความที่

โลกไร้พรมแดน การค้า เศรษฐกิจ สังคม การเมืองระหว่างประเทศ การศึกษาภาษาอาหรับจะทำให้บุคคลเข้าใจสาส์นและคำสอนของศาสนาอิสลามได้อย่างถูกต้อง

อัลกรุอานนั้นถูกประทานลงมาเป็นภาษาอาหรับ เป็นที่ทราบกันดีว่า ภาษาอาหรับเป็นภาษาเดียวในโลกนี้ที่มีการติดต่อใช้กันมาตลอดพันกว่าปี โดยที่ไม่เปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางภาษา มีระบอบการสร้างคำจากรากศัพท์ที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งภาษาที่มีลักษณะเช่นนี้ทั้งหมดจะกลายเป็นภาษาที่ตายไปแล้ว แต่ภาษาอาหรับเช่นนี้ยังเป็นภาษาที่มีการใช้อย่างต่อเนื่องกันมานับพันปี ภาษาอาหรับที่ท่านนบีมูฮัมมัด (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ใช้เป็นภาษาอาหรับเดียวกับที่ถูกใช้เป็นภาษาราชการในประเทศต่าง ๆมากกว่า20ประเทศในทุกวันนี้ (กุดามะฮฺ. 2547 : 37) ภาษาอาหรับเป็นส่วนหนึ่งในภาษาสากลของโลก เป็นภาษาราชการของประเทศสมาชิกสันนิบาลอาหรับที่มีสมาชิกจากภูมิภาคเอเชียตะวันตก แอฟริกาเหนือ และแอฟริกาตะวันออกรวมกันถึง 22 ประเทศ ที่สำคัญกว่านี้คือภาษาอาหรับเป็นภาษาของพระคัมภีร์อัลกุรอานที่มุสลิมทุกชาติทุกภาษากว่าหนึ่งพันล้านคนทั่วโลกศรัทธาในการเป็นคำดำรัสของอัลลอฮ์ ที่ประทานลงมาเป็นทางนำและระบอบชีวิตที่สมบูรณ์แบบแก่มนุษยชาติ และเป็นภาษาของท่านศาสดา นบีมุฮัมมัด (ศ็อลฯ) ที่ท่านตรัสเทศนา อบรมสั่งสอน ซึ่งได้รับการบันทึกไว้ พร้อม ๆกับความเห็นชอบของท่านต่อการกระทำของสหายและสาวก (เศาะฮาบะห์) ของท่านที่รวมเรียกว่า อัลฮะดีษ ภาษาอาหรับจึงมิได้เป็นเพียงภาษาของชนชาติอาหรับเท่านั้น หากแต่เป็นภาษาที่สื่อ ถ่ายทอด และสืบทอดศรัทธาโลกทัศน์ อารยธรรม และวัฒนธรรมของศาสนาอิสลามอีกด้วย ซึ่งตลอดเวลาหลายศตวรรษในสมัยกลางภาษานี้ได้รับเป็นภาษาแห่งการศึกษาหาความรู้ สร้างสรรค์วัฒนธรรมและก้าวหน้าไปทั่วโลกอารยะในระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 12-19 งานเขียนในด้านปรัชญา การแพทย์ ประวัติศาสตร์ ศาสนศาสตร์ ดาราศาสตร์ และภูมิศาสตร์ ล้วนเขียนขึ้นด้วยภาษาอาหรับมากมากกว่าภาษาใด ๆทั้งสิ้น ภาษาต่าง ๆ ของชาติตะวันตกยังคงปรากฏอิทธิพลของภาษาอาหรับในคำจำนวนมากที่ได้ยืมมาใช้ นอกจากนี้อักษรภาษาอาหรับยังมีอักษรภาษาต่าง ๆยืมไปใช้เขียนภาษาของตนเองเป็นอันดับสองรองจากอักษรลาตินอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากอักษรภาษาเปอร์เซี่ยน ,ดารี ,ปาช ,ตุน ,อูรดู ,กลุ่มภาษาของชนชาติเติร์ก ภาษาของเบอร์เบอร์และภาษาอินโด-มาเลย์ (อนัส อมาตยกุล. 2545 : 138)

แม้ว่าภาษาอาหรับจะแพร่หลายที่สุดในเอเชียตะวันออก แต่ก็ยังมีภาษาอื่น ๆ อีกที่ใช้กันอยู่ เช่น ภาษาอาร์เมเนีย กรีก ฮิบรู เปอร์เซีย (Persian) หรือฟาร์ซี เตอร์กี ยกเว้นตรุกีและอิหร่านเท่านั้น ที่มีได้มีการพูดอาหรับกันอย่างกว้างขวาง ในขณะที่การใช้ภาษาอาหรับนั้นมีใช้กันตั้งแต่มหาสมุทรแอตแลนติกไปจนถึงอ่าวเปอร์เซีย ทำให้ภาษาอาหรับมีหลายสำเนียงตามท้องถิ่นนั้น ๆ แต่ภาษาเขียนนั้นเป็นที่เข้าใจกันทั่วเอเชียตะวันตก ส่วนภาษาอื่น ๆ นอกจากภาษาอาหรับจะใช้ในที่ต่าง ๆ เช่น ภาษาฮิบรูใช้ในอิสราแอล ภาษาฟาร์ซีหรือเปอร์เซียในอิหร่านและอิรักตอนเหนือ ส่วนภาษาเตอรกี (Turkish) จะใช้ในตุรกี

ภาษาอาหรับนั้นเป็นภาษาที่พูดโดยประชาชนมากกว่าภาษาอื่นในเชียตะวันตกและครอบคลุมไปถึงแอฟริกาเหนือ บริเวณวงจันทร์สมบูรณ์ (The Fertile Crescent) และคาบสมุทรอาหรับ เป็นภาษาหลักของ 18 ประเทศ บนเนื้อที่แปดล้านตารางกิโลเมตร ซึ่งมีขนาดกว้างใหญ่

กว่าทุกประเทศยกเว้นอดีตโซเวียตและประกอบไปด้วยผู้คน 180 ล้าน ซึ่งคาดกันว่า 160 ล้านคน เป็นชาวอาหรับ ชุมชนที่พูดภาษาอาหรับยังพบกันได้ในเขตอื่น ๆ ของโลกเช่นในตุรกี อิหร่าน ชายฝั่งแอฟริกาตะวันออกและในหลายระเทศทางตะวันตกและแอฟริกากลาง ยิ่งกว่านั้นการอพยพในศตวรรตที่ 18- 19 ได้ทำให้ชาวอาหรับสามล้านคนเข้าไปอยู่ในยุโรป สหรัฐและออสเตรเลีย

ภาษาอาหรับเป็นหนึ่งในหกภาษาแรกของโลกที่ใช้กันอยู่ทั่วไป ภาษาอาหรับมีความเป็นพิเศษต่อชาวมุสลิมทั้งหมดไม่ว่าภาษาเดิมของพวกเขาจะเป็นภาษาอะไรก็ตามเพราะพระผู้เป็นเจ้าได้ส่งสาส์นของพระองค์เป็นภาษาอาหรับมายังศาสดามุฮัมมัด ซึ่งเป็นชาวอาหรับ ดังนั้นภาษาอาหรับจึงเป็นภาษาที่ได้วิวรณ์ลงมา สำหรับชาวมุสลิมดำรัสของพระผู้เป็นเจ้านั้นมีความสมบูรณ์ไม่มีวันเปลี่ยนแปลง (จรัญ มะลูลีม. 2541: 67) ซึ่งภาษาที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานครทั้ง12โรงใช้ภาษาอาหรับเป็นพื้นฐานในการสอนทุกวิชา

4.2 วิชาที่โรงเรียนสอนศาสนาเปิดสอน

- หมวดวิชาศาสนา

ฮาฟิส ท่องจำอัลกุรอาน
อะกีดะห์ หลักการศาสนา
ตัฟซีร อธิบายอัลกุรอาน
อัลฮะดีษ โอวาทศาสดา
อัคลาก จริยธรรมอิสลาม
ฟิกฮ์ นิติศาสตร์อิสลาม
ตัจวีด หลักการอ่านอัลกุรอาน
ฟะรอเอ็ด การจัดแบ่งมรดก
ซีเราะฮ์ ชีวประวัติบุคคลสำคัญ
มุสฏอละฮุลฮะดีษ หลักการพิจารณาอัลฮะดีษ
ฟิกฮ์มุกอรอน นิติศาสตร์เปรียบเทียบ
ตะรีคุดตัชเรียะอ์ ประวัตินิติบัญญัติ
ตะรีคอิสลามีย์ ประวัติศาสตร์อิสลาม
ฟิกฮ์ตัฏบีกีย์ ทักษะการปฏิบัติศาสนกิจ
อุซูลุตตัฟซีร หลักอธิบายกุรอาน
อุซูลุลฟิกฮ์ หลักนิติศาสตร์อิสลาม
มะห์ฟูซ้อต ท่องจำบทดุอาอ์

- หมวดวิชาภาษา

ซ้อร์ฟ นิรุกติศาสตร์
ตัมรีน ฝึกหัดไวยกรณ์
ตักวีน ฝึกหัดการแต่งประโยค
อิมลาอ์ เขียนตามคำบอก
ค็อฏ คัดลายมือค่อ
ญุฆรอเฟีย ภูมิศาสตร์อาหรับ
ตะอ์บีร เรียงความภาษาอาหรับ
อะรูฎ ฉันทลักษณ์
ก้อวาเอ็ด ไวยกรณ์ภาษาอาหรับ
มุฏอละอะฮ์ อ่านจับใจความ
บะลาเฆาะฮ์ โวหารศาสตร์
บุหู้สลุฆ่อวียะฮ์ วิเคราะห์ภาษา
ฎอบะฮ์ ศิลป์การพูด
อะดับอารอบีย์ วรรณคดีอาหรับ
ตัรญูะมะฮ์ การแปล ถอดความ
มะกอล้าต เรียงความภาษาไทย

- หมวดวิชาเสริมทักษะและประสบการณ์ชีวิต

ค้อฏฟันนีย์ การเขียนลายศิลป์อาหรับ
อินญลีซ๊ยะฮ์ ภาษาอังกฤษ
ฮาซิบอาลีย์ คอมพิวเตอร์
กิจกรรม

4.3 ปัญหาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

จากความพยายามสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาของรัฐต่อโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยตลอด แต่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังมีปัญหาต่าง ๆ ซึ่งมาจากสาเหตุที่สำคัญ (กลุ่มงานนิเทศการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 2. 2543 : 10) ได้แก่

1. ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการและครูใหญ่ ยังขาดวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาและขาดความรู้ทางการบริหารการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารจำนวนมากมีความรู้ด้านสามัญศึกษาต่ำ ขาดจิตสำนึกและความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง

2. โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดครูผู้ชำนาญการสอนในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย

3. ครูสอนศาสนามีวุฒิสามัญศึกษาต่ำไม่มีความรู้ความเข้าใจในเทคนิคการสอนใหม่ ๆ ขาดความรู้ด้านจิตวิทยาการศึกษา ขาดความรู้เกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลการศึกษา

4. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างเดียว เกือบทั้งหมดไม่เก็บค่าธรรมเนียม การเรียนและครูสอนศาสนาส่วนใหญ่ จะได้รับเงินเดือนต่ำและไม่แน่นอน จากสาเหตุดังกล่าว ทำให้การสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้อยประสิทธิภาพ

คณะกรรมการศึกษาเอกชน (2544 : 6–11) ได้วิเคราะห์สภาพของสังคมที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาเอกชนซึ่งรวมถึงโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยจะส่งผลกระทบทั้ง ทางตรงและทางอ้อม ในด้านกฎหมายและนโยบายของรัฐ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมและด้านเศรษฐกิจ ซึ่งจะทำให้มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการของโรงเรียนเอกชนที่จะให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานความเป็นไทยและความเป็นอยู่ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ต่อไป

สรุปได้ว่าการจัดการศึกษาของเอกชนได้แบ่งเบาภาระของรัฐในการจัดการศึกษาของประเทศแต่ภารกิจในการบริหารของโรงเรียนเอกชน ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากภารกิจการบริหารโรงเรียนตามหลัก การบริหารการศึกษาแล้ว ยังต้องมีภารกิจในการบริหารโรงเรียนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาเอกชน ซึ่งจะมีระเบียบและวิธีปฏิบัติที่แตกต่างไปจากการบริหารการศึกษาของรัฐ ทั้งนี้เพื่อต้องการที่สนองตอบต่อกลุ่มและความต้องการของประชาชนให้ได้มากที่สุด และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนเอกชนประเภทหนึ่งที่จัดการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อกลุ่มประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม จะต้องอาศัยศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เร่งพัฒนาผู้บริหารสู่ระดับ มืออาชีพ บริหารด้วยหลักนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส ความมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า และพัฒนาครูให้มีมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูง มีจรรยาบรรณในวิชาชีพและเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

5. ประสิทธิผลของโรงเรียน

5.1 หลักการและแนวคิด

แนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล คำว่า “ประสิทธิผล” (Effectiveness) เป็นเรื่องของผลผลิต (Output) หรือผลิตผล (Productivity) และประสิทธิผลขององค์กรที่จะเป็นเครื่องชี้ว่าองค์การนั้นๆ สามารถปฏิบัติภารกิจได้ดีเพียงใด ซึ่งถ้าหากปราศจากการประเมินประสิทธิผลขององค์การแล้ว จะไม่มีทางทราบได้เลยว่าการปฏิบัติภารกิจขององค์การเป็นอย่างไร โดยทั่วไปแล้วการประเมินประสิทธิผลเป็นการวัดเพื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างความคาดหวังและผลการปฏิบัติ หากมีความแตกต่างน้อยก็จะมีประสิทธิผลมาก และหากมีความแตกต่างมากก็มีประสิทธิผลน้อย หรืออาจเป็นการวัดเพื่อดูความสอดคล้องกันระหว่างผลผลิต (Output) กับเป้าหมายที่ระบุไว้ (นิพนธ์ วรรณเวช. 2548 :16) ถึงแม้ว่าการอธิบายถึงลักษณะการปฏิบัติงานดังกล่าวจะมีเหตุผลเพียงพอ แต่การที่จะวัดสิ่งเหล่านี้ ว่าควรอยู่ในระดับใดจึงจะเหมาะสม เช่นในเรื่องบรรยากาศ ข้อตกลงในการทำงานว่าสมาชิกขององค์การจะรับผิดชอบอะไร และปริมาณเท่าไรบ้าง เป็นเรื่องที่กำหนดได้ยาก ดังนั้น โดยทั่วไปประสิทธิผลจึงกำหนดไว้ในรูปของระดับความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การตามที่สังเกตได้ (บุศเลิศ กลางใจ. 2537 : 15) ประสิทธิผลของโรงเรียน (school effectiveness) เป็นการกำหนดผลงานขั้นสุดท้ายในการทำงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย การบริหารจะต้องนำเอาทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ มาใช้ปรับปรุงงานโรงเรียน มุ่งผลสำเร็จของงานออกมาอย่างดีที่สุด

เบนนิส (Dessler. 1986 : 68-69 ; citing Bennis. 1971 : 80) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลของผลขององค์การเป็นความสามารถในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาเพื่อให้มีการใช้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในสภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริงในการปฏิบัติงานในองค์การดังนี้

1. ความสามารถในการปรับปรุงองค์การ หมายถึง การที่องค์การต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมภายนอกโดยการปรับเปลี่ยนงานภายในองค์การให้ตอบสนองสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่มีผลกระทบต่อองค์การซึ่งได้แก่

1.1 ความสามารถในการปรับตัว (adaptability) เป็นการปรับตัวให้เหมาะสมขององค์การ องค์การที่ไม่มีประสิทธิผลในการบรรลุถึงผลผลิตประสิทธิภาพ (effective) ที่เป็นกระบวนการหรือวิธีการและความพอใจอาจเป็นสัญญาณว่ามีความจำเป็นต้องปรับหรือดัดแปลงการปฏิบัติการในด้านการบริหารและนโยบายให้มีความเหมาะสมขึ้นในองค์การไม่มีความสามารถในการปรับตัว ความอยู่รอดขององค์การจะอยู่ในอันตราย สเตียรส์ (Steers. 1977: 163) ได้ให้ความสำคัญของความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นลักษณะความสำคัญเบื้องแรกของความมีประสิทธิผลขององค์การ การเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวขององค์การไม่ต้องเป็นการทำแบบสุ่ม (random) แต่ฝ่ายบริหารมีหน้าที่และรับผิดชอบที่จะสร้างความสมดุลให้เกิดระหว่างการปรับตัว การสร้างสรรค์สิ่งใหม่กับความจำเป็นที่ต้องสร้างความมั่นคงและต่อเนื่องของการปฏิบัติงานซึ่งสอดคล้องกับเบนนิส (Bennis. 1971: 131) ได้เสนอว่าองค์การไม่ว่า

ตัวบุคคลหรือองค์การทางสังคมจะต้องทำงานเพื่อรักษาตัวเองให้สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายในโดยอาศัยพื้นฐานของความเป็นระบบเปิดขององค์การ

1.2 นวัตกรรม (innovation) หมายถึง เทคนิควิธีการกลยุทธ์แบบใหม่ ๆ ที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนในการบริหารและการปฏิบัติงานที่ดัดแปลงให้เหมาะสมกับสถานการณ์สภาพแวดล้อมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพองค์การ

1.3 ความเจริญเติบโต (growth) หมายถึง การเพิ่มต่าง ๆ เช่น เครื่องมือในองค์การ เริ่มสิ่งใหม่ ๆ โดยการเปลี่ยนสภาพปัจจุบันขององค์การกับสภาพที่องค์การเคยเป็นโดยการปรับระบบโครงสร้างระบบการบริหารและปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.4 การพัฒนา (development) หมายถึง กระบวนการซึ่งพยายามที่จะเพิ่มพูนประสิทธิผลขององค์การด้วยการผสมผสานความปรารถนาของบุคคลให้เจริญก้าวหน้า

2. ความสามารถในการบูรณาการ (integration) หมายถึง การประสานความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในองค์การเพื่อการรวมพลังให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติภารกิจขององค์การ

2.1 ความพอใจ (satisfaction) ความพอใจของพนักงานในทุกระดับจะมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การอย่างมาก ความพอใจงาน คือ ความตั้งใจและความรู้สึกในการทำงานของพวกเขาในการทำงานอย่างสูง

2.2 บรรยากาศ (climate) หมายถึง สิ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานในองค์การประสิทธิภาพสนองความต้องการของบุคลากร (ชาญชัย อาจินสมาจาร. 2535: 25) เป็นการจัดระเบียบโครงสร้างและกระบวนการขององค์การ เพราะมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของบุคลากร

2.3 ความขัดแย้ง (conflict) หมายถึง สถานการณ์ที่สมาชิกในองค์การ ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มบุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไปมีความเป็นปรปักษ์ต่อกันหรือฝ่ายตรงข้ามกัน (กรมสามัญศึกษา. 2534 : 358) สาเหตุความขัดแย้งองค์การเนื่องจาก 1) ความคิดเห็นต่างกัน 2) การรับรู้ต่างกัน 3) ค่านิยมต่างกัน 4) มีอคติต่างกัน 5) ผลประโยชน์ขัดกัน 6) มีทรัพยากรจำกัด 7) มีความแตกต่างของเป้าหมาย 8) การมีงานขึ้นต่อกัน ความขัดแย้งจะมีลักษณะ 2 ด้าน ด้านหนึ่งจะเป็นความขัดแย้งในด้านบวกหรือทางสร้างสรรค์ส่วนอีกด้านหนึ่งจะเป็นความขัดแย้งทำให้เกิดผลในด้านลบหรือทำลาย ในองค์การพยายามส่งเสริมความขัดแย้งในทางสร้างสรรค์ก่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิผลในองค์การ

2.4 การสื่อความหมาย (communication) คือ การแลกเปลี่ยนการให้และการรับข่าวสารการสื่อความหมายเป็นตัวเชื่อมในการทำความเข้าใจระหว่างบุคคลองค์การหน่วยงานต่าง ๆ จะเป็นตัวเชื่อมทุกองค์การเกิดความพอใจ สร้างแรงกระตุ้น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะส่งผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลภายในองค์การ สร้างความผูกพันต่อองค์การ

จากแนวความคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนคือการบริหารหรือการจัดการภายในโรงเรียน โดยทำงานอย่างมีเป้าหมายขององค์การ ซึ่งผู้บริหารหรือผู้นำโรงเรียน

เป็นผู้สร้างประสานบูรณาการดำเนินงานทำให้โรงเรียนก้าวหน้าพัฒนาไปสู่ความสำเร็จขององค์การตามวัตถุประสงค์ที่เป็นไปตามที่กำหนดไว้

5.2 ความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียน

การที่โรงเรียนเอกชนจะจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จปัจจัยที่สำคัญก็คือ “ประสิทธิผลของโรงเรียน” ทั้งนี้เพราะประสิทธิผลของโรงเรียนเกิดจากความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้บริหาร ทำให้บุคลากรในโรงเรียนทำงานร่วมกันจนสามารถทำให้เกิดผลตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริหารให้เหมาะสมกับสภาวะปัจจุบันที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป และผลกระทบของสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่จะมีต่อโรงเรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพราะโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สังคมย่อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ บางครั้งการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากันหรือทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (สุภรณ์ ศรีพหล. 2537 : 78)

เปรมสุรีย์ เชื่อมทอง (2536 : 9)กล่าวว่า ประสิทธิผลคือ ผลงานของกลุ่มซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นประสิทธิผลของโรงเรียน คือ ความสำเร็จของโรงเรียนที่สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหารที่สามารถใช้ความรู้ ความสามรถ และประสบการณ์ในการบริหารงาน เพื่อโน้มน้าวให้ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้เกิดผลตามเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งเอาไว้

รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2536 : 169) ได้ให้ความหมายประสิทธิผลว่า ความสำเร็จของผลการปฏิบัติงานที่เป็นไปหรือบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ ดังนั้นประสิทธิผล จึงหมายถึง ผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้นของงานนั้น จะต้องตอบสนองหรือบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ขององค์การ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2536 : 97) กล่าวว่า ประสิทธิผลขององค์การ หมายถึง การที่องค์การสามารถดำเนินการจนบรรลุเป้าหมาย หรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536 : 32-33) ได้ให้แนวคิดและความหมายของประสิทธิผลว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนไม่น่าจะหมายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหรือความพึงพอใจในการทำงานเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก ตลอดจนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

สุรชัย ช่วยเกิด (2547: 17) ประสิทธิผลโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของโรงเรียนในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ (Outcome) ของการปฏิบัติงานในโรงเรียนโดยพิจารณาจาก ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ความพึงพอใจในการทำงานของครู และการรับรู้ประสิทธิผลของโรงเรียนโดยรวม ที่เป็นความสามารถในการผลิต ทั้งปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับตัว และความสามารถใน

การยืดหยุ่น รวมทั้งการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541:3) ให้ความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียน ในแง่ของคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนว่าหมายถึง การบรรลุผลในการสร้าง และพัฒนาพฤติกรรมความเป็นคนที่สมบูรณ์ทุกด้านให้แก่บุคคล หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน รวมทั้งความพึงพอใจในอาชีพของครูในโรงเรียนและภาพพจน์ที่ดีของโรงเรียน

แคมพ์เบล (Hoy and Miskel. 1991 : 382-383 ; citing Cambell. 1977 : 36-39) กล่าวว่า ประสิทธิผลการจัดการศึกษา หมายถึง การที่ผู้นำทางการศึกษาสามารถบริหารจัดการโรงเรียนโดยอาศัยหลัก 4 ประการ คือ การปรับตัว (Adaptation) การบรรลุเป้าหมาย (Goal Achievement) การบูรณาการ (Intergration) และการคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบค่านิยมจนสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

ซีซอร์ และ ยัชแมน (Hall. 1991 : 249 ; citing Seashore and Yuehman. 1967 : 393) กล่าวว่า ประสิทธิผลขององค์การ หมายถึง ความสามารถขององค์การในการแสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ได้ทรัพยากรที่หาได้ยากและมีคุณค่า ซึ่งจะนำไปใช้สนับสนุนการดำเนินการขององค์การ

ในเชิงการบริหารการศึกษากล่าวถึง คำว่า ประสิทธิผลหรือประสิทธิผลขององค์การ ในที่นี้กล่าวถึง ประสิทธิผลของโรงเรียน (school effectiveness) เป็นเครื่องตัดสินใจในการทำงานขั้นสุดท้าย การบริหารจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด รวมถึงคุณภาพชีวิตการทำงาน ซึ่งความเห็นส่วนใหญ่เป็นการเน้นการบรรลุเป้าหมายขององค์การ ดังนั้นจึงมีผู้ให้ความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวเปลี่ยนแปลง พัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและความสามารถในการประสานสัมพันธ์ของสมาชิกในโรงเรียนเพื่อรวมพลังให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติภารกิจในโรงเรียน เบนนิส (Dessler. 1986 : 68-69 ; citing Bennis. 1971.) ความสามารถของโรงเรียนในการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของโรงเรียนและประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด (รุ่งแก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร. 2536 : 163) ขณะเดียวกัน กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536 : 32-33) ให้ความหมายไว้ว่าประสิทธิผลของโรงเรียนหมายถึง การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมสภาพแวดล้อมทั้งภายในภายนอกรวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนซึ่งจะทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน และ สรุปผลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 : 3) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียนในแง่คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนว่า หมายถึง การบรรลุผลในการสร้างและพัฒนาพฤติกรรมความเป็นคนที่สมบูรณ์ทุกด้านให้แก่บุคคล หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนรวมทั้งความพึงพอใจในอาชีพของครูในโรงเรียนและภาพพจน์ที่ดีของโรงเรียน

สรุปประสิทธิผลของโรงเรียนหมายถึงความสำเร็จของโรงเรียนที่สามารถร่วมกันทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์การ ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของบุคคลากรที่สามารถใช้ความรู้ ความสามรถ และประสบการณ์ในการบริหารงาน ปฏิบัติงานให้เกิดผลตามเป้าหมายของ

โรงเรียนที่ตั้งเอาไว้ซึ่งทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน การบรรลุผลในการที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก ตลอดจนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ได้อย่างดี

5.3 เครื่องมือวัดประสิทธิผลของโรงเรียน

จากแนวความคิดของการประเมินประสิทธิผลขององค์การ จะเห็นได้ว่าการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน ควรพิจารณาประสิทธิผลโดยใช้เกณฑ์หลายอย่าง (Multiple Criteria) เพราะการประเมินโดยการใช้เกณฑ์เดียว เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่สามารถที่จะแสดงถึงประสิทธิผลของโรงเรียนได้ทั้งหมด (Hoy ;& Miskel. 1991: 381) แต่การที่จะใช้เกณฑ์ใดใน การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนนั้นควรคำนึงถึงความเหมาะสม ทั้งนี้เพราะเกณฑ์วัดมีหลายประเภท เกณฑ์บางอย่างเหมาะสมที่จะใช้วัดเฉพาะองค์การอย่างหนึ่ง แต่เกณฑ์อีกอย่างหนึ่งจะใช้วัดได้เหมาะสมในเวลาหนึ่ง และไม่สามารถใช้วัดได้ในอีกเวลาและองค์การอื่นก็ได้ เพราะองค์การโดยทั่วไปนั้นมักมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์มากกว่าหนึ่งประการ (Steers. 1977: 54-57)

ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดและเกณฑ์การประเมินประสิทธิผลของ ฮอยและมิสเกล (Hoy ;& Miskel. 1991: 398 ; citing Mott. 1972) เพราะประกอบด้วยเกณฑ์หลายอย่างในการพิจารณาประสิทธิผล โดยผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือวัดประสิทธิผลของโรงเรียนจากดัชนีการรับรู้ประสิทธิผลของโรงเรียน เรียกว่า IPOE (The Index of Perceived Organizational Effectiveness) ของมิสเกลและคนอื่น ๆ (Miskel & others. 1983: 55) ซึ่งได้พัฒนามาจากเครื่องมือวัดประสิทธิผลของมอทท์ (Hoy ;& Ferguson. 1985: 127-131) และปรับปรุงเครื่องมือวัดประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนของ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536 : 278-281) เครื่องมือวัดประสิทธิผลของกมลวรรณ ชัยวานิชศิริ มีค่าความเชื่อมั่น 0.91 ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามที่ครอบคลุมประสิทธิผลของโรงเรียนใน 4 ด้าน คือ

1. ความสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึงปริมาณและคุณภาพของนักเรียน ประสิทธิภาพของโรงเรียนที่สร้างความเชื่อมั่นได้สูงโดยวัดความนิยมจากชุมชน และผู้ปกครองนักเรียนประการหนึ่ง ได้แก่ โรงเรียนมีนักเรียนเข้าเรียนมีปริมาณมากและคุณภาพ การเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์สูง โดยดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความสามารถในการศึกษาต่อในสถานบันชั้นสูงได้เป็นจำนวนมาก โรงเรียนที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพสูงดังกล่าวนี้จะได้แก่ โรงเรียนในเมือง โรงเรียนระดับจังหวัดที่มีชื่อเสียง โรงเรียนที่มีความพร้อมทั้งด้านปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ อาคารสถานที่บรรยากาศสิ่งแวดล้อมเหมาะสม ปัจจัยด้านการเงินคล่องตัวสามารถในการจัดซื้อจัดจ้าง และการเบิกจ่ายได้อย่างสะดวก มีบุคลากรคือ ครูผู้สอนที่มีคุณภาพ ตลอดจนการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ เรื่องคุณภาพของนักเรียนนั้นส่วนใหญ่จะดูที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเกณฑ์ชี้วัดเพียงประการเดียว ซึ่งเป็นความเข้าใจผิด ควรจะพิจารณาถึงส่วนต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนา ทัศนคติ

แรงจูงใจของนักเรียน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความปรารถนาและความคาดหวังต่าง ๆ รวมทั้งการประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม มีจริยธรรม คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม ซึ่งลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมคาดหวัง และมีความต้องการอย่างมาก (Hoy ;& Miskel. 1991: 382) (citing Mott. 1972: 133) จึงอาจกล่าว ได้ว่า คุณภาพที่เกิดกับผู้เรียน นอกจากจะเป็นผู้ที่มีความสนใจในการศึกษาเล่าเรียน มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการอย่างยอดเยี่ยม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาต่าง ๆ สูงเป็นที่น่า พอใจ แล้วยังมีการพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ค่านิยมและคุณธรรมต่าง ๆ ที่พึงปรารถนา ให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

องค์ประกอบต่าง ๆ ในการสร้างเสริมประสิทธิผลทั้งด้านปริมาณและคุณภาพของนักเรียนนั้น นอกจากปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ อาคารสถานที่เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการ บรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม วัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอและทันสมัยต่อการเรียนการสอนแล้ว บุคลากรที่สำคัญได้แก่ ผู้บริหาร และครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อประสิทธิผลของโรงเรียน หากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและมองเห็นความสำคัญของงานวิชาการในโรงเรียนอย่างแท้จริง หาแนวทางการ ส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพได้มาตรฐานและเป็นไปตามความคาดหวังของผู้ปกครอง และชุมชนสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ก่อให้เกิดประสิทธิผล ครูอาจารย์รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง พัฒนาความรู้ความสามารถของตนอยู่เสมอ วางแผนพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมโดยยึดกระบวนการและผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน ตลอดจนปรับพฤติกรรมการสอนให้ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความเจริญทางด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ แล้ว เป็นที่เชื่อว่าโรงเรียนนั้นจะบรรลุวัตถุประสงค์ เกิดประสิทธิผลในด้านปริมาณและคุณภาพของผู้เรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือผลการเรียนรู้ หมายถึงความรู้หรือทักษะที่ได้จากการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรในแต่ละระดับ ได้กำหนดหลักการไว้แตกต่างกัน แต่หลักการสำคัญที่มุ่งเน้นคือเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ (สุโขทัยธรรมมาธิราช.2540 : 28) ดังนั้น จุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการเรียนการสอนคือ ต้องการให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในรายวิชาหรือในหลักสูตรที่เรียน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วผู้เรียนแต่ละคนมักมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันไป ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องและส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภัทรสิริณ์ เสวตไอยาราม (2549 : 14) สรุปว่า พฤติกรรมการเรียนที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีพฤติกรรมการเรียนที่ดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และเมื่อนักเรียนปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมทางการเรียนให้ดีขึ้นแล้วจะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการที่จะพยายามเข้าถึงความรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้ความพยายามในการเรียนด้วยความตั้งใจ ทำให้บรรลุเป้าหมายโดยเกิดการเปลี่ยนแปรทางด้านความรู้ทักษะและพฤติกรรมที่ต้องการ ซึ่งความสามารตรวจสอบ หรือวัดความสำเร็จนั้นด้วย

เครื่องมือวัดผลทางการเรียนโดยมุ่งวัดสิ่งที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในด้านต่าง ๆ ได้มากกว่าการวัดความรู้ความจำ

2. ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก หมายถึง มีความคิดเห็น ท่าทีความรู้สึก หรือพฤติกรรมของผู้ที่ได้รับการศึกษาแสดงออกในทางที่ดีงามสมเหตุสมผล และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม การศึกษานอกจากจะสร้างเสริมความเจริญให้บุคคลทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกายให้มีความสมบูรณ์แข็งแรง พัฒนาการส่วนต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับวัย ด้านสติปัญญามีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน รู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีความคิดอย่างสร้างสรรค์ ด้านสังคม สามารถนำความรู้ความสามารถและทักษะอันจำเป็นนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัฒน์ได้อย่างเป็นสุข และด้านจิตใจ รู้จักเหตุผล มีวินัย คุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสมและดีงามแล้ว ทัศนคติทางบวกจะเป็นผลที่เกิดขึ้นจากผู้ได้รับการศึกษาครบถ้วนทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้ทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน (พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. 2545: 67) คือ

1. องค์ประกอบด้านความเข้าใจ คือ ส่วนที่เป็นความรู้ ความเข้าใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก คือ ส่วนของอารมณ์หรือความรู้สึกว่าชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม คือ ส่วนของความตั้งใจที่จะประพฤติต่อคนใดคนหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ดั้งนั้นหากผู้เรียนมีทัศนคติทางบวกจะเป็นผู้ที่มีความเข้าใจ ความรู้สึกและแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ เป็นที่พึงประสงค์ของสังคมโดยส่วนรวม มีจิตใจกว้างขวาง ไม่ทำตนต่อต้าน มีความมั่นคงทางจิตใจมีเหตุผลยอมรับกฎกติกาของสังคมที่ได้กำหนดขึ้น และปฏิบัติด้วยความจริงใจ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย ยอมรับและเคารพความคิดเห็นของส่วนรวม เห็นความสำคัญและคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นผู้ที่มีความสามารถควบคุมจิตใจและมีวินัยในตนเอง อดกลั้น และเผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ตลอดจนสามารถดำเนินการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระเบียบวินัย รู้จักพัฒนาตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาและอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข

สรุปได้ว่า ความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก หมายถึงความสามารถในการดำเนินงานการอบรมนักเรียนให้เป็นคนที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย รู้จักพัฒนาตนเอง และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรวมทั้งกิริยาท่าทาง ความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคล ที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดภายหลังจากที่บุคคลได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้น ซึ้งแสดงออกได้ทั้งทางบวกและทางลบ ดังนั้นเจคติต่อวิชาทีเรียนจึงเป็นความคิดความรู้สึกของนักเรียนทั้งทางบวกและทางลบต่อวิชาที่เรียนหลังจากมีประสบการณ์ในการเรียนการสอน และเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่จะสนองต่อวิชาที่เรียนไปทางใดทางหนึ่งหรือลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

3. ความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ ในองค์การต่าง ๆ จะประกอบด้วย “คน” และ “งาน” โรงเรียนซึ่งเป็นองค์การทางการศึกษาก็เช่นเดียวกันย่อม

ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ นักเรียน และนักการภารโรงเรียน ทำให้เกิดการเรียน การสอนอย่างสมบูรณ์ การจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลนั้น โรงเรียนจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม การกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียนจะต้องสอดคล้องและทันสมัยทันกับความเจริญก้าวหน้า และความเปลี่ยนแปลง นโยบายของโรงเรียนไม่ควรยึดตายตัวจนเปลี่ยนแปลงไม่ได้จะทำให้ล้าสมัย ในขณะเดียวกันจะต้องสามารถปรับตัวให้ทันสมัยทันความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอน ควรมีนวัตกรรมและสื่อการสอนใหม่ ๆ มีการค้นคว้าและพัฒนาสื่ออุปกรณ์การสอนอย่างสม่ำเสมอ ปรับปรุงอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมให้มีความสะอาด ร่มรื่น เพื่อให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการและเกิดบรรยากาศการเรียนรู้ ผู้บริหารและครูจะต้องมีบทบาทสำคัญต่อการปรับตัวไม่หยุดนิ่ง ต้องพยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์การ รูปแบบการบริหารงานและการดำเนินงานต่าง ๆ ให้มีความคล่องตัวต่อการปฏิบัติ ผู้บริหารและครูต้องเป็นนักพัฒนา มีความริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้เพื่อให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข นั้นจะต้องมีเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสม ครูต้องสร้างกระบวนการและวิธีการเรียนรู้ให้กับนักเรียนทั้งเนื้อหาวิชาและคุณธรรมจริยธรรม มากกว่าที่จะบอกความรู้หรือสอนหนังสือแบบธรรมดา เพราะวิธีการเรียนรู้หรือกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนจะเป็นวิธีการที่ติดตัวนักเรียนซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ได้ต่อการประกอบอาชีพและพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม (นิรุตติ์ พลบุตร. 2549: 49) กล่าวว่า ประสิทธิผลในโรงเรียนหรือองค์การ นอกจากโรงเรียนจะสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงแล้ว โรงเรียนจะต้องสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน เพื่อให้การทำงานหรือการปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์และเกิดผลตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดเอาไว้ ไป ระบบการควบคุมคุณภาพสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 :13-16) เทคนิคการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร (Total Quality Management) การบริหารคุณภาพทั้งองค์กร เป็นแนวคิดที่จะสร้างคุณภาพให้เกิดขึ้นกับองค์กร โดยสมาชิกทุกระดับมีส่วนร่วมในการพัฒนางานของตนให้เป็นการทำงานที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน การทำงานที่มีคุณภาพ เพื่อการป้องกันหรือลดความผิดพลาดอันจะเกิดขึ้นก่อนที่จะส่งต่อให้แก่ผู้รับช่วงภาระงานต่อไป ดังนั้นเทคนิคการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร จึงเป็นการปรับปรุงพัฒนางานทุกด้านให้คุณภาพพร้อม ๆ กัน

กระบวนการพัฒนาคุณภาพด้วยเทคนิค TQM

เทคนิคกระบวนการพัฒนาคุณภาพทั้งองค์กร มีองค์ประกอบการดำเนินงาน 8ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540)

1. คำสัญญาที่จะกระทำงานด้วยคุณภาพ (Commitment) หมายถึง องค์กรต้องมุ่งมั่นในการปรับปรุงคุณภาพขององค์กรอย่างจริงจังและให้มีผลยั่งยืน โดยต้องใช้ทรัพยากรที่มี เช่น งบประมาณ กำลังคน ความทุ่มเทกำลังความสามารถให้เกิดประโยชน์ โดยผู้นำองค์กรต้องเป็นผู้

กระตุ้น ชี้นำ และกระทำตนเป็นตัวอย่างให้ผู้ร่วมงานยอมรับการเปลี่ยนแปลงการทำงานโดยมีคุณภาพเป็นเป้าหมาย

2. ประกาศนโยบายคุณภาพให้ทราบทั้งองค์กร (Awareness) หมายถึง การประกาศชี้แจงนโยบายคุณภาพให้ผู้ร่วมงานทุกระดับทราบเข้าใจและตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาองค์กร ไปสู่เป้าหมายการมีคุณภาพ เพื่อให้ผู้ร่วมงานทุกคนรู้ว่า ตนเองจะต้องทำหน้าที่ของตนเองเช่นใด เพื่อร่วมกับผู้ร่วมงานคนอื่น ๆ พัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นทั่วทั้งองค์กร

3. คุณภาพหรือเป้าหมายขององค์กร (Results) หมายถึง การกำหนดผลที่จะเกิดขึ้นจากความสำเร็จของการทำงาน ซึ่งสามารถวัดหรือแสดงให้เห็นได้

4. การวางระบบงานในองค์กร (Organization) หมายถึง การวางระบบ โครงสร้างองค์กร จัดมอบหน้าที่ ความรับผิดชอบของผู้ทำงาน ให้ชัดเจนเพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพ

5. การวางแผนปฏิบัติการ (Planning) หมายถึง การวางแผนปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ร่วมงานหน้าที่ต่าง ๆ รับทราบหน้าที่ งานของตน โดยควรกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ชัดเจนและต้องระบุระยะเวลาการดำเนินของผู้ทำงานไปพร้อมกันด้วย

6. ติดตาม กำกับ ประเมินงาน (Accountability) หมายถึง เมื่อผู้ทำงานดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการแล้ว คณะทำงานพัฒนาคุณภาพควรติดตามกำกับ และประเมินงานเป็นระยะ เพื่อติดตามความก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาที่พบ ช่วยสนับสนุนชี้นำ พร้อมทั้งประเมินงานด้วย

7. การยกย่องและชื่นชมต่อผลการพัฒนาคุณภาพ (Recognition) หมายถึง การที่ผู้นำองค์กรต้องรู้จักการยกย่อง และชื่นชมต่อผลการพัฒนาคุณภาพของผู้ใต้บังคับบัญชา และมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพ เพื่อสร้างขวัญ กำลังใจและกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาคุณภาพด้วยความพึงพอใจและเต็มใจ

8. การปรับปรุงระบบการพัฒนาคุณภาพ (Renewal) หมายถึง การปรับปรุงระบบการพัฒนาคุณภาพให้มีความเหมาะสม สอดรับกับวัฒนธรรมองค์กร สภาพแวดล้อมและประสบการณ์ของพนักงานที่ปรับเปลี่ยนไป ซึ่งจะทำให้การพัฒนาคุณภาพ กลายเป็นวัฒนธรรมคุณภาพ (Quality Culture) ขององค์กรอันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพที่ยั่งยืน

การนำระบบเทคนิค การพัฒนาคุณภาพแบบ TQM มาใช้ในทางการศึกษานี้เป็นที่สนใจโดยทั่วไป เพราะการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแล้วกระบวนการบริหารโรงเรียนจะมี ประสิทธิภาพ ครู นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ตระหนักถึงภาระงานตามหน้าที่ของตนในการพัฒนางานในหน้าที่ ดังนั้น จะช่วยพัฒนางานในหน้าที่ของตนให้มีคุณภาพเป้าประสงค์ที่จะนำโรงเรียนไปสู่มาตรฐานจึงไม่ยากต่อการได้มา

สรุปการพัฒนาโรงเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากความสามารถของผู้บริหารละครูทุ่มเทกำลังความสามารถให้เกิดประโยชน์ ในโรงเรียนโดยร่วมกันพัฒนาปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงาน การวางระบบ โครงสร้างองค์กร จัดมอบหน้าที่ ความรับผิดชอบของผู้ทำงาน ให้ชัดเจนทั้งด้านวิชาการ การเรียนการสอน เพื่อให้โรงเรียนมีความก้าวหน้า ทันสมัยกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ไปสู่เป้าหมายการมีคุณภาพ

4. ความสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี การที่โรงเรียนจะมีประสิทธิผลนั้น ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน เพราะโรงเรียนประกอบด้วยคนหลายกลุ่มหลายฝ่ายในการทำงานร่วมกัน ความขัดแย้งทางความคิดย่อมเกิดขึ้นได้ (Glickman. 1990 : 308) ทั้งนี้เพราะบุคคลแต่ละคนย่อมมีความคิด ค่านิยม ความต้องการและเป้าหมายต่างกัน ซึ่งที่จริงปัญหาความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ดี ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ (Northcraft ;& Neal. 1990 : 213) แต่ผู้บริหารโรงเรียนต้องสามารถบริหารความขัดแย้งให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมที่จะมีผลดีต่อการพัฒนางาน เพราะว่าหากมีความขัดแย้งมากเกินไปจะทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจ ขาดความร่วมมือในการทำงาน ทำลายความสมานฉันท์กลมเกลียว สร้างความเป็นศัตรู และนำไปสู่การลดประสิทธิภาพในการทำงานและการลาออกจากงานได้ ซึ่งย่อมมีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในการที่จะแก้ปัญหาให้เกิดประโยชน์นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับวิธีการแก้ปัญหาของผู้บริหาร

องค์ประกอบของการแก้ปัญหา

กันยา สุวรรณแสง (2544 : 19) ได้กล่าวถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการแก้ปัญหาว่าประกอบไปด้วยสิ่งต่อไปนี้คือ

1. ตัวผู้เรียน (Condition with in the learner) ได้แก่ เชาวน์ ปัญญา ลักษณะอารมณ์ อายุ แรงจูงใจ ประสบการณ์ของผู้เรียน ประสบการณ์บางอย่างส่งเสริมให้แก้ปัญหาได้ง่ายเข้าแต่ประสบการณ์บางอย่างก็ขัดขวางการแก้ปัญหาเป็นผลเสียต่อการแก้ปัญหา

2. สถานการณ์ที่เป็นปัญหา (Condition in the learning situation) เช่นปัญหานั้นเคยเรียนรู้มาแล้ว เป็นปัญหาต่อเนื่อง ปัญหาคล้ายคลึงกับที่เคยเรียนรู้มาแล้ว มีคำแนะนำดีเป็นปัญหาที่ท้าทาย น่าสนใจ

3. การแก้ปัญหาเป็นหมู่ (Problem Solving in Group) คือให้หลายๆคนมีโอกาสร่วมกันแก้ปัญหาเดียวกัน มีการอภิปรายร่วมกัน จะแก้ปัญหาแบบนี้ได้ผลดีก็ต่อเมื่อสมาชิกของกลุ่มมีจุดมุ่งหมายร่วมกันที่จะแก้ปัญหาให้สำเร็จ แต่ละคนมีความรู้และข้อมูลพร้อมที่จะแก้ปัญหา ทุกคนมีความเท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็นมีมนุษย์สัมพันธ์ในกลุ่มดี

ความสามารถในการแก้ปัญหา 4 ขั้นตอนตามแนวคิดของ พิมพ์อร สดเอี่ยม (2547: 35)

1. ขั้นกำหนดปัญหา
2. ขั้นวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา
3. ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์ของการแก้ปัญหา
4. ขั้นกำหนดวิธีการแก้ปัญหา

สรุปการแก้ปัญหาในโรงเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนร่วมมือกันแก้ไขปัญหา บริหารความขัดแย้งให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมที่จะมีผลดีต่อการพัฒนางาน สร้างความสมานฉันท์กลมเกลียว ตอบสนองงานด้านการเรียนการสอน การปกครองนักเรียนและงานรับผิดชอบอื่น ๆ เพื่อให้สามารถเกิดประสิทธิภาพในการทำงานและปฏิบัติงานได้ด้วยความพึงพอใจนบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

5.4 วิธีการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน

วิธีประเมินผลงานหรือประสิทธิผลของงานมีหลายประการ อาจสรุปได้ 3 กลุ่ม (ธงชัย สันติวงษ์. 2535: 202-213) ดังนี้

กลุ่มที่หนึ่ง เป็นวิธีการที่ใช้ในการประเมินผลเฉพาะบุคคลแต่ละบุคคล ใช้ประเมินผู้ที่ต้องการประเมินทีละคน โดยแยกกันในแต่ละครั้งและไม่นำไปเปรียบเทียบโดยตรงทันทีกับผู้ที่ต้องการประเมิน ซึ่งวิธีการประเมินนี้ แบ่งเป็น 7 วิธีดังนี้

1. วิธีประเมินตามขีดขนาดหรือมาตรา(Graphic Rating Scale) เป็นวิธีที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน และเป็นเทคนิคที่เก่าแก่มาก การประเมินจะทำโดยผู้ประเมินให้ความเห็นด้วยการขีดเครื่องหมายตามแบบฟอร์มที่กำหนดจากมากไปหาน้อย

2. วิธีการประเมินแบบบังคับเลือก (Force Choice) ผู้ประเมินจะต้องพิจารณาเลือกเฉพาะชุดข้อความที่ระบุไว้ให้เลือกเกี่ยวกับตัวผู้ถูกประเมิน โดยข้อความจะถูกจัดให้เป็นกลุ่มและผู้ประเมินจะต้องใช้ดุลยพินิจในการเลือกข้อความที่กำหนด โดยดูว่าอันใดเหมาะสมที่สุดที่จะใช้วัดความมีประสิทธิผลของงาน

3. วิธีประเมินโดยเขียนคำบรรยาย (Essay Evaluation) ผู้ประเมินจะต้องบรรยายถึงจุดแข็งและจุดอ่อน เกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ถูกประเมิน ส่วนใหญ่มักจะใช้เพื่อประกอบการประเมินคู่กับมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

4. วิธีการประเมินการบริหารตามเป้าหมาย (Management by objectives) เป็นวิธีที่ใช้ประเมินตัวบุคคลโดยผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินจะร่วมกันกำหนดเป้าหมายของงานไว้ล่วงหน้า และผู้ถูกประเมินจะพยายามทำให้สำเร็จภายในช่วงเวลาที่กำหนด เมื่อถึงขั้นประเมินผล ทั้งผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินจะร่วมกันพิจารณาถึงระดับความสำเร็จของงานตามเป้าหมายที่กำหนด

5. วิธีประเมินเหตุการณ์สำคัญ (Critical Incident Technique) ผู้ชำนาญการด้านบริหารงานบุคคล และหัวหน้าจะเตรียมข้อความที่บ่งบอกพฤติกรรมของผู้ถูกประเมินทั้งในแง่ดีที่สุดและเลวที่สุด ข้อความเหล่านี้จะจัดเป็นกลุ่มแตกต่างกันไปแต่ละงาน มีการพัฒนาและจัดประเภทข้อมูลและเหตุการณ์สำคัญ ผู้ประเมินจะนำแบบฟอร์มนี้ไปวัดผู้ถูกประเมิน ผู้ถูกประเมินจะทำการบันทึกเหตุการณ์ครั้งที่ดีที่ผู้ถูกประเมินปฏิบัติได้ตามประเภทที่จัดไว้ วิธีนี้หัวหน้างานมักจะเป็นคนประเมินเองมากกว่าจะร่วมกับผู้ถูกประเมิน

6. วิธีประเมินด้วยการขีดเครื่องหมาย (Checklist or Weighted Checklist) ผู้ประเมินจะเตรียมรายงานที่เป็นหัวข้อเรื่อง (checklist) เรียงลำดับเป็นชุดคุณศัพท์หรือคำบรรยายความ ข้อความที่แสดงถึงความมีประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน เป็นการให้น้ำหนักในแต่ละข้อเท่า ๆ กัน และผู้ประเมินจะใส่เครื่องหมายสำหรับรายการหรือข้อความแต่ละข้อ แต่หากไม่มีก็ปล่อยว่างไม่ทำเครื่องหมาย

7. วิธีการประเมินพฤติกรรมการทำงานตามขีดขนาดหรือมาตรา (Behaviorally Anchored Rating Scales) โดยประเมินประสิทธิผลของงาน จากผู้บังคับบัญชาอื่นที่ไม่ได้ เป็น

ผู้เขียนคำบรรยายเกี่ยวกับแง่ดีหรือไม่ดีของการทำงานได้ประเมินข้อความเหล่านั้นจากมาตราส่วน (scale) ที่นำมาจัดกลุ่มเป็นประเภท ๆ เช่นเดียวกับวิธีขีดเครื่องหมาย (weighted checklist) โดยวิธีนี้คล้ายกับวิธีประเมินเหตุการณ์สำคัญ (graphic rating scale) ที่นำมาใช้กับผู้ถูกประเมิน แต่ต่างกันตรงที่มาตราส่วน (scale) ที่จะยึดข้อความบรรยายเกี่ยวกับลักษณะที่สังเกตเห็นได้จากพฤติกรรมที่ต้องการวัด

กลุ่มที่สอง วิธีการประเมินที่ใช้กับคนหลาย ๆ คน พร้อม ๆ กัน วิธีนี้จะประเมินผู้ถูกประเมินพร้อมกันหลาย ๆ คน โดยเปรียบเทียบกับผู้ถูกประเมินอื่น ๆ ในครั้งเดียวกัน วิธีนี้แบ่งออกเป็น 3 วิธีด้วยกัน คือ

1. วิธีการจัดลำดับที่ (Ranking) เป็นวิธีที่ผู้ทำการประเมินจะกำหนดว่าผู้ถูกประเมินผู้ใดทำงานดีที่สุด โดยเรียงลำดับจากดีที่สุดไปถึงไม่ดีที่สุด

2. วิธีเปรียบเทียบเป็นคู่ ๆ (Paired Comparison) วิธีนี้จะเป็นการประเมินบุคคลใดบุคคลหนึ่งก่อนหลังจากนั้นจะเปรียบเทียบบุคคลอื่นกับบุคคลนี้โดยเปรียบเทียบกันไปเรื่อย ๆ จนหมดทุกคน

3. วิธีวัดโดยการกำหนดขอบเขตของการกระจาย (Forced Distribution) วิธีนี้ผู้ประเมินจะให้เกรดตามโค้ง (Curve) ประเมิน ผู้ถูกประเมินภายในกรอบของการกระจายที่ได้กำหนดไว้แล้ว

กลุ่มที่สาม วิธีประเมินวิธีอื่น ๆ มี 2 วิธี คือ

1. วิธีทดสอบผลงาน (Performance Test) เป็นวิธีการออกแบบทดสอบผลการปฏิบัติงาน
เพื่อนำมาใช้ทดสอบประเมินผล แล้วติดตามประเมินว่ามีผลงานดี เลว อย่างไร

2. วิธีการประมวลผลงานรอบด้าน (Field Review Technique) เป็นวิธีการที่ใช้ผู้ประเมิน
จากภายนอก โดยผู้ถูกประเมินและผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกประเมินจะต้องตอบคำถามปากเปล่าต่อผู้มาตรวจหรือผู้ประเมินจากภายนอก

จะเห็นไว้ว่าวิธีประเมินประสิทธิผลนั้นมีหลายวิธี ซึ่งควรเลือกใช้วิธีที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการวัด ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการประเมินประสิทธิผลของงานตามแบบวิธีการประเมินตามขีดขนาดหรือมาตรา โดยผู้ประเมินให้ความเห็นด้วยการขีดเครื่องหมายตามแบบฟอร์มที่กำหนดจากมากไปหาน้อย

5.5 การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน

ประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนถือเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการเพื่อตรวจสอบผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น ดังที่ รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2536 : 164) ได้กล่าวว่า องค์การจะดำรงอยู่รอดได้ต้องมีผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ

หากองค์การปราศจากการประเมินประสิทธิผลแล้วจะไม่มีทางทราบว่าการปฏิบัติภารกิจขององค์การเป็นอย่างไร ดังนั้นการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลนั้น โรงเรียนจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม การกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียนจะต้องสอดคล้องและทันสมัยทันกับความเจริญก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลง นโยบายของโรงเรียนให้ทันสมัย ทันความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รวมทั้งจะต้องมีการดำเนินการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างเหมายะสม ทั้งนี้นักวิชาการได้พยายามหาวิธีการประเมินประสิทธิผลขององค์การซึ่งแยกออกเป็น 3 แนวทาง คือ (ภรณี มหานนท์. 2529 : 185-187)

1) การประเมินประสิทธิผลในแง่เป้าหมาย (goal model of organizational effectiveness) เป็นการพิจารณาว่า องค์การจะมีประสิทธิผลหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับผลที่ได้รับว่าบรรลุเป้าหมายขององค์การหรือไม่หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ใช้เป้าหมายขององค์การเป็นเกณฑ์ ซึ่งแนวความคิดนี้สอดคล้องกับแนวความคิดของ คาเมรอน (Hoy ;& Miskel. 1991: 378 ; citing Cameron. 1982: 127) ที่เห็นว่าการวัดประสิทธิผลของโรงเรียนโดยอาศัยการบรรลุเป้าหมายเพียงอย่างเดียวยังมีข้อบกพร่อง ทั้งนี้เพราะเป้าหมายส่วนใหญ่มักเน้นที่เป้าหมายของผู้บริหารมากกว่าครูหรือผู้ปกครอง ทั้งนี้บางโรงเรียนอาจมีหลายเป้าหมายอาจเกิดความขัดแย้งได้

2) การประเมินประสิทธิผลในแง่ของระบบทรัพยากร (the system resource model of organizational effectiveness) เป็นการประเมินโดยพิจารณาความสามารถขององค์การในการแสวงหา ผลประโยชน์จากสภาพแวดล้อม เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่ต้องการ อันจะทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ ซึ่งเป็นการเน้นที่ปัจจัยป้อนเข้า(input) มากกว่าผลผลิต(outputs)

3) การประเมินประสิทธิผลโดยใช้หลายเกณฑ์ (the multiple criteria of effectivness) เป็นการวิเคราะห์ประสิทธิผลองค์การโดยใช้เกณฑ์หลายอย่างในการวัดประเมินผล ซึ่งพิจารณาจากตัวแปรหลักที่อาจมีผลต่อความสำเร็จขององค์การและพยายามแสดงให้เห็นว่าตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน

ภรณี มหานนท์ (2529: 59) ได้เสนอแนวคิดว่า ประสิทธิผลขององค์การควรวัดจากตัวแปร 4 ตัวด้วยกัน คือ

1) ความมั่นคง หมายถึงความสามารถในการรักษาโครงสร้างขององค์การไว้

2) ความผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

3) ความสมัครใจ หมายถึงความสามารถในการจัดให้มีความพึงพอใจสำหรับสมาชิก

4) ความสำเร็จขององค์การและ เบนนิส (Dessler. 1986 : 68 ; citing Bennis. 1971) กล่าวว่า ประสิทธิผลขององค์การ คือ ความสามารถในการปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขปัญหาที่องค์การกำลังเผชิญอยู่ คือ การอยู่รอด ดังนั้นตัวแปรที่ใช้ในการประเมินได้แก่ ความสามารถในการปรับตัวและความสามารถในการแก้ปัญหา

จันทรานี สงวนนาม (2545 : 116-117) ได้สรุปตัวบ่งชี้การประเมินประสิทธิผลที่นิยมนำมาใช้วัดความสำเร็จขององค์การไว้ ดังนี้ 1) การมีกำไรสูง 2) ความพึงพอใจขององค์การ 3) คุณภาพ 4) ผลการปฏิบัติในภาพรวม 5) ผลผลิตขององค์การ 6) ผลกำไรที่ได้รับคืน

7) การลาออกของพนักงาน 8) ความเจริญเติบโตขององค์การ 9) การต่อรองตำแหน่ง 10) ค่านิยมขององค์การที่มีต่อสมาชิก 11) ค่านิยมขององค์การและสมาชิกที่มีต่อสังคม 12) ความสามารถในการปรับตัว 13) ความสามารถในการแก้ปัญหา 14) วิธีการใหม่หรือนวัตกรรม 15) ความเจริญเติบโตของที่ดินหรือทรัพย์สิน 16) สัดส่วนคุณค่าทางการตลาด 17) ค่าเฉลี่ยที่ได้กลับคือจากการลงทุน

ซึ่งสอดคล้องกับ สมใจ ลักษณะ (2546: 5-6) ที่ศึกษาหาตัวบ่งชี้ดังนี้

1. การผลิต หมายถึง องค์การสามารถทำให้ได้ผลผลิตทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพตรงกับความต้องการขององค์การ

2. ประสิทธิภาพ หมายถึง อัตราส่วนของปัจจัยนำเข้ากับผลผลิตมีความเหมาะสมกันในลักษณะการใช้ปัจจัยทรัพยากรคุ้มค่า

3. ความพึงพอใจ ผลการดำเนินงานขององค์การนำมาซึ่งความสำเร็จสอดคล้องกับความต้องการและคาดหวังของสมาชิกในองค์การ

4. การปรับเปลี่ยน องค์การมีกลไกที่สามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งภายในและภายนอกองค์การ

5. การพัฒนา องค์การสามารถเพิ่มพูนศักยภาพและวิสัยสามารถขององค์การให้เจริญก้าวหน้าตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

การที่จะทราบว่าโรงเรียนมีประสิทธิผลมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน คือ การที่ผู้บริหารและครูมีบทบาทในการการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลนั้น โรงเรียนจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม การกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียนจะต้องสอดคล้องความเชื่อความศรัทธาของสังคมนั้นๆมีความทันสมัยทันกับความเจริญก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลง นั้นจะต้องมีการดำเนินการประเมินประสิทธิผลในแง่ของเป้าหมายและในแง่ของระบบทรัพยากรซึ่งการประเมินประสิทธิผลโดยใช้หลายเกณฑ์

6. พฤติกรรมการสอนของครู

6.1 ความหมายของการสอนและพฤติกรรมการสอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ .2545 เป็นพระราชบัญญัติที่กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาในด้านการบริหาร การจัดการครู มาตรฐานการศึกษา การเรียนรู้โดยมุ่งนักเรียนเป็นสำคัญโดยในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนจะบรรลุเป้าหมาย และส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาโดยตรงได้นั้นองค์ประกอบสำคัญที่สุด คือ การสอนของครู (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน .2538 : 22) ทั้งนี้ผู้สอนหรือครูถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งในการที่จะทำให้การศึกษาสำเร็จตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ครูจึงต้องเข้าใจในหลักการและแนวปฏิบัติ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของครูที่เปลี่ยนจากการเป็นผู้บอกวิชามาเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดวิธีการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วย

ตนเองเป็นสำคัญ เพื่อการเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข ดังจะเห็นได้จาก พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ. 2546 :107) ให้คำจำกัดความของ “ครู” ไว้ในมาตรา 4ว่า “ครู”หมายถึง บุคลากรวิชาชีพ ซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ครูต้องเป็นผู้จุดประกายการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ตลอดจนจัดกิจกรรมการเรียนต่างๆ เพื่อสนองความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ครูไม่ใช่ผู้ยืนสอนอยู่หน้าชั้นแบบองค์ความรู้เบ็ดเสร็จในห้องเรียนอย่างในอดีต สอดคล้องกับความหมายของ ผจญ โกจารย์ศรี (2545 : 18) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ครู” หมายถึง คนที่มีอาชีพเป็นครู แต่ละคนจะมีประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกัน ประสบการณ์นี้เองที่มีอิทธิผลต่อความคิด ความเชื่อและคุณลักษณะอื่นๆของแต่ละคนซึ่งจะถูกนำเข้ามาผสมผสานกับการอบรมในสถาบันฝึกหัดครู ซึ่งจะมองเห็นว่าการจัดการศึกษาให้แก่ครูแต่ละยุคสมัยก็จะแตกต่างกันอีกด้วยดังนั้นความเป็นครูจึงมี “ยุคสมัย” เข้ามาเกี่ยงข้อง Sikes (ผจญ โกจารย์ศรี. 2545 : 18 อ้างอิงจาก Sikes 1993) กล่าวว่าผลการวิจัยสะท้อนว่าครูที่มีอายุใกล้เคียงกันจะมีประสบการณ์ การรับรู้ เจตคติ ความพึงพอใจ ความขับข้องใจ ความตระหนัก แรงจูงใจ ฯลฯ คล้ายคลึงกัน แม้ว่าจะมีความแตกต่างกันบ้างตามลักษณะโรงเรียน ที่ตั้งของโรงเรียน วิชาที่สอน ระบบบริหารโรงเรียนสิ่งเหล่านี้จะมีผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงที่มาจากภายนอกทั้งทางบวกและทางลบ ตัวอย่างเช่น ครูจะตัดสินใจไม่ยอมรับนวัตกรรมโดยไม่มีเหตุผลหรือมีเหตุผลเพียงเพราะว่าเพื่อนคนอื่นไม่ยอมรับหรือครูจะรู้สึกยอมแพ้ต่อนวัตกรรมและรู้สึกว่าตนเอง “ตกยุค” ถดถอยไปเลยก็เป็นได้ทั้งสิ้น พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พศ.2546 (พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ. 2546 :165)ที่ได้ให้ความหมายของคำว่า “ครู”หมายความถึง บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน จากความหมายจะเห็นได้ว่าการสอนเป็นหน้าที่หลักของครูไม่ว่าจะเป็นครูระดับใด หรือประเภทวิชาใด แม้ว่าสังคมจะเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีเครื่องมือข่าวสารข้อมูล หรือสิ่งอำนวยความสะดวก และสื่อการเรียนการสอน เข้ามามีบทบาทเพื่อช่วยการสอนของครูแต่ความสำคัญและความจำเป็นของครูก็ยังมีอยู่และพฤติกรรมการสอน(ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ . 2535 :68) ดังจะเห็นได้จากความหมายของการสอนดังนี้

กรมวิชาการ (2533: 70) ได้ให้ความหมายของการสอนว่า หมายถึง ความพยายามของคนคนหนึ่ง หรือหลายคนที่จะจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บุคคลหนึ่งหรือหลายๆ คนเกิดการเรียนรู้

ประกาศิต จันโทริ (2536 : 8) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการสอน หมายถึง วิธีการกิริยาอาการ การแสดงออกและกิจกรรมทุกประการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอน ซึ่งเป็นกิริยาอาการที่แสดงออกให้สังเกตได้

ธำรง บัวศรี (2543 : 17-18) ได้ให้ความหมายของการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาว่าหมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ใดๆ ที่ครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและ

เคารพในศักดิ์ศรีสิทธิหน้าที่ของนักเรียน มีการวางแผนการจัดกิจกรรมและจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบและที่สำคัญที่สุดคือต้องเน้นประโยชน์สูงสุดของนักเรียนเป็นสำคัญ

ธนาธิป พรกุล (2544 : 50) ให้ความหมายว่าพฤติกรรมการสอน ยังเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการคิด การค้นคว้า การทดลอง และการสรุปเป็นความรู้โดยตัวนักเรียนเอง ครูจะเปลี่ยนบทบาทหน้าที่จากการถ่ายทอดความรู้มาเป็นวางแผน จัดการ ชี้แนะ และอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน

วิโรจน์ เลิศพงษ์ (2530 : 14 อ้างถึงใน สิริพร สุขเจริญ 2544 : 11) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมการสอน หมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงออกเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในการเรียนการสอนแต่ละครั้ง หรืออาจกล่าวได้ว่าการกระทำที่ครูแสดงออก อันมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เรียกว่า พฤติกรรมการสอนของครู

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการสอน หมายถึง บทบาทในการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมการสอนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียนตามวัตถุประสงค์โดย พฤติกรรมการสอนของครูขึ้นอยู่กับความรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลถึงพัฒนาการผู้เรียนต่อบทบาทและหน้าที่ของครู

6.2 บทบาทและหน้าที่ของครู

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นทั้ง 8 สาระการเรียนรู้ โดยมุ่งพัฒนาให้เป็นคนที่สมบูรณ์ มีความสมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เน้นในด้านความรู้ ความสามารถ พึ่งตนเองได้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์และมีความสุข ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาที่เน้นให้สร้างกระบวนการเรียนการสอน ให้การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายมีความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องต่อครูในฐานะผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนจึงมีบทบาทและหน้าที่ (ยนต์ ชุ่มจิต 2546 : 199-202) ดังต่อไปนี้

1. ครูมีบทบาทหน้าที่ในการสอนศิลปะวิทยาการต่างๆให้ศิษย์
2. ฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามแก่ศิษย์
3. ปกครองดูแลในความทุกข์ความสุขของศิษย์
4. ประเมินผลความเจริญก้าวหน้าของศิษย์
5. แนะแนวการศึกษาและวิชาชีพให้แก่ศิษย์
6. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงามให้แก่ศิษย์
7. ปฏิบัติในหน้าที่และกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จเรียบร้อยและมีคุณภาพ
8. ดูแลสอดส่องป้องกันภัยพิบัติมิให้เกิดแก่ทรัพย์สินของโรงเรียน
9. เสริมสร้างสมรรถภาพทางวิชาการให้ตนเองอย่างสม่ำเสมอ

10. รักษาวินัยและประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป

สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2545 : 51-52) ที่ได้กำหนดให้ “ครู” เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ครูต้องมีบทบาทหน้าที่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. จัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา

2. วางแผนสร้างหน่วยการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้

3. จัดแผนกการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ปฏิบัติจริง แสดงออกอย่างอิสระและมีส่วนร่วมทุกกิจกรรม

4. จัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดแหล่งการเรียนรู้อื่นๆในชุมชน เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะแหล่งผลิตศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ฯลฯ

5. พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ ทันต่อเหตุการณ์

6. เป็นแบบอย่างที่ดีมีคุณธรรม ปฏิบัติดีต่อเพื่อนครูและนักเรียน

7. จัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนและสถานศึกษาให้เอื้อต่อการปฏิบัติ การสังเกตการท้าทายให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วม

8. จัดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริง โดยประเมินจากการปฏิบัติ การสังเกต การสัมภาษณ์ จากแฟ้มสะสมงาน ฯลฯ เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน

9. จัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้

10. จัดทำข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยให้มีการประสานกันระหว่างสถานศึกษา บ้าน ชุมชน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ครูยุคปฏิรูปการศึกษาต้องเป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขสอนให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขได้ ดั้งนั้น ครูต้องแสดงบทบาทของครูใน 3บทบาทคือ (ปิยฉัตร วีชะรังสรรค์. 2546 : 46)

1. ครูในฐานะผู้จัดการในการจัดการสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ ได้แก่ การที่ครูจะต้องเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้และการวางแผน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพบจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ของตนเอง

2. ครูในฐานะของผู้อำนวยความสะดวกเพื่อการพัฒนาของแต่ละบุคคล คือ การที่ครูได้ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้เรียนรู้ตามที่เขาต้องการ

3. ครูในฐานะตัวกลางของการมีมนุษย์สำพันธ์ ได้แก่การที่ครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในระหว่างครูและนักเรียน ระหว่างนักเรียนแต่ละคน และระหว่างกลุ่มนักเรียน

สรุปได้ว่า ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูประกอบด้วยการมีทักษะการสอน ความเข้าใจในหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2542 .มีศักยภาพในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดประเมินผลตามสภาพจริง และความสามารถในการปกครองชั้นเรียน

ทั้งนี้สามารถแบ่งพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ปี 2537 ที่ได้กำหนดพฤติกรรมครูผลักดันจากคุณภาพภายในตัว มีลักษณะเป็นรูปธรรม สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ชัดเจน โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หมายถึง การประดิษฐ์ คิดค้น ผลิต เลือกใช้ ปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา .2538 : 15) ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการใช้สื่อประกอบการสอน ครูควรจัดทำอุปกรณ์และสื่อการสอนต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น มิใช่ครูพูดแต่เพียงอย่างเดียวสอดคล้องกับ เป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 2540-2544 ข้อที่ 4 ซึ่งมีสาระสำคัญว่า การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนจะต้องมีการผลิตและพัฒนาสื่อทุกประเภท รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเลคทรอนิกส์ สื่อคอมพิวเตอร์ และสื่อผสม ตลอดจนอุปกรณ์การเรียนการสอนต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครูและการเรียนด้วยตนเองของผู้เรียน สื่อการเรียนการสอน (Instructional Media) คือตัวกลางที่ช่วยนำความรู้ไปสู่ผู้เรียนทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ต้องการสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ (บูรชัย ศิริมหาสาร. 2545 :49-50)

1) สื่อที่เป็นเครื่องมือและอุปกรณ์ (Hardware) เช่นเครื่องฉายสไลด์ โทรทัศน์ วิทยุ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น สื่อประเภทนี้ต้องอาศัยความรู้ในแบบต่างๆมาป้อนผ่านเครื่องมือไปสู่ผู้เรียน

2) สื่อที่เป็นวัสดุ (Software) เป็นวัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้แล้วหมดไป เช่น ฟิล์มสไลด์ ฟิล์มถ่ายภาพ รูปภาพ แผนที่ ลูกโลกจำลอง เป็นต้น สื่อประเภทนี้มีความสำคัญมาก เพราะเป็นสื่อที่เก็บความรู้ที่ครูต้องถ่ายทอดสู่ผู้เรียน ในลักษณะของภาพ เสียง และตัวอักษร ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

3) สื่อที่เป็นเทคนิคหรือวิธีการสอนแบบต่างๆ (Techniquesor Method) ได้แก่กิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆที่ครูและนักเรียนร่วมกันจัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น เกมการศึกษา บทบาทสมมติและกรณีตัวอย่างเป็นต้น วิธีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางก็จัดเป็นสื่อประเภทนี้ นอกจากนี้ดร.เอ็ดการ์ เดล ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาได้อธิบายประสบการณ์การเรียนรู้ของมนุษย์เรียกว่า “กรวยประสบการณ์” โดยกำหนดหลักการไว้ว่า “มนุษย์จะเรียนรู้ได้ดีขึ้น หากการเรียนรู้นั้นเกิดจากประสบการณ์รูปธรรม และการเรียนรู้จะน้อยลง หากการเรียนนั้นเกิดจากประสบการณ์นามธรรมโดยแบ่งลำดับของประสบการณ์ออกเป็น 10 ขั้นเรียงจากฐานกรวยขึ้นไป ดังภาพ (บูรชัย ศิริมหาสาร 2545 :49-50)

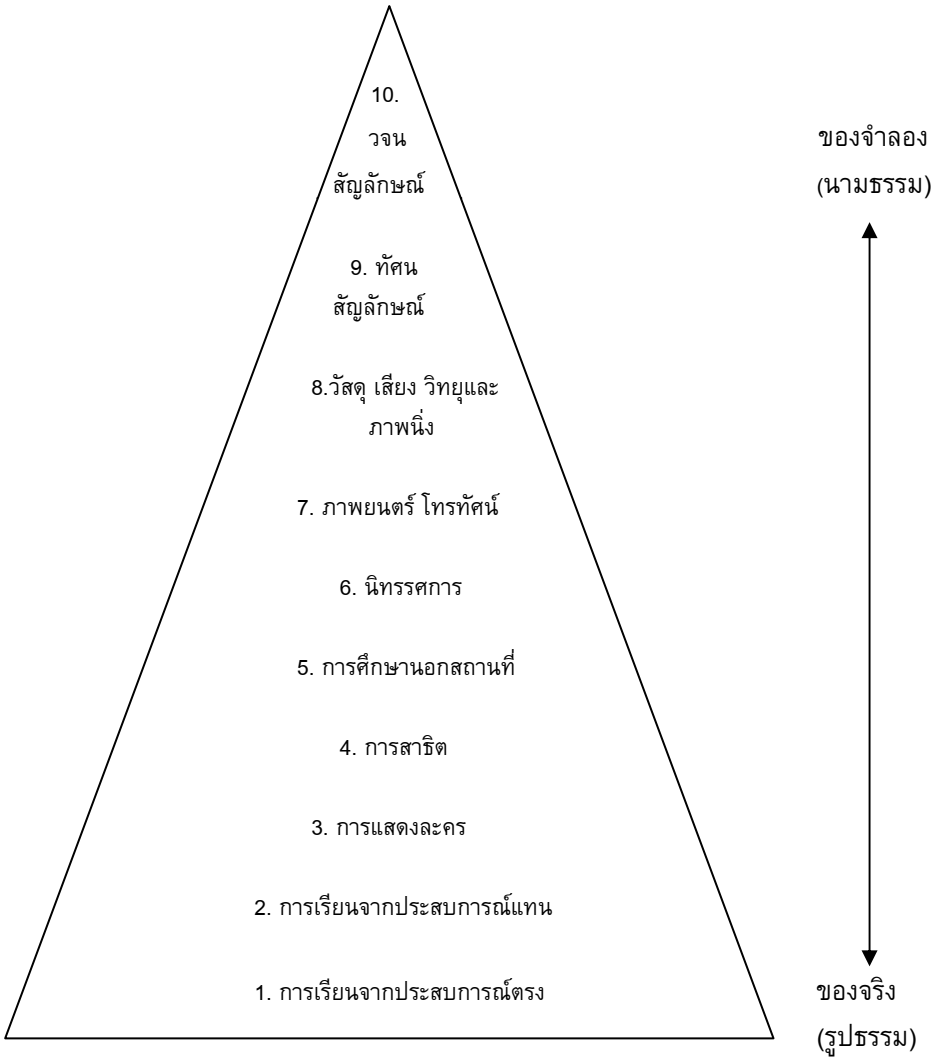

ภาพประกอบ 2 กรวยประสบการณ์ของ เอ็ดการ์ เดล (บูรชัย ศิริมหาสาร 2545 :49-50)

1. การเรียนจากประสบการณ์ตรง เป็นการเรียนด้วยการกระทำจริงซึ่งเป็นการเรียนที่ได้ผลดีที่สุด

2. การเรียนจากประสบการณ์การแทน เป็นการเรียนด้วยหุ่นจำลองใกล้ของจริง

3. การแสดงละคร ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนเพราะได้แสดง เท่ากับว่าได้มีส่วนร่วมในบทเรียน

4.การสาธิต เป็นวิธีการสำคัญ เช่น การเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ต้องอาศัยการสาธิตทดลอง

5. การศึกษานอกสถานที่ คือ การพานักเรียนไปดูแหล่งความรู้ที่อยู่นอกห้องเรียน

6.การจัดนิทรรศการ หมายถึง การจัดแสดงสิ่งของวัสดุเป็นหมวดหมู่เพื่อให้ความรู้และประสบการณ์แก่ผู้ชม รวมถึงการจัดแสดงป้ายนิเทศการจัดนิทรรศการเป็นการประเมินผู้เรียนเมื่อจบบทเรียน ครูควรส่งเสริมให้มีการจัดนิทรรศการ เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความรู้อะไรบ้าง

7. การเรียนด้วนโทรทัศน์ ปัจจุบันมีบทบาทในการเรียนการสอนมากขึ้น มีการจัดบทเรียนทางโทรทัศน์ โดยใช้วงจรปิดภายในโรงเรียน

8.การเรียนด้วยภาพวิทยุและเครื่องบันทึกเสียง ได้แก่การเรียนด้วย ภาพนิ่ง ภาพเขียน ภาพถ่าย การสอนโดยใช้วิทยุโรงเรียน การใช้เครื่องบันทึกเสียงในบทเรียนที่จัดขึ้น

9. การเรียนด้วยทัศนสัญลักษณ์ เป็นการเรียนโดยสัญลักษณ์ทางตา เช่น แผนภูมิ แผนที่ แผนผัง แผนภาพ แผนสถิติ การ์ตูน บัตรคำเป็นต้น

10. การเรียนด้วยวจนสัญลักษณ์ เป็นวิธีที่ผู้เรียนได้ประสบการณ์น้อยมาก เนื่องจากการใช้วาจาหรือคำพูดเป็นนามธรรม ผู้เรียนมองไม่เห็นภาพ

จากการศึกษาเรื่อง “กรวยประสบการณ์” ของ เอ็ดการ์ เดล ทำให้ทราบว่า สื่อการเรียนการสอนที่ดี ต้องเป็นสื่อที่เป็นรูปธรรม หรือเป็นของจริงหรือสถานการณ์จริง ส่วนสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพให้การเรียนรู้ได้น้อย คือ สื่อที่เป็นนามธรรม นักเรียนไม่สามารถจับต้องได้หรือมองเห็นด้วยตา ดังนั้นในการวางแผนการสอน นอกจากครูจะเลือกใช้สื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาวิชาแล้ว ครูต้องเลือกใช้สื่อที่เป็นรูปธรรมหรือเป็นของจริง หรือสถานการณ์จริงจะดีที่สุด หรือเลือกสื่ออื่นๆที่อยู่ในส่วนฐานของประสบการณ์กรวยโดยหลักการเลือกสื่อการเรียนการสอน อำภา บุญช่วย (2537 : 101) ได้แนะนำ หลักการเลือกสื่อการเรียนการสอน และหลักการเตรียมสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า ต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์กับเนื้อหาบทเรียนและจุดประสงค์ของเรื่องที่จะสอน เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของผู้เรียน เหมาะสมกับความรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เลือกสื่อที่หาง่ายและมีประสิทธิภาพ ใช้สื่อตามความเหมาะสม ตรงกับเนื้อหาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาถูกต้อง เป็นสื่อที่ใช้การได้ดี คุ้มกับราคา คุ้มกับเวลา มีความสอดคล้องกับวิธีการสอนและผู้สอนมีประสบการณ์การในการใช้ก่อนสอนจริง

ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 14) ได้กล่าวถึงคุณค่าและศักยภาพของสื่อที่มีต่อการเรียนรู้ได้โดยสรุป ดังต่อไปนี้

1. สื่อที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวที่ครูสอนได้ง่ายและรวดเร็ว แม้จะเป็นเรื่องนามธรรมก็สามารถใช้สื่อแสดงให้เป็นเป็นรูปธรรมช่วยสร้างความเข้าใจให้ดีขึ้น

2 . สื่อที่ช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียนที่จะศึกษาบทเรียนต่าง ๆ มากขึ้นทำให้อยากทำกิจกรรมด้วยตนเองต่อไป

3. สื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้สัมผัส รับรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ได้แก้ปัญหามีโอกาสแสดงออกเป็นผลให้นักเรียนเกิดความกล้า กล้าพูด กล้าทำ รู้จักคิดอย่างมีหลักเกณฑ์และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำไปเชื่อมประสานกับประสบการณ์เดิมได้ดี

4. สื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความทรงจำอย่างถาวร สืบเนื่องจากได้เรียนรู้จากประสบการณ์หลายมิติ มิใช่เพียงฟังคำบอกหรืออ่านจากตำราแล้วนึกภาพทำความเข้าใจตามคำแนะนำและตัวหนังสือเหล่านั้นเพียงมิติเดียว วิธีดังกล่าวจะทำให้เกิดความทรงจำเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น

สรุปได้ว่าสื่อการเรียนการสอนถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยกระตุ้นการเรียนการสอน ก่อให้เกิดการเรียนรู้และให้ความรู้มากขึ้นโดยครูจะต้องยึดหลักของการเลือกสื่อให้เหมาะสมกับบทเรียนและผู้เรียน

2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ ตามสภาพความแตกต่างของบุคคล ด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา .2538 : 16) เป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและใช้ทักษะกระบวนการ เพื่อผู้ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้และปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ครูควรปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองในเรื่องการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อวางแผนการสอนให้สอดคล้องสัมพันธ์กับคุณสมบัติของผู้เรียน เป็นผู้จัดประสบการณ์ให้นักเรียนค้นพบคำตอบด้วยตัวเอง เป็นผู้ชี้นำแหล่งความรู้และข้อมูลที่ทันสมัยอยู่เสมอ ใช้วิธีการสอนหลากหลาย เน้นการเรียนรู้โดยอาศัยกระบวนการคิดแก้ปัญหาและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยสามารถแบ่งลักษณะของวิธีการสอนได้เป็น 3 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 วิธีการสอนโดยถือครูเป็นศูนย์กลางได้แก่ วิธีสอนที่ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทแต่ผู้เดียว เริ่มตั้งแต่เตรียมบทเรียนวางแผนการสอน จัดหาวัสดุสื่อการสอน และทำกิจกรรมต่างๆ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมน้อยมาก หรือไม่มีเลย วิธีสอนแบบนี้ได้แก่ การสอนแบบบรรยาย การสาธิต และการอ่าน

แบบที่ 2 วิธีสอนโดยถือนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ วิธีสอนที่ครูมีบทบาทน้อยลง แต่เพิ่มบทบาทให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมมากขึ้น ตั้งแต่เลือกกิจกรรม เลือกวัสดุสื่อการเรียน ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตัวเองตามลำพังหรือเป็นหมู่คณะ ครูผู้สอนจะมีบทบาทคอยช่วยเหลือเสนอแนะให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างเต็มที่ วิธีสอนแบบนี้ได้แก่ การปฏิบัติการทดลอง การศึกษานอกสถานที่การอภิปรายซักถามเป็นต้น

แบบที่ 3 วิธีสอนแบบความร่วมมือของกลุ่มได้แก่วิธีสอนที่ครูพยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามจำกระบวนการของกลุ่มสัมพันธ์ โดยใช้พลังกลุ่มให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาต่างๆร่วมกัน วิธีสอนดังกล่าวนี้จะเน้นการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนในแง่ของการลงมือปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงาน และการแก้ปัญหามากกว่าการสอนเนื้อหาวิชาทฤษฎีแต่เพียงอย่างเดียว วิธีการสอนแบบนี้ได้แก่ การแบ่งกลุ่มทำงาน การสอนแบบโครงการและการสอนแบบหน่วย

การจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามเป้าหมายของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา การที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายดังกล่าว ผู้เรียนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้โดย ต้องอาศัยการปรับเปลี่ยนการสอนของครู ซึ่งครูจำเป็นต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จะนำไปใช้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักการตัดสินใจแสวงหาเหตุผลด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบและรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ การเรียนโดยวิธีนี้เน้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยตนเองดังนั้นการสอนโดย

ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจึงเป็นแนวทางการสอนที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (ลาวัลย์ ศรีศิลปนันท์ 2549 : 39) สอดคล้องกับแนวคิดการสอนของทิศนา แขมมณี (2542:1-17) ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญแบบ CIPPA หรือแบบประสานความคิดเป็นหลักการในการสอน คือ

1. การให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง (construct) โดยกระบวนการแสวงหาข้อมูลทำความเข้าใจคิดวิเคราะห์ ตีความ แปลความ สร้างความหมาย สังเคราะห์ข้อมูลและสรุปข้อความ

2. การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (interaction) เป็นการเรียนรู้ที่มีการแลกเปลี่ยน ข้อมูล ความคิด และประสบการณ์แก่กัน

3. การให้ผู้เรียนมีบทบาท (participation) มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ให้มากที่สุด

4. การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการคู่ไปกับผลงานหรือข้อความรู้ที่สรุปได้ (process/product)

5. การให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ประจำวันได้(application)

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 42) ให้แนวคิดไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนมีหลักสำคัญ คือ ให้ความสำคัญกับผู้เรียนในฐานะศูนย์กลางการเรียนการสอนโดยครูสามารถเลือกเทคนิควิธีการและนำไปใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาวิชา ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนทางอ้อม เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมีแนวคิดพื้นฐานว่ายิ่งผู้เรียนมีวุฒิภาวะสูงขึ้นยิ่งต้องมีความรับผิดชอบที่จะต้องค้นหาค้นพบข้อความรู้และสรุปข้อความรู้จากประสบการณ์การเรียนรู้ของตนมากขึ้น

2. การศึกษาเป็นรายบุคคล เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองและฝึกทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมความคิดอย่างอิสระ ให้ผู้เรียนปารถนาที่จะเรียนรู้

3. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี ปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างกว้างขวาง เทคโนโลยีมีประโยชน์ในการสอนบางสถานการณ์ แต่ในบางสถานการณ์อาจจะไม่เหมาะสม

4. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิสัมพันธ์ เป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการอภิปรายการแบ่งปันความรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำงานกลุ่ม

5. การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เป็นวิธีเสริมความรู้จากประสบการณ์และการสะท้อนความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านเทคนิควิธีการปฏิบัติของผู้เรียนแต่ละคน และกระบวนการเรียนรู้

6. การเรียนแบบร่วมมือ เป็นวิธีจัดการเรียนการสอนที่เน้นสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม

7. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วยหลักการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และกระบวนการกลุ่ม

8. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เป็นการนำความรู้สาขาวิชาต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันมาผสมผสานกันเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเกิดประโยชน์สูงสุด การจัดการเรียนการสอนจะเน้นองค์รวมของเนื้อหามากกว่าองค์ความรู้แต่ละรายวิชา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (253:73-74) กล่าวถึงขั้นตอนการเตรียมการสอนว่าเป็นการวางแผนการสอนก่อนการเข้าสอน ซึ่งสิ่งที่ครูผู้สอนควรพิจารณามีดังนี้

. 1 การเตรียมการสอนต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของรายวิชา เพื่อครูผู้สอนจะได้ทราบว่ากำลังสอนอะไร รวมทั้งเป็นแนวทางในการเลือกและกำหนดเนื้อหาวิชา และการจัดกิจกรรมเนื้อหาให้ต่อเนื่องกัน

2. ควรพิจารณาพื้นฐานของผู้เรียน ว่ามีพื้นฐานความรู้เดิมเป็นอย่างไร อาจใช้วิธีการสอบถามเพื่อจะได้เตรียมเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3. กำหนดเนื้อหา เป็นการเตรียมเนื้อหาให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย มีความกว้างขวางสมบูรณ์ถูกต้องกับลักษณะงาน

4. กำหนดเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการสอน ซึ่งการปฏิบัติจะใช้เวลาในการฝึกอย่างไร ใช้ระยะสั้นหรือระยะยาวจะต่อเนื่องกันอย่างไร

5. กำหนดวัสดุฝึกและอุปกรณ์การสอน โดยการเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและการฝึกในวิชานั้น

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างเหมาะสมจะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต้องอาศัยครูในการจัดการเรียนการสอนดังนั้นครูต้องศึกษาวิธีการและนำไปใช้ในกระบวนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา วัยความสนใจ และความรู้ของนักเรียนเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพการสอนสูงสุด

3. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออก การประพฤติปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใส ศรัทธา และถือเป็นแบบอย่าง (สำนักเลขาธิการคุรุสภา 2539 : 19) ครูต้องมีคุณธรรมสูง มีความละอายต่อความประพฤติที่ไม่เหมาะสม มีความอดทน เสียสละ มีความเมตตา กรุณา กตัญญู ประพฤติเป็นแบบอย่างแก่ศิษย์และผู้อื่น บุคลิกภาพต้องน่าศรัทธา ต้องระมัดระวังกิริยา วาจา ยึดแบบแผนสมถะ ไม่ล้าสมัย มีจริยวัตรที่งดงาม บุคลิกภาพที่สำคัญของครูจำแนกเป็น 4 ด้านดังนี้ (ธีรศักดิ์ อัครบวร.. 2542: 86)

1. บุคลิกภาพทางกาย เป็นบุคลิกภาพที่สังเกตได้ง่ายและเป็นที่ประกฏแก่บุคคลทั่วไปเป็นความ เป็นความประทับใจครั้งแรกที่เกิดกับผู้พบเห็น บุคลิกภาพทางกายมีดังนี้

1.1 รูปร่างหน้าตา และผิวพรรณ ผู้เป็นครูไม่ว่าจะรูปร่างเป็นอย่างไรที่สำคัญต้องมีความแข็งแรงกระฉับกระเฉง ปราศจากโรคภัย

1.2 การแต่งกาย การเสริมบุคลิกภาพที่สำคัญที่สุดคือการแต่งกายเพราะการแต่งกายช่วยกลบเกลื่อนรูปร่างหน้าตาและผิวพรรณได้ ช่วยทำให้รูปร่างหน้าตาและผิวพรรณดูดีนั้นเอง การ

แต่งกายของครูเป็นสิ่งแรกที่นักเรียน ผู้ปกครอง และคนทั่วไปมองเห็น จึงมีผลต่อการสร้างเจตคติที่ดีต่อตัวครู

1.3 กิริยามารยาท บุคลิกภาพด้านนี้เป็นความประพฤติและการปฏิบัติต่อบุคลต่างๆในสังคมนั้นเอง กิริยามารยาทที่ดีก็คือการวางตัวให้ถูกกาลเทศะเหมาะกับแต่ละบุคคลที่ปฏิสัณฐานด้วย โดยมีความสุภาพเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด

2. บุคลิกภาพทางสังคม เป็นบุคลิกภาพที่แสดงออกให้ผู้อื่นได้พบเห็นเช่นเดียวกับบุคลิกภาพทางกาย เพียงแต่บุคลิกภาพทางสังคมนั้นอาจมีผลมาจากบุคลิกภาพภายในของบุคลนั้นๆ เป็นแรงขับที่สำคัญด้วยโดยเฉพาะค่านิยม ทัศนคติ เจตคติ ตลอดจนคุณธรรม

3. บุคลิกภาพทางอารมณ์ เป็นบุคลิกภาพภายในที่อาจแสดงออกมาให้เห็นหรือไม่ก็ได้ อารมณ์บางด้านก็เป็นความลับของบุคล เช่น อารมณ์โรแมนติก เป็นต้น

4. บุคลิกภาพทางสติปัญญา เป็นเรื่องเกี่ยวกับสมองของแต่ละบุคล เชาว์ปัญญาเป็นเรื่องของพันธุกรรมที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ บุคคลใดจะโง่หรือฉลาดสติปัญญาจะดีเพียงใดเฉลียวฉลาดมากน้อยแค่ไหนก็ย่อมขึ้นอยู่กับสมองเป็นสำคัญแต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาและสิ่งแวดล้อมก็สามารถช่วยพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพของปัญญาได้ไม่น้อย หากครูรู้จักค้นคว้าวิจัยหมั่นแสวงหาความรู้ใหม่ๆอยู่เสมอ ย่อมเป็นผู้ได้เปรียบในการแก้ปัญหาต่างๆ ครูต้องพยายามเข้าร่วมสมาคมวิชาชีพ และวิชาการอยู่เสมอ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อสติปัญญา

สรุปได้ว่านอกจากหน้าที่หลักในการสอนของครูยังพบว่าการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนถือเป็นการสอนทางอ้อมให้แก่ผู้เรียนในการดำรงตนประพฤติและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ครูควรยึดถือปฏิบัติด้านจริยธรรมของครู รวมทั้งบุคลิกภาพที่เหมาะสม สร้างความเชื่อถือให้แก่สังคม

7. ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียน

7.1 แนวคิดบรรยากาศโรงเรียน

โรงเรียนจัดเป็นองค์การทางการบริการที่มีการจัดองค์การคล้ายคลึงกับองค์การทางการบริหารทั่วๆไป ผู้บริหารมีหน้าที่จัดระเบียบบุคคลเช่นเดียวกับผู้บริหารองค์การอื่นๆ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย โดยการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างการทำงาน และความสามารถของบุคคลหรือกลุ่มคนที่รวมกัน ทำให้สำเร็จโดยมีความขัดแย้งน้อยที่สุด และยังทำให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้ที่จะได้รับผลงาน และผู้ปฏิบัติงานนั้น

ธรรมชาติของบรรยากาศองค์การมีลักษณะเชื่อมโยงลักษณะขององค์การที่มองเห็นได้เข้าใจได้จากประสบการณ์ต่างๆ ทั้งทางลบและทางบวกและมีอิทธิพลต่อบุคลากรในองค์การเป็นตัวแปรสำคัญที่กำหนดพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน กระตุ้นให้มีเจตคติที่ดีต่อองค์การ และความพึงพอใจของบุคคลที่อยู่ในองค์การ ถ้าเป็นบรรยากาศที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์การถ้าเป็นบรรยากาศที่ไม่ดีย่อมมีผลตรงข้าม หากมีการเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน

แล้วก็จะช่วยให้องค์การมีประสิทธิภาพมากขึ้น และบรรลุเป้าหมายขององค์การได้เร็วขึ้น บรรยากาศจึงเป็นสิ่งที่เกิดมาควบคู่กับการบริหารองค์การ ที่บุคคลากรทุกคนในองค์การควรมีส่วนและมีสิทธิในการสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นในองค์การ (ธนิศ พิบูลแถว. 2542 : 51) ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนนับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งดังที่ อารมณ์ สุวรรณปาล (2537: 70 -118) กล่าวสรุปไว้ว่า การเสริมสร้างมนุษย์ซึ่งเป็นทรัยพากรที่สำคัญของประเทศชาติให้มีคุณค่าทางด้านความรู้ ความคิด คุณธรรม จริยธรรม ความอ่อนโยน ความเรียบง่ายนั้น เกิดขึ้นจากการสร้างสภาพแวดล้อมและการจัดบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติเป็นสำคัญ แม้ว่าจะมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย แต่โดยขอบเขตความรับผิดชอบของโรงเรียนแล้ว จึงต้องเสริมบรรยากาศสิ่งแวดล้อมให้มีความสะอาด ร่มรื่นสวยงามสงบเป็นธรรมชาติ ซึ่งจะช่วยกล่อมเกลาจิตใจเยาวชนของชาติให้มีอารมณ์แจ่มใส จิตใจสะอาด รักความร่มรื่นรักสวยรักงาน เห็นคุณค่า เกิดความรู้สึกหวงแหนและรับผิดชอบต่อสังคม เป็นสถานที่จัดให้เด็กอยู่ร่วมกัน ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีความสุข สะดวกสบายและปลอดภัย สภาพแวดล้อมจะมีทั้งสภาพภายในห้องเรียนและสภาพภายนอกห้องเรียน

ในการจัดอาคารสถานที่และการจัดสภาพแวดล้อมนอกจากจัดตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว โรงเรียนควรจัดให้มีบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีหลากหลาย เพราะการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจะได้ผลดี ย่อมขึ้นอยู่กับบรรยากาศที่ผู้เรียนมีความคิดพึงพอใจที่เรียนมีความสนุกสนานสดชื่น มีสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่ร่มรื่น สวยงาม น่าอยู่ เป็นการเรียนตามสภาพธรรมชาติของเด็กเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายและมีคุณค่าในการดำรงชีวิต จัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนให้เป็นอุทยานแห่งการเรียนรู้ อันจะเป็นการเสริมสร้างคุณภาพทางวิชาการ คุณธรรมจริยธรรม โดยมีการกำหนดงานดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.2536 : 10)

1. จัดตั้งศูนย์ข่าวสารและสารสนเทศในโรงเรียนให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

2. จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมนักเรียน ตลอดจนมีการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศแบบประชาธิปไตย ให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็น และสามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้เพื่อให้เกิดความสนุกสนานในการเรียน

3. จัดให้มีบรรยากาศทางวิชาการภายในโรงเรียน โดยจัดให้มีศูนย์สื่อ ศูนย์ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและห้องสมุดเปิด เพื่อให้นักเรียนมีอิสรพในการเรียนด้วยตนเอง

4. จัดให้มีมุมนิทรรศการ พิพิธภัณฑ์ทางการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น

5. จัดให้มีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในห้องเรียน นอกห้องเรียนรวมทั้งบริเวณโรงเรียนโดยทั่วไปให้มีความร่มรื่น สวยงาม น่าอยู่ มีการจัดบริการสถานที่และสวนสุขภาพเพื่อการกีฬาและนันทนาการที่เหมาะสมและเพียงพอ

การสร้างบรรยากาศโรงเรียนมีความสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียนคือ การจัดการศึกษาแก่นักเรียนให้มีคุณลักษณะตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ธเนศ ขำเกิด (2533 : 36-39) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการสร้างบรรยากาศโรงเรียนไว้ว่า บรรยากาศโรงเรียนเป็นภาพรวมของความรู้สึกที่บุคคลมีต่อโรงเรียนถ้าเป็นบรรยากาศที่ดีก็จะส่งผลให้บุคลากรในโรงเรียนเกิดความรัก ความผูกพัน ความพอใจ อบอุ่นใจ ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ ยากต่อการแบ่งประเภทได้ แต่เพื่อสะดวกต่อการพิจารณาสร้างเสริมจึงแบ่งประเภทบรรยากาศโรงเรียนออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) บรรยากาศด้านกายภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุที่มีอยู่ในบริเวณโรงเรียนหรือภายในห้องเรียน ซึ้ง สอดคล้องกับราชันย์ บุญธิมา (2542 : 77) ว่าเป็นการสร้างบรรยากาศหรือสภาพห้องเรียนที่มีผลต่อการสอนและทัศนคติของผู้เรียน ห้องเรียนที่มีบรรยากาศทางกายภาพเหมาะสม ได้แก่ มีสีสันน่าดู สบายตา อากาศถ่ายเทสะดวก ปราศจากเสียงรบกวน มีขนาดกว้างขวางเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีอิสระต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เหมาะกับความเคลื่อนไหวในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภท สะอาดถูกสุขลักษณะ มีระเบียบเรียบร้อย สิ่งที่อยู่ในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ และสื่อการสอน สามารถดัดแปลงให้เอื้อต่อการสอนและการจัดกิจกรรมต่างๆได้

2) บรรยากาศด้านวิชาการ ได้แก่ สภาพการจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2544 : 45) ได้กล่าวว่าถึง บรรยากาศในชั้นเรียนและบทบาทของครู ว่า พฤติกรรมของครูสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับบรรยากาศในชั้นเรียน ขณะเดียวกันก็สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ครูสามารถทำได้เป็นอย่างมากเพื่อก่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ในทางบวกโดยการประกันว่า ชั้นเรียนเป็นสถานที่มีความปลอดภัย เป็นระเบียบสามัคคีและมีความเป็นมิตรในการทำงานครูสามารถทำสิ่งดังกล่าวประสบกับความสำเร็จโดย มี 7ประการดังนี้ คือ 1) เป็นตัวอย่างในเจตคติและพฤติกรรมทางบวกและสร้างสรรค์ต่อเพื่อนร่วมงาน นักเรียนและผู้ปกครอง 2) ใช้อำนาจหน้าที่อย่างยุติธรรม 3) ให้ความอบอุ่นและการสนับสนุน 4) ส่งเสริมความคิดหรือความร่วมมืออิสระตามความเหมาะสม 5) กระตุ้นนักเรียนให้เรียนรู้และให้มาตรการในการเลือกแก่เขาในกระบวนการเรียนรู้ 6) ประกันความสมดุลที่มีเหตุผลระหว่างผลสะท้อนกลับในทางบวกและทางลบ 7) หาโอกาสเพื่อทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุน การยอมรับ มีคุณค่า ประสบความสำเร็จ มีความมั่นคงทางอารมณ์ ซึ่งพ่อแม่ของเด็ก ครูและชุมชนของทุกวันนี้โดยทั่วไปแล้วดูเหมือนว่าจะตัดสินความมีประสิทธิผลของโรงเรียนด้วยผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนเท่านั้น โดยไม่ได้ดูที่บรรยากาศทางวิชาการ

3) บรรยากาศด้านการบริหาร ได้แก่ สภาพการดำเนินการใดๆ ภายในโรงเรียนให้ปฏิบัติงานสำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร โดยเฉพาะ วาริน แซ่ตัน.(2543 : 10) กล่าวว่าผู้บริหารจะต้องบริหารไปในทางที่จะทำให้สถานศึกษาเต็มไปด้วยบรรยากาศแห่งมิตรภาพ

เพื่อนร่วมงานภายในสถาบันมีความอบอุ่น มีความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมเป็นเจ้าของมีความสุขสบายใจอยากมาทำงาน มีความกระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็น จะเห็นได้ว่าการบริหารงานที่ดีมีประสิทธิภาพจะต้องมีสภาพที่คล่องตัวมีอิสระในการดำเนินการทั้งในด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารด้านงบประมาณและการบริหารงานด้านงานวิชาการ สอดคล้องกับอุทัย บุญประเสริฐ (2545 : 42) ซึ่งกล่าวว่า ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานความสัมพันธ์ของคนในโรงเรียนจะเป็นแบบการร่วมมือ และบรรยากาศจะเป็นบรรยากาศแบบเปิด มีการทำงานเป็นทีมความสัมพันธ์ของคนในองค์เป็นแบบผูกพันกัน ในทางตรงกันข้าม การบริหารแบบมีการควบคุมมาจากภายนอกจะเน้นการบังคับบัญชา การใช้คำสั่ง ความสนใจของคนในแต่ระดับจะแตกต่างกัน ความสัมพันธ์ของคนในองค์การมีลักษณะแบบปิด บรรยากาศขององค์การจะไม่ค่อยดี ยิ่งถ้าหัวหน้าไม่สนใจในงาน บรรยากาศก็จะเข้าสู่สภาพที่เป็นแบบไร้หัวหน้า ถ้าครูส่วนใหญ่ไม่สนใจในงาน และหัวหน้าไม่เข้ามามีบทบาทชักนำ หรือมีส่วนช่วย ก็จะกลายเป็นบรรยากาศแบบปล่อยปละละเลย แต่ถ้าหัวหน้าควบคุมอย่างเข้มงวด บรรยากาศจะเป็นแบบเข็มงวด ซึ่งบรรยากาศทั้ง 3 แบบนี้ไม่เป็นผลดีต่อการบริหารและการจัดการเรียนการสอน และมีผลเสียต่อประสิทธิผลของโรงเรียนด้วย สอดคล้องกับธนิศร พิบูลแถว (2542 : 1-2) ที่ได้สรุปไว้ว่าธรรมชาติของบรรยายกาศองค์การ มีลักษณะเชื่อมโยงลักษณะขององค์การที่มองเห็นได้เข้าใจได้จากปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางลบและทางบวกและมีอิทธิพลต่อบุคลากรในองค์การเป็นตัวแปรสำคัญที่กำหนดพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน กระตุ้นให้มีเจตคติที่ดีต่อองค์การ และความพึงพอใจของบุคคลที่อยู่ในองค์การ ถ้าเป็นบรรยากาศที่ดีย่อมส่งผลให้ให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์การ ถ้าเป็นบรรยากาศที่ไม่ดีย่อมมีผลตรงข้าม หากมีการเสริมสร้างบรรยากาศ ที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานแล้ว ก็จะช่วยให้องค์การมีประสิทธิภาพมากขึ้น และบรรลุเป้าหมายขององค์การได้เร็วขึ้น บรรยากาศจึงเป็นสิ่งที่เกิดมาควบคู่กับการบริหารองค์การ ที่บุคลากรทุกคนในองค์การควรมีส่วนและสิทธิในการสร้างบรรยากาศที่ดีในเกิดขึ้นในองค์การ

จากแนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า บรรยากาศองค์การ เป็นลักษณะของสภาพแวดล้อมขององค์การ ที่มีผลต่อการรับรู้หรือความรู้สึกของบุคคล ทั้งทางตรงและทางอ้อม และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงาน ทำให้เกิดเจตคติที่ดี ตลอดจนความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่ทุกคนต้องช่วยกันสร้างให้เกิดบรรยากาศที่ดีในองค์การ

7.2 ความหมายของบรรยากาศในการทำงาน

ในการศึกษาส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง บรรยากาศในการทำงาน นั้น จะพบคำว่า “บรรยากาศองค์การ” หรือบางครั้งก็อาจมีการใช้คำว่า “วัฒนธรรมของบริษัท” หรือ “วัฒนธรรมขององค์การ” หรือ “บุคลิกภาพขององค์การ” เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ความหมายที่กล่าวมาข้างต้นเหล่านี้ไม่แตกต่างไปจากความหมายของ “บรรยากาศในการทำงาน” ซึ่งเป็นคำที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในวงการธุรกิจ ดังนั้นในด้านความหมาย จึงให้นิยามศัพท์ไว้ว่า เป็น

ความหมายของบรรยากาศในการทำงาน นั่นคือความหมายของบรรยากาศองค์การ นั้นเอง ทั้งนี้ นักวิชาการได้ให้ความหมายที่เกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียนไว้ดังนี้

ณัฐชุลี เรื่องศิริ (2535: 7) ให้ความหมายว่า บรรยากาศโรงเรียน หมายถึงคุณลักษณะของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และสภาพที่เกิดขึ้น จากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับกลุ่มบุคคลในโรงเรียน ครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน อันจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกและพฤติกรรมของบุคคล

มานพ ดีมี (2536: 7) กล่าวว่า บรรยากาศองค์การโรงเรียน หมายถึงความรู้สึกของครูและคณะผู้บริหารโรงเรียนที่แสดงออกในลักษณะการปรับตัว ให้พฤติกรรมสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความสมดุลและการอยู่รอดในองค์การ ในขณะที่

ทำนอง ช่อชู (2537: 18) กล่าวว่า บรรยากาศองค์การของโรงเรียน คือ บรรยากาศในการปฏิบัติงานในโรงเรียน หรือสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานหรือคุณลักษณะภายในโรงเรียน ซึ่งเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างคณะครูและผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ

ปัญญา คงศรี (2538: 29-37) อธิบายไว้ว่า บรรยากาศโรงเรียน หมายถึงสภาวะที่เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่บอกถึงโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนอื่น ๆ และมีผลต่อพฤติกรรมครู และนักเรียน ส่งผลต่อขวัญกำลังใจ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน อันเป็นผลที่เกิดจากการผสมกลมกลืนระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารและพฤติกรรมครู

บัญชา แสนทวี (2539: 47) ให้ความหมาย บรรยากาศของโรงเรียน หมายถึง คุณลักษณะโดยเฉพาะที่เกิดขึ้นในโรงเรียน อันเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่มบุคคลภายในโรงเรียน เป็นผลทำให้โรงเรียนแห่งหนึ่งแตกต่างไปจากโรงเรียนอีกแห่งหนึ่ง และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในโรงเรียน

มารศรี สุธานิธิ (2540: 15) กล่าวว่า บรรยากาศโรงเรียน หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นในโรงเรียน อันเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับคณะครู และระหว่างคณะครูด้วยกัน ซึ่งทำให้โรงเรียนแตกต่างไปจากอีกแห่งหนึ่งและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในโรงเรียนนอกจากนั้น

โอเวนส์ (Owens. 1998: 96-193) ให้ความหมายของบรรยากาศองค์การว่า หมายถึงคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำของบุคคล กับสิ่งแวดล้อมในองค์การ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคลากรในองค์การ และสามารถอธิบายถึงคุณลักษณะขององค์การนั้น ๆ ส่วนบรรยากาศโรงเรียน เป็นตัวแปรที่ได้จากการรวบรวมความคิดเห็น และการรับรู้จากสมาชิกในกลุ่มองค์ประกอบเหล่านั้น อาจเป็นปทัสถานและการคาดหวังของระบบสังคม ที่เป็นที่ยอมรับจากสมาชิกในกลุ่ม

ส่วน เซอร์จีโอวานีและสตาร์แรท (Sergiovanni ;& Starrantt. 1993: 56) ได้ให้ความหมายของบรรยากาศ ที่เน้นเฉพาะบรรยากาศองค์การในสถานศึกษา โดยกล่าวว่า บรรยากาศองค์การในสถานศึกษา หมายถึง ลักษณะที่บอกถึงโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนอื่น ๆ และมีผลต่อพฤติกรรมของครูและนักเรียน หรืออาจจะหมายถึง ความรู้สึกของครูและนักเรียน ที่มีต่อโรงเรียน

ฮอยและมิสเกล (Hoy ;& Mmiskel. 1995: 185 – 186) กล่าวว่าบรรยากาศของโรงเรียน หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน อันเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่มบุคคลในโรงเรียนมีผลทำให้โรงเรียนแห่งหนึ่ง แตกต่างไปจากโรงเรียนอีก แห่งหนึ่ง และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของในโรงเรียน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บรรยากาศของโรงเรียน หมายถึง การรับรู้หรือ ความรู้สึกบุคคลที่มีต่อคุณลักษณะของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน อันเป็นผลมาจาก ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและบุคคลที่ปฏิบัติงานร่วมกัน ส่งผลต่อขวัญกำลังใจ ความพึงพอใจใน การปฏิบัติงานและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในโรงเรียน ก่อให้เกิดบรรยากาศในโรงเรียน

7.3 ความสำคัญของบรรยากาศของโรงเรียน

บรรยากาศของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการรับรู้ หรือความรู้สึกของบุคลากรทุกคนใน โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะกระทำได้โดยการสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นในโรงเรียนอันจะเป็น ผลให้ครูมีขวัญและกำลังใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ (มารศรี สุธานิธิ. 2540: 61) กล่าวว่า บรรยากาศองค์การมีอิทธิพลในการจูงใจบุคลากรในองค์การให้ความเต็มใจและมีความพยายามที่จะ ปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จและบรรยากาศในโรงเรียนที่มีประสิทธิผลมักจะเป็นบรรยากาศแบบ เปิดหรือบรรยากาศแบบแจ่มใส ซึ่งทำให้ขวัญของครูสูงและสนับสนุนในการเรียนของนักเรียนดีขึ้น ดังที่ Steers. (1977: 104-109) ได้กล่าวไว้ว่าบรรยากาศของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จใน การบริหารงานโรงเรียนดังนี้

1 .บรรยากาศของโรงเรียนเป็นการรับรู้ของบุคลากรและกลุ่ม เป็นพฤติกรรมองค์กรฉะนั้น ในการกำหนดรูปแบบการบริหารจึงต้องคำนึงถึงความต้องการของบุคลากรทั้งบุคคลและกลุ่ม

2. การที่บรรยากาศของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนแตกต่างกันผู้บริหารต้องพิจารณาถึง เป้าหมายและพยายามที่จะนำโรงเรียนไปสู่การสร้างสรรค์บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อองค์กรทั้ง สอดคล้องกับเป้าหมายของบุคลากร ทั้งแผนงานและเป้าหมายของโรงเรียนโดยสร้างบรรยากาศ แบบเน้นผลสำเร็จ

3. บรรยากาศของโรงเรียนทำให้เกิดผลดีมีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรม ต่อบุคลากรใน โรงเรียนคือความพึงพอใจในงาน (Job Satisfaction) ผลการปฏิบัติงาน (Job Perfomance)

สมถวิล แก้วปลั่ง (2542: 27–28) ได้กล่าวถึงความสำคัญของบรรยากาศองค์การว่า

1) บรรยากาศองค์การแบบหนึ่ง ทำให้การปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งดีกว่าบรรยากาศองค์การแบบอื่น ๆ คือ บรรยากาศแบบซึมเซา มีผลทำให้บุคลากรในองค์การมีความพึงพอใจในงานที่ได้รับมอบหมายน้องตรงกันข้ามกับบรรยากาศแบบแจ่มใสผู้ปฏิบัติงานมีขวัญกำลังใจสูง ร่วมมือกันปฏิบัติงานด้วยความสนิทสนมกลมเกลียว จะมีผลทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจในงานที่ได้รับมอบหมาย

2) ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อบรรยากาศในองค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนงานในองค์การ คือ แบบของการเป็นผู้นำ เจตคติและวิธีการของผู้บริหารที่ใช้กับผู้ใต้บังคับบัญชามีผลกระทบต่อบรรยากาศขององค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบของการเป็นผู้นำของผู้บริหารระดับสูงจะถูกปฏิบัติตาม โดยผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความเข้าใจว่า เป็นแนวทางที่ถูกต้องของการปฏิบัติ บุคลากรและองค์การมีความสำคัญต่อการกำหนดผลการปฏิบัติงาน บุคลากรในองค์การที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบ จะทำให้ผลผลิตต่ำ บุคลากรจะมีความรู้สึกไม่พึงพอใจในงาน ไม่เกิดความคิดริเริ่ม และมีเจตคติที่ไม่พึงประสงค์ต่อกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ส่วนในองค์การที่มีการประสานสัมพันธ์ และเน้นความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในหมู่บุคลากร จะทำให้เกิดความพอใจในงาน มีเจตคติที่ดีต่อบุคลากรในองค์การ เกิดความริเริ่มสร้างสรรค์ แต่ผลงานยังอยู่ในระดับต่ำ และในองค์การมีบรรยากาศมุ่งผลสำเร็จของงาน

ฮัลปินและครอฟท์ (Halpin & Croft, 1966: 174 – 181) ได้กล่าวถึงการจัดแบบบรรยากาศ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของแต่ละแบบไว้ดังนี้

1) บรรยากาศแบบแจ่มใส (The Open Climate) เป็นบรรยากาศองค์การที่บุคลากรในโรงเรียนมีขวัญกำลังใจดีมาก ครูมีความสามัคคีช่วยเหลือการทำงานเป็นอย่างดี มีงานทำพอเหมาะกับความสามารถ จึงมีผลงานที่ดี มีความพึงพอใจในการทำงานและการแก้ปัญหา ให้ความช่วยเหลือครูให้ปฏิบัติงานสะดวก ผู้บริหารไม่ต้องออกคำสั่ง ควบคุม หรือนิเทศบ่อย ๆ เพราะครูมีระเบียบวินัยดี มีความสัมพันธ์กับผู้บริหารดี บรรยากาศแบบนี้เป็นที่พึงประสงค์ของบุคลากรมากที่สุด และเป็นแบบที่ดีที่สุด

2) บรรยากาศแบบอิสระ (The Autonomous Climate) เป็นบรรยากาศที่ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีอิสระในการสร้างความสัมพันธ์กันฉันท์มิตร ครูได้รับความพึงพอใจในความสัมพันธ์กันฉันท์มิตร ครูมีความสามารถและร่วมมือกันดี ผู้บริหารมีวิธีการ กฎเกณฑ์ หรือระเบียบต่าง ๆ พร้อมจะอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติให้ครู ขวัญและกำลังใจของครูดี แต่ไม่ดีเท่าบรรยากาศแจ่มใส ผู้บริหารจะแสดงความกรุณาปราณีและคอยช่วยเหลือครูในการปฏิบัติงานเป็นครั้งคราว ผู้บริหารจะใช้วิธีปฏิบัติงานหนักและสร้างแบบอย่างในการทำงานที่ดี พฤติกรรมผู้บริหารของบรรยากาศแบบนี้ค่อนข้างเข้มงวดกวดขันมากกว่าผู้บริหารแบบแจ่มใส

3) บรรยากาศแบบควบคุม (The Controlled Climate) เป็นบรรยากาศที่ผู้บริหารเน้นความสำเร็จของผลการทำงานเป็นสำคัญ ผู้บริหารจะคอยควบคุม ตรวจตรา ออกคำสั่ง หรือนิเทศงานของครู จนครูไม่มีเวลาสร้างความสัมพันธ์ฉันท์มิตร แต่เนื่องจากมีผลงานที่ดี จึงทำให้ครูมีความภาคภูมิใจ และพลอยมีกำลังใจกล่าวปกติเล็กน้อย ครูต้องร่วมมือกันทำงานอยู่ตลอดเวลา ทำให้ความสามัคคีในหมู่คณะดี ผู้บริหารให้ความสะดวกในปฏิบัติงานของครูน้อย แต่จะกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบวิธีในการทำงานให้ครูตลอดเวลา ผู้บริหารจะไม่สนใจ ความคิดเห็น หลักการและเหตุผลของผู้อื่นเลย

4) บรรยากาศแบบสนิมสนม (The Familiar Climate) เป็นบรรยากาศที่ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์ฉันท์มิตรสหาย ผู้บริหารสนใจงานน้อยจึงไม่ออกคำสั่ง กฎเกณฑ์ ระเบียบหรือการนิเทศงาน ทำให้ครูขาดความสามัคคีในการทำงาน ครูไม่ค่อยมีงานทำ ขวัญกำลังใจ อยู่ในระดับปานกลาง ขาดความพึงพอใจในการทำงาน

5) บรรยากาศรวบอำนาจ (The Paternal Climate) เป็นบรรยากาศที่ผู้บริหารงานออกคำสั่งควบคุม ตรวจตราและนิเทศงานอย่างใกล้ชิด ผู้บริหารรบกวนเวลาปฏิบัติงานของครู มากกว่าที่จะอำนวยความสะดวก ผลงานมีน้อย ขวัญกำลังใจของครูเสีย ผู้บริหารทำตัวรู้ดีทุกเรื่อง ทั้ง ๆ ที่บางเรื่องรู้เพียงงู ๆ ปลา ๆ ทำให้ครูเบื่อหน่ายและรำคาญพฤติกรรมผู้บริหารเป็นอย่างมาก

6) บรรยากาศแบบซึมเซา (The Closed Climate) เป็นบรรยากาศที่ผู้บริหารงานบริหารงานโดยขาดความรู้ ขาดบุคลิกภาพของผู้ และสมรรถภาพในการบริหารงานบุคคล ครูเสียขวัญกำลังใจในการทำงาน เพราะขาดความสำคัญฉันท์มิตร และความภาคภูมิใจในผลงานมีน้อยมากและขาดความสามัคคีในการทำงาน ผู้บริหารไม่คำนึงถึงจิตใจของบุคลากร

สมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา (National Association of School Principals: NASSP) ได้ศึกษาบรรยากาศในโรงเรียน โดยกำหนดรูปแบบการศึกษาออกเป็น ด้านบริบท ปัจจัยป้อน บรรยากาศ และผลการเรียนของนักเรียนมากำหนดเป็นคติฐานดังนี้ (ศิริพงษ์ เศาภายน. 2547 : 89)

1. บรรยากาศและความพึงพอใจ มีความแตกต่างกันแต่มีแนวคิดสัมพันธ์กัน
2. บรรยากาศไม่ใช่ประสิทธิผลแต่เป็นตัวกำหนด
3. ผลลัพธ์ของนักเรียน (ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และข้อมูลที่มีคุณค่า)มีความเหมาะสมที่สุดในการวัดความสำเร็จของโรงเรียน

จากคติฐานดังกล่าว NASSPได้นำมาใช้เพื่อหาเกณฑ์ปกติกับครู 1,500 คน นักเรียน 14,600 คน ผู้ปกครอง 4,400 คน ผลการศึกษาพบว่าบรรยากาศโรงเรียนเกี่ยวข้องกับประเด็นต่างๆ ดังนี้ (ศิริพงษ์ เศาภายน. 2547 : 90) 1) ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน 2) ความปลอดภัยและความคงอยู่ 3) การบริการ 4) การปฐมนิเทศทางวิชาการให้นักเรียน

5) ค่านิยมทางพฤติกรรมนักเรียน 6) การแนะแนว 7) ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนๆ 8) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและชุมชน 9) การจัดการเรียนการสอน 10) กิจกรรมนักเรียน

องค์ประกอบของบรรยากาศการเรียนในโรงเรียน จัดทำโดยวิลเบอร์และคณะ (Wilbur Brookover et.al, 1984) ได้สร้างเครื่องมือชื่อ The School Leaming Climate Assessment ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับที่NASSP ได้ดำเนินการ โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนประถมศึกษารัฐมิชิแกนและเทนเนสซี กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียน ครู ครูใหญ่ เครื่องมือคือแบบสอบถามแบบลิเคิร์ทสเกล จำนวน 60 ข้อ เมื่อวิเคราะห์โดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) แล้วพบว่าบรรยากาศการเรียนในโรงเรียนมี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (ศิริพงษ์ เศาภายน. 2547 : 90-92)

1. ภาวะผู้นำในการบริหารงานสอน(Administrative Instructional Leadership)ได้แก่ พฤติกรรมการสอนการจัดกิจกรรม บทบาทที่คาดหวังต่อพฤติกรรมทีเหมาะสมคือใช้เกณฑ์จากการสอนมากกว่าจะยึดเกณฑ์การบริหาร ตัวบ่งชี้ดังกล่าวได้แก่ ครูที่ดีคือครูที่สามารถสอนให้นักเรียนรอบรู้ นักเรียนที่ดีคือมีความสำเร็จสูง ผู้บริหารที่ดีคือเป็นผู้นำทางการสอนสามารถจัดให้นักเรียนมีความสำเร็จสูง โดยระบุรายละเอียดลงไปว่าผู้นำทางการสอน คือ 1) กระตุ้นให้ครูปฏิบัติงานให้เกิดผลสูงสุด 2) ร่วมกับครูทำการพัฒนาระบบวัตถุประสงค์ให้เกิดผลดีต่อการเรียน 3) พัฒนาความร่วมมือการวัดผลหลักสูตร 4) วางแผนในการประเมินผลและรายงานผลความก้าวหน้าของนักเรียน 5) กระตุ้นให้มีการศึกษาหลักสูตรและนวัตกรรมการสอนอย่างต่อเนื่อง

2. เน้นผลสัมฤทธิ์ (Emphasis Achievement) องค์ประกอบนี้เกี่ยวข้องกับพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน รวมทั้งข้อตกลงที่จะทำให้นักเรียนได้ดี โรงเรียนจึงต้องจัดงานที่หลากหลายเป็นต้นว่าการสอนร่วมกัน สุขภาพและอนามัย การจัดอาหาร เพศศึกษา กำลังใจในการสอน โดยยึดเป้าหมายสำคัญ 5 ประการคือ 1) การเตรียมเด็กเพื่ออนาคตที่เปลี่ยนแปลงไป 2) ให้นักเรียนรอบรู้ทักษะพื้นฐาน 3) ย้ำความแตกต่างตามความสามารถของนักเรียน 4) จัดให้เป็นพลเมืองดี 5) พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ให้นักเรียน

3. ความคาดหวังและการประเมินผลนักเรียน (Expectations and Evaluations) ความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 ตัว คือ ปัจจุบันและอนาคตที่ครูจะต้องคำนึงถึง คือความคาดหวังว่านักเรียนจะเรียนได้ และเชื่อว่านักเรียนจะเรียนได้ เช่น ประเมินผลสมรรถภาพการเรียนของนักเรียนเป็นต้น องค์ประกอบที่จะส่งผลต่ออุดมการณ์ของโรงเรียนซึ่งเป็นไปตามความเชื่อและเจตคติของครู ตัวบ่งชี้ดังกล่าวขององค์ประกอบนี้ คือ 1) นักเรียนทุกคนสามารถเรียนได้ตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน 2) นักเรียนทุกคนได้รับการคาดหวังว่าจะมีความสามารถตามมาตรฐานที่กำหนด 3) ครูสามารถประสบความสำเร็จในการสอนนักเรียนทุกคน 4) การขาดสอบการปฏิบัติมีความเหมาะสมกับความสำเร็จของโรงเรียน 5) บรรทัดฐานของคณะครูช่วยส่งเสริมให้มีผลสัมฤทธิ์และการปฏิบัติสูง 6) คณะครูยอมรับข้อตกลงที่จะทำให้นักเรียนทุกคนประสบความสำเร็จ

4. การใช้ข้อมูลจากการทดสอบเพื่อประเมินผลโปรแกรม(Using Test Data to Evaluate Programs) ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวัดผล ได้แก่ 1) การวินิจฉัยอย่างต่อเนื่อง การให้ผลย้อนกลับ

การติดตามผลความก้าวหน้าของนักเรียน 2) ตรวจสอบผลการบันทึก การรอบรู้ในการเรียนของนักเรียนทุกคน 3) แก้ไขการสอนตามข้อมูลที่ได้จากการวินิจฉัย 4) ข้อมูลของโรงเรียนทุกด้านที่มีการประเมินผลและการปรับปรุงโปรแกรมการสอนของโรงเรียน

5.ความปลอดภัยและการจัดระเบียบสิ่งแวดล้อม (Safe and Orderly Environment) เป็นการรักษาสภาพการจัดระเบียบ การแนะนำการปฏิบัติงานของสภาพแวดล้อมโรงเรียน รวมทั้งวินัยในชั้นเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อคิดที่ว่าโรงเรียนจะไม่สามารถดำเนินการตามองค์ประกอบนี้ได้ถ้านักเรียนทุกคน ครู และผู้บริหาร ไม่ทำงานร่วมกัน นักเรียนจะต้องรับผิดชอบที่จะประพฤติในสิ่งที่ไม่ละเมิดสิทธิ์ และเสรีภาพของคนอื่น ในการเรียนรู้พฤติกรรมของนักเรียนจะต้องได้รับการดูแลจากผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์เด็ก นักเรียนอื่นๆ และชุมชน

6. การรวมกลุ่มในการสอน (Grouping for Instruction) หมายถึง นักเรียนที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มแล้วให้ปฏิบัติตามๆกัน ไม่ว่าจะเป็นระหว่างชั้นหรือภายในชั้น ผลการให้คะแนนพบว่าถ้าหากยังมีการจัดกลุ่มและการให้ทำตามกันมากเท่าไร (ตัวอย่างเช่น ทำให้นักเรียนมีความแตกต่างกันมากภายในกลุ่ม) จะทำให้เกิดผลในทางลบมากขึ้น

7. เวลาในการสอน(Time for Instruction) องค์ประกอบสุดท้าย คือความสัมพันธ์ระหว่างเวลาที่ให้ทำงานกับผลเรียนก็เป็นไปในทางบวก กล่าวคือถ้าให้เวลาในการทำงานมากจะส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้มากขึ้น

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นแสดงให้ว่า การจัดสร้างบรรยากาศที่ดีในโรงเรียน คือ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยและสภาวะที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคลากร ซึ่งส่งผลมีอิทธิพลต่อความรู้สึกและพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานบุคลากรในโรงเรียนก่อให้เกิดบรรยากาศภายในโรงเรียนที่ดี บุคลากรในโรงเรียนจะมีขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน รวมทั้งส่งผลถึงสภาพที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอีกด้วย

8. ความคาดหวังทางการศึกษาของชุมชน

8.1 ความหมายของความคาดหวัง

การจัดการศึกษาถือว่าเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรู้ความคิดความประพฤติทัศนคติค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ชุมชนต่างคาดหวังในการจัดการศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์โดยในความหมายของความคาดหวังนักวิชาการต่างให้ความหมายไว้ดังนี้

ชิษนุกร พรภานุวิชญ์ (2540 :6) อธิบายว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความรู้สึกความคิดเห็น การรับรู้ การตีความ หรือการคาดการณ์ต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่ยังไม่เกิดขึ้นของบุคคลอื่นที่คาดหวังในบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองต้องการหรือคาดหวังเอาไว้

บุณฑริกา ดวงจิต (2548 : 8) อธิบายว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความคาดหวังเป็นการคาดคะเนหรือคาดหมายสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลหวังที่จะให้เกิดขึ้นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในอนาคต ซึ่งระดับความต้องการจะสูงหรือต่ำเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่บุคคลนั้น ๆ เคยได้รับมาก่อน

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์ (2530 : 109) อธิบายว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อตนเองอย่างหนึ่งว่า ตนเองควรจะประพฤติปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์ต่างๆ หรือต่องานที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ ความคิดดังกล่าวรวมไปถึงการคิดถึงบุคคลอื่นด้วย

นิยดา ภู่อนุสาสน์ (2531 : 16) กล่าวว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความรู้สึกของเด็กต่อเป้าหมายที่ตั้งไว้สำหรับตนเองในสิ่งที่เขาต้องการจะเป็นต้องการจะได้มาและต้องการทำให้สำเร็จโดยคาดคะเนจากความสามารถและสภาพของตน

กรอส (เกศรา อดุลยพิจิตร 2533 : 68 อ้างอิงจาก Gross.ม.ป .ป) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังในบทบาทไว้ 2 นัยคือ

1) เป็นการทำนายเหตุการณ์ล่วงหน้า โดยแสดงความรู้สึกหรือความเชื่อมั่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่ามีโอกาสเป็นจริงในอนาคต

2) เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการวัดผลการดำเนินบทบาทที่บุคลนั้นดำรงตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใดอยู่ ในสถานการณ์ปกติหรือในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

รักษ์พล วงษ์ม่วง (2540 : 8) ได้ให้ความหมายว่า ความคาดหวังหมายถึงความคิดเห็นหรืออาการสิ่งที่คาดคิด หรือความหมายว่าจะกระทำได้และปรารถนาจะไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนด

ประเจต อำนาจ (2541 : 37) ได้ให้ความหมายว่า ความคาดหวังหมายถึงความรู้สึก ความเชื่อ ความคาดหมาย คาดการณ์ล่วงหน้าของบุคคลที่มีความต้องการในสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยสิ่งนั้นอาจจะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ ความรู้สึก ความเชื่อ ความคาดหมายหรือการคาดการณ์อาจแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน

จากความหมายของความคาดหวังตามที่นักวิชาการต่างๆได้ให้ความหมายไว้อาจสรุปได้ว่า ความคาดหวังทางการศึกษาของชุมชนหมายถึง ความต้องการของชุมชนที่มีต่อแนวทางการจัดการศึกษาที่ต้องการให้โรงเรียน ผู้บริหาร และครูดำเนินงานและปฏิบัติตามแนวทางที่ต้องการให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามที่คาดหวังไว้

8.2 ทฤษฎีและลักษณะของความคาดหวัง

ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy theory) เป็นทฤษฎีที่ศึกษาและอธิบายว่ามีปัจจัยอะไรที่เป็นสิ่งกำหนดความเต็มใจของบุคคลแต่ละคนที่จะใช้ความพยายามในการทำงานที่ได้รับหมอบหมาย ซึ่งแสดงให้เห็นถึง การปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลจะส่งผลกระทบโดยตรงจากสิ่งที่พวกเขาคาดหวัง ซึ่งอาจจะเป็นรางวัล หรือการลงโทษ ดังนั้นการที่จะทำความเข้าใจเรื่องการจูงใจจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงการรับรู้ของบุคคลว่าเขาทำสิ่งนั้นๆไปแล้วคุ้มหรือไม่ เพราะผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนจะมีความคาดหวังและมีความต้องการเฉพาะคนและเป็นกลไกในการแสดงพฤติกรรม (มัลลิกา ต้นสอน. 2545 : 213-214) ทั้งนี้ได้มีการศึกษาทฤษฎีความคาดหวังต่างๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีความคาดหวัง ตามแนวคิดของ วรูม (Vroom 1964 : 103) มีฐานคติของความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจากการตัดสินในเลือกระหว่างทางเลือกต่างๆและการเลือกหรือพฤติกรรมเหล่านั้นจะเป็นระบบที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการทางจิตอันได้แก่การรับรู้ ความเชื่อ และเจคติ โดยอธิบายถึงแรงจูงใจว่า เป็นความคาดหวังของบุคคลที่มีต่อความสามารถในการทำงานของตนและผลลัพธ์ที่ตนจะได้รับจากการทำงานนั้น นอกจากนี้เขายังให้ทรรศนะที่เป็นรูปแบบของการจูงใจตามความคาดหวังว่าแรงจูงใจคือ ผลของความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ 3 ประการด้วยกันที่เรียกว่า “ ทฤษฎี VIE” ดังนี้ (นรา สมประสงค์. 2536 : 264)

1) การให้คุณค่า (Value) หมายถึงความรู้สึกทางบวกหรือลบที่บุคคลมีต่อผลลัพธ์ในการทำงาน เช่น ครูชื่นชอบการเป็นหัวหน้า การได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าจะมีคุณค่าสูงสำหรับเขา แสดงว่าให้คุณค่าสูงกับการเป็นหัวหน้า

2) การเชื่อมโยง (Instrumentality) หมายถึงการเชื่อมโยงการรับรู้ระหว่างงานกับผลตอบแทนที่ชื่นชอบที่จะได้รับ เช่น ครูชื่นชอบกับการที่ผู้บริหารชมเชยจึงเตรียมการสอนมาอย่างดี โดยเชื่อมโยงว่าถ้าผลการสอนของครูออกมาดี ผู้บริหารจะยกย่องชมเชยตนเองแสดงว่ามีการเชื่อมโยงสูง

3) ความคาดหวัง (Expectancy) หมายถึงการที่บุคคลรับรู้ถึงความเป็นไปได้ที่ตนจะทำงานสำเร็จ เช่น การที่ครูเตรียมการสอนมาอย่างดีทำให้ครูรับรู้ว่าตนจะประสบความสำเร็จในการสอน แสดงว่ามีความคาดหวังสูง

2. ทฤษฎีความคาดหวัง ตามแนวคิดของPorter and Lawlerได้ให้ความสำคัญกับความคาดหวังในรางวัลที่พนังงานจะได้รับอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งทำให้พนักงานพึงพอใจพนักงานจะคำนึงถึงคุณค่าของรางวัลที่จะได้รับ และพิจารณาความเป็นไปได้ที่จะได้รับรางวัลนั้น หากเป็นไปได้พนักงานจะมีความพยายามที่จะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จโดยใช้ความสามารถในการทำงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จแล้วจะได้รับรางวัลซึ่งมีทั้งรางวัลภายในและรางวัลภายนอก รางวัลภายนอกได้แก่ รายได้และการเลื่อนตำแหน่ง ส่วนรางวัลภายในได้แก่ การยอมรับตัวเองและความรู้สึกถึงความสำเร็จ ซึ่งแต่ละคนจะประเมินถึงความเสมอภาคหรือความยุติธรรมของรางวัลกับความพยายามที่ได้ใช้ไป รวมทั้งระดับของความสำเร็จในการปฏิบัติงาน หากรู้สึกว่ารางวัลที่ได้รับมีความยุติธรรม บุคคลนั้นก็จะมีความพึงพอใจในงาน

3. ซาบริน (Sabin . 1972: 120) ได้ให้ทัศนะเกี่ยงกับความคาดหวังว่า ลักษณะความคาดหวังนั้น เปรียบเหมือนกับ “การเล่นละครบนเวที” กล่าวคือจะต้องมีผู้แสดงผู้ชมและบทบาทสำหรับผู้แสดงมีดังนี้

1) ความคาดหวังจากบท หมายถึง ภาวะความเป็นจริงต่างๆทางสังคมสามารถเปรียบได้กับละครซึ้งประกอบด้วยตำแหน่งต่างๆทางสังคมมากมาย โดยมีบรรทัดฐานเป็นตัวกำหนดว่าบุคคลควรจะมีพฤติกรรมเช่นใดในสังคมกิจกรรมหรือการกระทำต่างๆทางสังคมจะถูกจัดระบบและควบคุมโดยบรรทัดฐานที่แตกต่างกันไปตามสถานการณ์และเงื่อนไขของสังคมที่แตกต่างกันไป

2) ความคาดหวังจากผู้ร่วมแสดงคนอื่นๆหมายถึงการที่สังคมมีบรรทัดฐานซึ่งเปรียบเทียบสคริป ที่จะกำหนดบทบาทของบุคคลในความสัมพันธ์กันในทางสังคมดังกล่าวแล้ว บุคคลในสังคมจึงต้องมีการสวมบทบาทซึ่งกันและกันและสามารถมีปฏิสัมพันธ์อย่างถูกต้องได้ตามความคาดหวังของสังคมหรือบุคคลอื่น

3) ความคาดหวังจากผู้ชม หมายถึง เป็นความคาดหวังของบุคคลในสังคมที่อยู่ในสถานการณ์ต่างๆกันซึ่งจะต้องคาดหวังและสวมบทบาทของบุคคลอื่นที่เป็นเครื่องนำทางไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอย่างถูกต้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่เป็นความคาดหวังร่วมกัน

จากแนวคิดดังกล่าว พอจะสรุปให้เห็นถึงความสำคัญของความคาดหวังของบุคคลหนึ่งที่มีต่ออีกบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่ง ซึ้งจะโน้นนำให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมออกมาใกล้เคียงกับที่มีผู้คาดหวังเอาไว้และจะมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของผู้ที่ได้รับการคาดหวัง ดังนั้นการได้ทราบความคาดหวังของผู้ที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกันจะช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและตรงความต้องการมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้มารศรี สุธานิธิ (2540 : 68 – 69) ได้ศึกษาความคาดหวังทางการศึกษาของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1) ความคาดหวังทางวิชาการ คือ ต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษาโดยการเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสอบแข่งขันด้านวิชาการต่าง ๆ และให้บริการด้านวิชาการชุมชน

2) ความคาดหวังทางด้านจริยธรรม คือ ต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษาด้วยการเน้นการพัฒนานักเรียนด้านจิตใจ กริยามารยาท วัฒนธรรม ซาบซึ้งในศิลปะ และเลื่อมใสการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การมีสุขภาพสมบูรณ์ และการส่งเสริมด้านจริยธรรมแก่ชุมชน

3) ความคาดหวังทางด้านวิชาชีพ คือ ต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษาโดยการเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ สร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงาน และการให้บริการด้านวิชาชีพแก่ชุมชน

ชุมชนอาจเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนโดยผ่านคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียน ผู้ปกครอง สมาคมครูและผู้ปกครอง และองค์การเกี่ยวกับการศึกษาอื่น ๆ ดังนั้นการจัดการศึกษาตามความคาดหวังของชุมชนเป็นเรื่องที่ผู้สอนต้องรู้ปัญหาของชุมชนให้ดีเสียก่อนและทำความเข้าใจให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม

จากแนวทางข้างต้นสรุปได้ว่าชุมชนต่างคาดหวังในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการและแนวปฏิบัติตามจริยธรรมและวัฒนธรรมตามท้องถิ่นของไทย รวมทั้งการสร้างทักษะอาชีพ และในการดำรงตน และประกอบอาชีพอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นพลังสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา เพราะสถานศึกษาและชุมชนเป็นสถาบันที่มีความใกล้ชิดกัน ดังนั้นการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนด้วย

9. พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

9.1 ความหมายพฤติกรรมการเรียน

พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนเป็นตัวแปรสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อการประสบผลสำเร็จหรือไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้นักวิชาการต่างให้ความหมายไว้ดังนี้

อรพินท์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ์ (2531 : 30) กล่าวถึง พฤติกรรมการเรียนในความหมายของนิสัยในการเรียน หมายถึง ทักษะในการเรียนการศึกษาที่ได้รับการฝึกฝนเป็นประจำจนเป็นนิสัย โดยแบ่งเป็นการหลีกเลี่ยงการผิดเวลา คือ ความหมายพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมายมีความรับผิดชอบในตนเอง มีการวางแผนในการเรียนจัดระบบการเรียนและระบบการทำงานวิธีการทำงานและวิธีการต่างๆ ที่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาโดยส่งเสริมการเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ศศวรรณ เทศศรีเมือง (2535 : 6) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการเรียนด้านความขยัน หมั่นเพียรในการเรียน หมายถึง การกระทำของนักเรียนที่แสดงความสนใจ ตั้งใจเอาใจใส่ในการเรียน การสอน มีความพยายามทำงานและร่วมกิจกรรมที่ครูกำหนด ขณะที่มีกิจกรรมการเรียนการสอน โดยแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ชัดเจน

กิ่งกาญจน์ ปานทอง (2545: 19) ให้อธิบายว่าพฤติกรรมการเรียน หมายถึงการปฏิบัติตัวของนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างเหมาะสม ได้แก่ การแบ่งเวลาในการเรียน การฟัง การอ่าน การจดโน้ตเพื่อช่วยจำ การส่งการบ้าน การทบทวนบทเรียนและการเตรียมตัวสอบ

สุทัศน์ สีแก้วเขียว (2548: 9) สรุปว่าเป็น พฤติกรรมการเรียน หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกถึงความเอาใจใส่ในการเรียนของบุคคล ซึ่งกระทำหรือการแสดงออกเป็นประจำในเวลาเรียนจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีได้

ภัทรสิริณ์ เสวตไอยาราม (2549:12) กล่าวว่า พฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม หมายถึงการกระทำ หรือวิธีการของผู้เรียนที่แสดงออกเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าในขณะนั้นตลอดจนมีการวางแผนในการจัดระบบการเรียนทีเหมาะสมและการทำงานเพื่อส่งเสริมการเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ราชันย์ บุญธิมา (2542:9) ให้ความหมายพฤติกรรมการเรียนไว้ว่าลักษณะของนักเรียนที่แสดงให้เห็นถึงความกระตือรือร้นความสนใจใฝ่รู้ ความตั้งใจร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งความสามารถในการวางแผนการเรียน

สรุปได้ว่าพฤติกรรมการเรียนหมายถึงการกระทำหรือการแสดงออกของนักเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนในด้านการเรียน โดยเฉพาะวิธีการในการเรียน การปฏิบัติตน การรู้จักใช้เวลาในการเรียน การเอาใจใส่และความรับผิดชอบต่อการเรียนที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียน ซึ่งพฤติกรรมการเรียนสามารถปรบปรุงและแก้ไขด้วยวิธีการที่เหมาะสม

9.2 พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนถือเป็นตัวแปรสำคัญตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จของการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ กล่าวคือ ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมในการเรียนที่ดี จะทำให้การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติประสบผลสำเร็จ แต่ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมในการเรียนที่ไม่ดีจะทำให้การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร พฤติกรรมการตั้งใจเรียน เป็นพฤติกรรมที่นักเรียนต้องแสดงออกและจำเป็นต้องมีเพื่อที่จะสามารถเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ได้ และเพื่อให้ได้ประโยชน์จากประสบการณ์ในห้องเรียนอย่างเต็มที่ (ดารณี อุทัยรัตนกิจ.2544 :12) การสอนการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้นักเรียนมีเหตุผลสำคัญ 3 ประการคือ

1) ครูไม่ได้อยู่กับนักเรียนตลอดเวลา เพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือหรือบอกให้นักเรียนทราบถึงผลการปฏิบัติงาน

2) นักเรียนจำเป็นต้องมีการเรียนรู้ถึงการมีความรับผิดชอบในพฤติกรรมการกระทำของตนเอง

3) เพื่อให้แน่ใจว่าผลของการปรับพฤติกรรม โดยใช้แรงจูงใจภายนอกนั้น ไม่เพียงแต่มีผลในทางบวกเท่านั้น แต่มีผลคงทนอยู่เป็นระยะเวลานาน

ทั้งนี้ ทิศนา แขมมณี (2542 : 10) ได้เสนอบทบาทหรือพฤติกรรมของผู้เรียนในการเรียนไว้ดังนี้

1. การทบทวนความรู้เดิม และมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือประสบการณ์ต่างๆจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย

2. ศึกษาหรือลงมือทำกิจกรรมต่างๆเพื่อทำความเข้าใจ ใช้ความคิดในการกลั่นกรองแยกแยะ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และสร้างความหมายให้แก่ตนเอง

3. สรุปและจัดระบบระเบียบความรู้ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อช่วยให้การเรียนรู้เกิดความคงทน และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้สะดวก

4. นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิต การประยุกต์ใช้ช่วยตอกย้ำความเข้าใจและสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนและยังช่วยก่อให้เกิดการเรียนรู้อื่นๆ เพิ่มเติมอีกด้วย

ในการดำเนินการตามบทบาททั้งสี่ ผู้เรียนต้องแสดงพฤติกรรมที่จำเป็นในการเรียนรู้กับผู้อื่นดังนี้ เข้าร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ให้ความร่วมมือและรับผิดชอบในการทำกิจกรรมต่างๆ รับฟังพิจารณาและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ใช้ความคิดอย่างเต็มที่ ปฏิสัมพันธ์ โต้ตอบ คัดค้าน สนับสนุน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองกับผู้อื่น ดังนั้นครูสามารถนำกระบวนการการควบคุมพฤติกรรมมาใช้ในการปรับพฤติกรรมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการตั้งใจเรียน ซึ่งอาจจะประกอบด้วยพฤติกรรมดังต่อไปนี้ (ดารณี อุทัยรัตนกิจ 2544 :13)

1 .นักเรียนกำลังมองดูครู และกำลังฟังครูในขณะที่ครูกำลังอธิบายตัวอย่าง แสดงแผนภาพหรือแสดงวิธีการแก้ปัญหาโจทย์ต่าง ๆ

2 .นักเรียนกำลังทำงานที่ครูมอบหมายให้

3 .นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งของครู

4 .นักเรียนกำลังมองดูอุปกรณ์ หรือสิ่งประกอบการสอนอื่น ๆ ตามที่ครูบอกให้ดู

องค์ประกอบพฤติกรรมการเรียน

นอกจากนี้ พิมพ์อร สดเอี่ยม (2547: 61 ; อ้างอิงจาก อุทุมพร ทองอุไทย (จามรมาน 2541: 6-8) กล่าวถึงทักษะในการเรียนระดับอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ทักษะการอ่าน คือ อ่านเร็ว อ่านเป็น อ่านรู้เรื่อง อ่านแล้ววิเคราะห์ได้และจำได้

2. ทักษะการเขียน คือ เขียนถูกต้องตามหลักภาษา เขียนจากภาษาของตน และเขียนจากการอ่านที่หลากหลาย

3. ทักษะการฟัง คือ มีสมาธิในการฟัง จับประเด็นได้และจำได้

4. ทักษะการถาม คือ ฝึกตั้งคำถามที่มาจากการคิดวิเคราะห์ ถามเพื่อให้ตนกระจ่างขึ้น ถามเพื่อให้ได้คิดต่อ ถามเพื่อให้เกิดความรู้ที่แตกฉาน และมีมารยาทในการถาม

5. ทักษะการคิด คือ รู้จักคิดเป็น คิดได้ คิดออก คิดวิเคราะห์ คิดกระจุก คิดกระจาย คิดอย่างเป็นระบบ

6. ทักษะการจดบันทึก คือ จดเฉพาะหัวข้อและประเด็นเพื่อนำไปค้นคว้าต่อ

7. ทักษะการค้นคว้า คือ การค้นคว้าโดยการใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งทำให้เกิดความกว้างขวางในการค้นคว้า ได้ความรู้อย่างรวดเร็ว ทันสมัย

8. ทักษะทางภาษา คือ ควรมีทักษะภาษาอื่น จะสามารถหาความรู้ได้เพิ่มมากขึ้น

9. ทักษะทางร่างกาย คือ ความสามารถในการดูแลและรักษาสุขภาพเพื่อรองรับการศึกษาที่หนักในระดับอุดมศึกษาได้

10. ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น คือ เพราะการศึกษาในสถาบันการศึกษาเป็นสมาคมของผู้แสวงหาความรู้เพื่อเป็นปัญญาชน จึงควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีมารยาทต่อกันทั้งระหว่างที่ศึกษา และเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปแล้ว

11. ทักษะการวางแผนและการบริหารเวลา

รุ่งทิวา จักรกร (2521:21) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียน ประกอบด้วย

1. ลักษณะของผู้เรียน ซึ่งได้แก่ ความพร้อม ความต้องการที่จะเรียนรู้ ความสามารถในการรับรู้ อารมณ์ที่อยากจะเรียนรู้ ความสามารถในการจำสิ่งที่เรียนรู้แล้ว ระดับเชาวน์ปัญญา เจตคติต่อการเรียนรู้ และสุขภาพจิต

2. ลักษณะของที่จะเรียนรู้ สิ่งที่เรียนรู้อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ

2.1 บทเรียน ได้แก่ เนื้อหาสาระหรือเรื่องราวที่จะเรียน โดยลักษณะของบทเรียนที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ คือ ความสั้น – ยาวของบทเรียน ความยาก – ง่ายของบทเรียน เป็นต้น

2.2 สื่อประกอบการเรียน ได้แก่ สื่อสารการเรียนต่าง ๆ ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น เช่น หนังสือ รูปภาพ แผนภูมิ สไลด์ ภาพยนตร์ และอื่น ๆ โดยลักษณะของ

สื่อประกอบของบทเรียนที่มีต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ได้แก่ ความชัดเจน ความซับซ้อน และความเหมาะสมของสื่อ

3. วิธีการเรียนรู้ การเรียนรู้ของบุคคลอาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.2 การเรียนรู้โดยมีครูสอน

4. แรงจูงใจในการเรียน เป็นสิ่งที่กระตุ้นหรือแรงดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมทางการเรียนรู้ออกมา ความต้องการอยากรู้ อยากพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า มีความพึงพอใจที่จะเรียน มีเจตคติที่ดีต่อบทเรียนต่อครูผู้สอน ย่อมก่อให้เกิดผลการเรียนที่น่าพอใจ

ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ 2541:14 อ้างอิงจากภิญโญ สาธร 2535 : 5-6 ได้เสนอแนะวิธีเรียนได้เก่ง พอสรุปได้ดังนี้

1. การปฏิบัติตัวในห้องเรียนที่โรงเรียน ขณะที่ครูอาจารย์กำลังสอนในชั้นเรียนนักเรียนไม่ควรพูดคุยกัน ให้ความสนใจเฉพาะสิ่งที่ครูสอนเท่านั้น ตอนใดฟังครูอธิบายไม่ทันหรือไม่เข้าใจแจ่มแจ้งควรยกมือทันที ขณะฟังหรือจดคำอธิบายของครู บางที่จดไม่ทันควรเว้นที่จดไว้ภายหลังแต่รีบจดในสิ่งที่ครูกำลังพูดอยู่ ลักษณะของการจดควรจดจากความเข้าใจของนักเรียนเอง ไม่จดทุกคำพูดของอาจารย์

2. การปฏิบัติตัวนอกห้องเรียน

2.1 การปฏิบัติตัวนอกห้องเรียน

2.2 ทบทวนเรื่องที่เรียนมาแล้ว

2.3 ควรทำตารางเวลาส่วนตัวประจำสัปดาห์เอาไว้ว่าเวลาไหนจะทำอะไร

นอกจากพฤติกรรมการเรียนแล้ว การประเมินพฤติกรรมก็ถือเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของการปรับพฤติกรรมเพราะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะช่วยทำให้สามารถวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของตัวแปร ต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อม และสภาวะของอินทรีย์ที่มีผลต่อพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก ทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมนี้เองจะช่วยทำให้สามารถกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง เพราะจะทำให้ทราบว่าพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือพฤติกรรมที่ต้องการพัฒนา นอกจากนี้ยังสามารถทำให้เลือกเทคนิคการปรับพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป้าหมายได้ รวมทั้งการประเมินพฤติกรรมยังช่วยให้สามารถประเมินประสิทธิภาพของเทคนิคการปรับพฤติกรรมได้อีกด้วย

หลักการประเมินพฤติกรรมระยะแรกนั้นอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นเฉพาะพฤติกรรมภายนอก และตัวแปรต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมที่สามารถสังเกตเห็นได้และวัดได้ ดังนั้นวิธีการประเมินพฤติกรรมในระยะแรกจึงนิยมใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมเป็นหลัก แต่ระยะหลังนักปรับพฤติกรรมพบว่ามีพฤติกรรมหลายพฤติกรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ นักปรับพฤติกรรมในยุคปัจจุบันจึงหันมาใช้วิธีการประเมินพฤติกรรมภายในด้วยการรายงานตนเอง (Self – Report) นอกจากนี้ ปัจจุบันมีการนำเครื่องมือวัดทางสรีระมาใช้เพื่อ

ประเมินสภาวะของอินทรีย์ด้วย ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวเรียกว่า เครื่องมือให้ข้อมูลป้อนกลับทางชีวภาพ (Biofeedback) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีบทบาทอย่างมากในปัจจุบัน

วิธีการประเมินพฤติกรรม สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1 .วิธีการประเมินพฤติกรรมทางตรง ประกอบด้วย

1.1 การสังเกตและบันทึกพฤติกรรม

1.2 การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเอง

1.3 การวัดที่ผลของพฤติกรรม

1.4 การวัดทางจิตสรีระ

2. วิธีการประเมินพฤติกรรมทางอ้อม ประกอบด้วย

2.1 การสัมภาษณ์

2.2 การรายงานตนเอง

กล่าวโดยสรุปพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนก็คือ ลักษณะของนักเรียนที่แสดงให้เห็นถึงความกระตือรือร้นความต้องการสนใจใฝ่รู้ กระทำขณะเรียนจะต้องมีการวางแผนถึงวิธีการเรียนที่ถูกต้องมีความตั้งใจร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน และ ปฏิสัมพันธ์ โต้ตอบ คัดค้าน สนับสนุน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้สึกของตนเองกับผู้อื่น และควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีมารยาทต่อกันกับครูและนักเรียนระหว่างที่ศึกษา อัตราการเรียนของผู้เรียนก็มีส่วนสำคัญเช่นกันการจัดสรรเวลาในการศึกษาถือได้ว่าเป็นเทคนิคที่สำคัญ อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนให้ได้ผลดีขึ้น ประการหนึ่งนักเรียนจะบรรลุจุดมุ่งหมายในการเรียนที่ดีต้องกระทำหรือแสดออกเป็นประจำในเวลาเรียนและนอกเวลาจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีได้

10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

10.1 งานวิจัยภายในประเทศ

เต็มดวง เศวตจินดา (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า สภาพของสื่อการสอนและสภาพการเลือก การผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการใช้สื่อการสอนและการพัฒนางานด้านสื่อการสอน คือ ขาดแคลนงบประมาณ มีสื่อการสอนให้เลือกใช้ตามเนื้อหา ไม่มีความรู้ในการใช้และการผลิตสื่อการสอน

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความแปลกแยกพฤติกรรมการทำงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลของการวิจัยพบสรุปได้ว่า ครูอายุน้อยและครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีเป็นกลุ่มครูที่มีพฤติกรรมการทำงานในระดับต่ำ และพบว่า เวลาสอนของครูสามารถทำนายพฤติกรรมการสอนของครูซึ่งเป็นพฤติกรรมการทำงานได้ กล่าวคือ ครูที่สอนมานานกว่า 20 ปี มีพฤติกรรมการทำงานดีกว่า และยังมีปัจจัยตัวแปรอื่นๆ เช่นความเชื่อ

อำนาจในตน ความภาคภูมิใจในตนเอง และทัศนคติต่อสภาพการทำงาน มีความสำพันธ์กับลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของครูในระดับสูง กลุ่มที่มีจิตลักษณะต่ำในด้านความเชื่ออำนาจในตน ความภาคภูมิใจในเองและทัศนคติต่อสภาพการทำงาน เป็นกลุ่มครูที่มีพฤติกรรมการทำงานในระดับต่ำ สำหรับครูที่มีจิตลักษณะซึ่งเป็นองค์ประกอบด้านบวกของความแปลกแยกสูงทั้ง 4 ด้าน เป็นผู้มีปริมาณพฤติกรรมการทำงานแต่ละด้านสูงกว่าครูที่มีจิตลักษณะต่ำทั้ง 4 ด้าน และจิตลักษณะนี้สามารถทำนายพฤติกรรมการสอนและการอบรมจริยธรรมได้ในระดับสูง ตัวทำนายที่สำคัญคือ ความเชื่ออำนาจในตน ซึ่งมีความสำพันธ์กับพฤติกรรมการสอน และการอบรมจริยธรรมในกลุ่มครูที่ทำงานซ้ำหน้าที่เดิม นอกจากนี้ยังพบว่า ครูที่มีจิตลักษณะด้านใดด้านหนึ่งสูงเป็นผู้มีจิตลักษณะด้านอื่นสูงไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง เป็นผู้ที่มีทัศนคติต่อสภาพการทำงาน ความภาคภูมใจในตนเอง และความรู้สึกเกี่ยวกับการสนับสนุนจากสังคมสูงไปด้วย

กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536 : 221 - 222) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน พบว่า ครูใหญ่โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมากกว่าภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน โดยมีค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเท่ากับ 3.05 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนเท่ากับ 2.60 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสามารถส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนทั้งในด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกในด้านการเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยที่ดี ทำให้รู้จักพัฒนาตนเอง และมีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาเล่าเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า ขนาดโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน รวมทั้งโรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยประสิทธิผลทั้งในด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกของนักเรียน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนตลอดจนด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายใน จะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่

ปัญญา คงศรี (2538 : 112- 115) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบบรรยากาศโรงเรียนกับการปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สปจ. ประจวบคีรีขันธ์ มีองค์ประกอบบรรยากาศในโรงเรียน คือ ความยอมรับนับถือ ความไว้วางใจ การมีขวัญสูง การมีโอกาสในการทำงาน ความเติบโตทางวิชาการและสังคมอย่างต่อเนื่อง การผนึกกำลังเหนียวแน่น การปรับปรุงโรงเรียน ความเอื้ออาทรต่อกันและการปฏิบัติงานในโรงเรียนประกอบด้วย งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจกรรมนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ งานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในระดับสูงและมีความสัมพันธ์กันสูงด้วย

สวนีย์ เดชรัตน์ 2546 : 18 (สัมฤทธิ์ นวะมะวัฒน์ (2540) ได้ศึกษาบรรยากาศองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงราย พบว่า มีบรรยากาศองค์การแบบแจ่มใส

(The Open Climate) เพราะครูในโรงเรียนมีขวัญกำลังใจดี ครูมีการทำงานพอเหมาะกับความสามารถ ประกอบกับโรงเรียนอยู่ห่างไกลและอยู่ในเขตทุรกันดาร ครูจึงมีความจำเป็นต้องปฏิบัติงานในโรงเรียนจึงพยายามสร้างความสนิทสนมช่วยเหลือกัน จึงทำให้ครูมีความรักความผูกพันกันมากขึ้น ผู้บริหารจึงพยายามที่จะทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจดี เนื่องจากสภาพโรงเรียนห่างไกล ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้บริหารจึงพยายามบริหารคนมากกว่าบริหารงาน จึงไม่เคร่งครัดต่อกฎระเบียบมากนัก

ประวีณ สุทธิสง่า (2540 : 14) ศึกษาการเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคล แบบเผชิญความเป็นจริง ที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอัสสัมชัญ จังหวัดชลบุรีจำนวน 16 คนแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน เป็นเวลา 10 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่าหลังจากนักเรียนได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคลแล้ว นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01.

อักษร เมธสุทธิ์ (2540 : 95 - 96) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การและการปฏิบัติงานวิชาการของหัวหน้าแผนกวิชาในวิทยาลัย สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา กลุ่มสถานศึกษาภาคกลาง พบว่า บรรยากาศของวิทยาลัยอยู่ในระดับดี ส่วนการปฏิบัติงานวิชาการของหัวหน้าแผนกวิชาในวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลางและบรรยากาศของวิทยาลัยมีความสัมพันธ์กันสูงกับการปฏิบัติงานวิชาการของหัวหน้าแผนกวิชา

ชูชาติ พ่วงสมจิตร์ (2541 : 266-273) ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับนักเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร พบว่าเรื่องที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคือ การร่วมคิดและการตัดสินใจการร่วมสนับสนุนและดำเนินงาน การร่วมควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงาน และการร่วมรับบริการและประโยชน์ โดยเรื่องที่เข้ามามีส่วนร่วมกันมากที่สุดคือ การบริจาคเงินและวัสดุสิ่งของ สำหรับวิธีการในการมีส่วนร่วม มี 2 วิธีคือการมีส่วนร่วมโดยความสมัครใจและการมีส่วนร่วมโดยถูกชักจูง

วิชิต นันทสุวรรณ และจำนง แรกพินิจ (2541 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของชุมชนกับการศึกษา” พบว่า บทบาทของชุมชนในการจัดการศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและเห็นพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ชุมชนที่มีการปรับเปลี่ยนบทบาทในการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของตนที่กลไกด้านการศึกษายุคใหม่ไม่สามารถตอบสนองได้ ชุมชนจึงสะสมประสบการณ์จากความอุตสาหะจนก่อเป็นกระแสเล็ก ๆ ที่เคลื่อนไหวอยู่ในสังคมและกลายเป็นทางเลือกใหม่ที่มีความสำคัญมากขึ้น รัฐจะต้องให้ความสำคัญกับชุมชนมากขึ้นเท่าที่ความเป็นจริงของชุมชนที่มีศักยภาพในปัจจุบันสามารถดำเนินการได้ ประสานไปกับแนวโน้มใหม่ของการจัดการศึกษาที่เน้นการคืนการศึกษาให้กับผู้รับประโยชน์และผู้เกี่ยวข้องโดยตรงในกระแสทางสากล โดยจัดกระบวนการรองรับที่วางอยู่บนพื้นฐานความเป็นจริงของชุมชนไทย ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ 1) ชุมชนที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาของตนเอง 2) ชุมชนที่มี

ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับหนึ่ง 3) ชุมชนที่ยังไม่พร้อมต่อการเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2541:39) ให้ความเห็นองค์ประกอบของครองครัว สรุปว่า บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรจัดกระบวนการ สภาพแวดล้อมทางบ้านให้เอื้ออำนวยต่อการศึกษาเล่าเรียนของบุตรในบางกระบวนการ เช่นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภาษา ความอบอุ่นในครอบครัวการสนับสนุนแนะแนวทางด้านวิชาการ ความคาดหวังของบิดามารดาต่อระดับการศึกษาของบุตร เป็นต้น

บุญเรือง ศรีเหรัญ (2542: 315) ได้ศึกษาองค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้และประสิทธิผลของโรงเรียนโดยใช้รูปแบบระดับชั้นลดหลั่นสอดแทรกเชิงเส้น พบว่า บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของห้องเรียน มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

สัมพันธ์ อุปลา (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยการมีส่วนร่วมในงานกิจการนักเรียนมากกว่าด้านอื่น ๆ ปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่สำคัญคือชุมชนเข้าใจว่าภารกิจการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเท่านั้น สำหรับข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ บุคลากรในโรงเรียนควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และชุมชนควรมีส่วนร่วมรับรู้การตัดสินใจกำหนดนโยบายของโรงเรียน

เกวรินทร์ สุทธะพินทุ (2542 : บทคัดย่อ) ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ใช้เทคนิคการประเมินพฤติกรรมการเรียนของตนเองทุกวัน มีคะแนนทุกวันมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ นักเรียนกลุ่มที่ใช้เทคนิคการประเมินพฤติกรรมของตนเองทุกสัปดาห์ และนักเรียนกลุ่มที่ไม่ใช้เทคนิคการประเมินตนเองมีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด นอกจากนี้ นักเรียนกลุ่มที่ใช้เทคนิคการประเมินพฤติกรรมนักเรียนของตนเองทุกวัน กลุ่มที่ใช้เทคนิคการประเมินพฤติกรรมการเรียนของตนเองทุกสัปดาห์ และกลุ่มที่ไม่มีการใช้เทคนิคการประเมินพฤติกรรมการเรียนของตนเอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 01 โดยกลุ่มนักเรียนที่ใช้เทคนิคการประเมินพฤติกรรมการเรียนของตนเองทุกวัน และนักเรียนกลุ่มที่ใช้เทคนิคการประเมินพฤติกรรมการเรียนของตนเองทุกสัปดาห์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษประเมินพฤติกรรมการเรียนตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 05

พรฉวี ดาโรจน์ (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลการใช้เทคนิคการควบคุมตนเองเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยการเลือกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง แบ่งเป็นกลุ่มที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง (กลุ่มทดลอง) จำนวน 18 คน กลุ่มที่ไม่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง (กลุ่มควบคุม) จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการเรียน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ t- test (Independent Samles) ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า 1. พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง 3 ระยะ คือ ระยะเส้นฐาน ระยะทดลองและระยะหลังทดลองแตกต่างกัน โดยมีการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนเพิ่มขึ้น

2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงกลุ่มทดลอง มีการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนเพิ่มขึ้นโดยระยะทดลอง นักเรียนชายมีการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนจากระยะเส้นฐานสูงกว่านักเรียนหญิงเล็กน้อย (ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย = .45) แต่ระยะหลังทดลองนักเรียนหญิงมีการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนจากระยะเส้นฐานสูงกว่านักเรียนชายเล็กน้อยเช่นกัน (ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย = .03)

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงกลุ่มทดลองที่ใช้เทคนิคการควบคุมตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนไม่แตกต่างกัน

อรพิน วงษ์เสน (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของเด็กเก่งและเด็กอ่อน ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการเรียน (ที่มีส่วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ในการเรียน) วิชาวิทยาศาสตร์ที่นักเรียนกลุ่มเก่งปฏิบัติเป็นประจำ คือ การเข้าห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอและทันเวลา ตั้งใจเรียนและมีสมาธิในการเรียน ฟังคำอธิบายและติดตามเรื่องที่ครูสอนอย่างต่อเนื่อง จดบันทึกจากการฟังอธิบายของครูและในส่วนที่ครูสรุปให้ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูกำหนดให้อย่างตั้งใจ ซักถามปัญหาในเรื่องการเรียนกับผู้รู้ ใช้เวลาในการเรียนอย่างถูกต้องและเหมาะสมและเป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายสูง 2) พฤติกรรมการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ที่นักเรียนกลุ่มอ่อนปฏิบัติเป็นประจำ คือ การเข้าห้องเรียนไม่ค่อยตรงเวลา ไม่ตั้งใจเรียนและไม่มีสมาธิในการเรียนสั้น ฟังคำอธิบายและติดตามเรื่องที่ครูสอนไม่ต่อเนื่อง จดบันทึกในส่วนที่ครูสรุปเท่านั้น มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูกำหนดให้น้อย ไม่ค่อยมีการซักถามปัญหาในเรื่องการเรียนกับผู้รู้ ใช้เวลาในการเรียนไม่เหมาะสม และเป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รบมอบหมายน้อย 3) ปัจจัยอื่นที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของเด็กเก่งและเด็กอ่อน คือ อัตมโนทัศน์ของนักเรียน ทัศนคติต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ การอบรมเลี้ยงดู ลักษณะของเพื่อนที่คบ และการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์

จินดา ทับจีน (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา กลุ่มกรุงธนเหนือและเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา กลุ่มกรุงธนเหนือจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และประสบการณ์การศึกษาอบรม

กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา กลุ่มกรุงธนเหนือ ปีการศึกษา 2545 จำนวน 125 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ คาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t –test) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา กลุ่มกรุงธนเหนือ มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสอนให้ผู้เรียนมีวินัยและจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีหรือปริญญาตรี มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการสอนให้ผู้เรียนมีวินัย และจริยธรรมมากกว่า ครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนพฤติกรรมการสอนของครูด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน 3) ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมการสอนและด้านการรู้จักใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทานสถิติที่ระดับ.05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียมการสอน และด้านการรู้จักใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 5 ปี ส่วนพฤติกรรมการสอนของครูด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน 4) ครูที่ประสบการณ์การศึกษาอบรมต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เป็นสำคัญโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่เคยเข้ารับการศึกษาอบรม มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มากกว่าครูที่ไม่เคยเข้ารับการศึกษาอบรม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใช้สื่อการสอนสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียน ด้านการสอนให้ผู้เรียนมีวินัยและจริยธรรม และด้านการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่เคยเข้ารับการศึกษาอบรมมีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้สื่อการสอนสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียน ด้านการสอนให้ผู้เรียนมีวินัยและจริยธรรมและด้านการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนมากกว่า ครูที่ไม่เคยเข้ารับการศึกษาอบรม ส่วนพฤติกรรมการสอนของครูด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ศิรินทร์รัตน์ ทองปาน (2544 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบและบทบาทการมีส่วนร่วมที่พึงประสงค์ของผู้ปกครอง : ศึกษาเฉพาะกรณี ผู้ปกครองที่เป็นกรรมการโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร” พบว่า 1) การพัฒนาด้านการเรียนและหลักสูตร พบว่าผู้ปกครองต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยกำหนดหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น และต้องการช่วยเหลือโรงเรียนในการนำนโยบายของโรงเรียนไปแจ้งให้ผู้ปกครองทั่วไปทราบเพื่อขอความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน 2) การพัฒนาด้านการประสานงานและปรับใช้ทรัพยากร พบว่า ผู้ปกครองต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนโดยเป็นผู้ประสานงานและระดมความช่วยเหลือจากแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกของโรงเรียน 3) การพัฒนาบุคลากร พบว่า ผู้ปกครองต้องการให้คำปรึกษา แนะนำแก่บุคลากรภายในโรงเรียนเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ

รวมทั้ง การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะต่าง ๆ แก่ผู้ปกครอง ครูและนักเรียน 4) การพัฒนาด้านสังคมละกายภาพ พบว่า ผู้ปกครองต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยเป็นผู้สนับสนุน ทั้งวัสดุ สิ่งของและกำลังทรัพย์

สำหรับรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบของการเข้ามาเป็นกรรมการโรงเรียนเพื่อให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนและรูปแบบของการอาสาสมัครช่วยงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น เป็นวิทยากรพิเศษ เป็นครูผู้ช่วยสอนในวิชาที่ตนถนัด

ประจักษ์ บ้านสร้าง (2545 : 84-85) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในการศึกษากับประสิทธิผลการสอนของครูระดับมัธยมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ประสิทธิผลด้านการสอนของครูระดับมัธยมศึกษา 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการสอน ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความเห็นว่า ด้านการวางที่สอดคล้องกับหลักสูตรนั้น มีระดับปฏิบัติมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.72 รองลงมาคือ การวิเคราะห์หลักสูตรมีคะแนนเฉลี่ย 3.62 โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก 2) ด้านการเตรียมการสอน ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความเห็นว่า ในด้านการเตรียมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง มีระดับปฏิบัติมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.82 รองลงมาคือ การจัดเตรียมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกคิด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.78 และมีคะแนนเฉลี่ยรวมด้านการเตรียมการสอนอยู่ในระดับมาก 3) ด้านการจัดกิจกรรมการสอน ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความเห็นว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมประชาธิปไตย การทำงานร่วมกันกับผู้อื่นและรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน มีระดับปฏิบัติมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.90 รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสุขภาพกายสุขภาพจิต และการป้องกันสารเสพติดและโรคเอดส์ มีคะแนนเฉลี่ย 3.81 โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมด้านการจัดกิจกรรมการสอนอยู่ในระดับมาก 4) ด้านการดำเนินการสอน ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความเห็นว่า การดำเนินการสอนโดยฝึกให้ผู้เรียนค้นคว้า สังเกต รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีระดับปฏิบัติมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.99 รองลงมาคือ การดำเนินการสอนเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน มีคะแนนเฉลี่ย 3.91 โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมด้านการดำเนินการสอนอยู่ในระดับมาก 5)ด้านการจัดบรรยากาศ สื่อ และ อุปกรณ์การสอน ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความเห็นว่าการแสดงความรัก ความเมตตา การเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง มีระดับปฏิบัติมาก โดยมีคะแนนมีความสุข มีคะแนนเฉลี่ย 3.99 โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมด้านการจัดบรรยากาศ สื่อ และอุปกรณ์การสอน อยู่ในระดับมาก 6) ด้านประเมินผลการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความเห็นว่า ด้านการประเมินผลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีระดับปฏิบัติมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.87 รองลงมาคือ ในด้านการประเมินนักเรียนด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย มีคะแนนเฉลี่ย 3.86 โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมด้านการประเมินผลการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

ศุภร เยาวรักษ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน กรณีศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกประถม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกประถม ทุกด้านตามความรับรู้ของบุคลากรในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ คุณลักษณะครูผู้สอน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน การบริหาร งบประมาณ และความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร ได้ร้อยละ 61.20

อนุชิต บัวพุฒ (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการสอนที่คาดหวังและปฏิบัติจริงของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดหนองคายพบว่าผู้บริหารมีความเห็นว่าครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาปฏิบัติจริงในระดับมาก 3 ด้าน โดยสามารถเรียงลำดับ คือ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนอีก 1 ด้าน คือด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนผู้บริหารเห็นว่าครูปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โดยสภาพของโรงเรียนขยายโอกาสนั้นทำการเปิดเพื่อรองรับนักเรียนที่เพิ่มขึ้นโดยอยู่ในดุลพินิจของโรงเรียนด้านความพร้อมของบุคลากร อาคารสถานที่ แต่จะมีปัญหาด้านงบประมาณจำกัดทำให้ ครูสอนหลายวิชาไม่มีเวลาเตรียมสื่อ หรือเพราะครูเน้นที่เนื้อหาในบทเรียนให้จบหลักสูตรจนไม่มีเวลานำสื่อเข้าบทเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารมีความเห็นว่าพฤติกรรมของครูทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีและสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมเรื่องราวหรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา

กฤษณา บูรณะพงศ์, วรวิทย์ บารู (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องสภาพชีวิตของครูสอนศาสนาอิสลามครูปอเนาะไม่มีรายได้จากการเป็นครูสอนศาสนา ครูสอนศาสนาในเขตเมืองมีการศึกษาสามัญสูงกว่าและมีรายได้มากกว่าในเขตกึ่งเมืองกึ่งชนบทตามลำดับ การตัดสินใจมาทำหน้าที่ครูสอนศาสนาทั้งสองกลุ่มเกิดจากความตั้งใจที่จะเสียสละเพื่อศาสนาทำงานรับใช้พระเจ้า โดยหวังผลตอบแทนจากพระเจ้าในโลกหน้า และไม่คิดจะเลิกเป็นครูสอนศาสนา ส่วนการประเมินตนเองนั้น ครูสอนศาสนาเห็นว่าตนเองมีสถานภาพที่ดีในสังคม ได้รับความเคารพนับถือและการยอมรับจากชุมชน ตนเองเป็นผู้ที่มีความหมายต่อผู้อื่น เพราะเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กและเยาวชน มีความหวังว่าจะได้รับสิ่งตอบแทนที่ดีจากพระเจ้าทั้งในโลกนี้และโลกหน้า เชื่อว่าตนเองมีอิทธิพลทางด้านความเชื่อทางศาสนาต่อผู้อื่น แต่ไม่คิดสร้างกลุ่มอิทธิพลเพื่อต่อรองใดๆกับใคร ความอยากลำบากที่เผชิญอยู่สามารถอดทนได้ ถือเป็นการเสียสละตนเองเพื่อพระเจ้า วงจรของความทุกข์ยากที่มีอยู่เป็นสิ่งที่ตนเต็มใจยอมรับ โดยขอความช่วยเหลือจากพระเจ้าตลอดเวลา แต่ในแง่โลกปัจจุบัน การถูกละเลยทอดทิ้ง และไม่เหลียวแลจากรัฐ ทำให้รู้สึกว่าเป็นคนด้อยโอกาสทางสังคม ทางด้านการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐนั้น ครูสอนศาสนาส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับสวัสดิการอย่างทั่วถึง จะมีแต่เพียงครูตาดีกาเพียงเล็กน้อยที่ได้งบประมาณอุดหนุน ส่วนครูปอเนาะยังไม่มีการสนับสนุนใดๆ จากรัฐ

รมิตา วารีย์ (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดกระบี่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดกระบี่ทั้งหมด 4 โรง ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดกระบี่ ทั้ง 7ด้าน มีดังนี้ 1) ด้านวิชาการ ผู้ปกครองคาดหวังในระดับสูงสุดให้มุ่งเน้นนักเรียนปฏิบัติศาสนกิจได้อย่างถูกต้อง มุ่งเน้นการสอนฮะดิษ กุรอานและกีตาบ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและตัดสินใจเป็นและเสนอเพิ่มเติมให้สอนคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีที่จำเป็นในปัจจุบัน 2) ด้านบุคคล ผู้ปกครองคาดหวังในระดับสูงสุดให้คัดเลือกครูที่เป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนและเสนอเพิ่มเติมให้ครูเข้าใจนักเรียน 3) ด้านงบประมาณ ผู้ปกครองคาดหวังในระดับสูงสุดให้จัดการด้านการเงินอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้และเสนอเพิ่มเติมให้จัดหางบประมาณให้เพียงพอ 4) ด้านกิจการนักเรียน ผู้ปกครองคาดหวังในระดับสูงสุด ให้จัดกิจกรรมมุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรม โรงเรียน และตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม มีกิจกรรมและเวลาให้นักเรียนผ่อนคลายความเครียด 5) ด้านอาคารสถานที่ ผู้ปกครองคาดหวังในระดับสูงสุด ให้จัดที่พักนักเรียนแยกชายหญิงอย่างชัดเจนเป็นสัดส่วน และเสนอเพิ่มเติมให้มีระบบจัดเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลที่มีประสิทธิภาพ 6) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้ปกครองคาดหวังในระดับสูงสุด ให้โรงเรียนให้บริการชุมชนในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและเสนอเพิ่มเติมให้มีกิจกรรมร่วมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ 7) ด้านคุณลักษณะของนักเรียน ผู้ปกครองคาดหวังในระดับสูงสุด ให้นักเรียนรักและภูมิใจในความเป็นมุสลิม ดำเนินชีวิตตามหลักการของศาสนาอิสลาม และอ่านกุรอานได้ถูกต้อง คล่องแคล่วและเสนอเพิ่มเติมให้นักเรียนมีมารยาทดี

บุณฑริกา ดวงจิต (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคาดหวังและสภาพการจัดการศึกษาตามการรับรู้ของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชนประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า งานที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ได้แก่ งานวิชาการ รายการที่มีความถี่สูงสุด คือการแจ้งผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน งานบุคลากร รายการที่มีความถี่สูงสุด คือ ครูมีความรักและเข้าใจเด็ก มีความเมตตาปราณีต่อเด็กและครูที่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางด้านการแต่งกายและการวางตนอย่างเหมาะสม งานกิจการนักเรียน รายการที่มีความถี่สูงสุด คือ บริการด้านความปลอดภัยในบริเวณโรงเรียน งานอาคารสถานที่ รายการที่มีความถี่สูงสุด คือ อาคารเรียนมีความแข็งแรงทนทานต่อการใช้งาน งานที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังในระดับปานกลางถึงมาก ได้แก่ งานธุรการและการเงิน รายการที่มีความถี่สูงสุด คือมีการแจ้งชำระค่าธรรมเนียมการเรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน งานสร้างความสัมพันธ์ชุมชน รายการที่มีความถี่สูงสุด การจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ธนวิน ทองแพง (2548) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยบูรพา จากการศึกษาพบว่าบรรยากาศองค์การ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลของ

มหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.43 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยบูรพาได้จัดสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรทั้งหมด โดยสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการมีความสัมพันธ์ที่ระหว่างบุคลากรกับผู้บริหารและระหว่างบุคลากรด้วยกันจากข้อมูลในการตอบแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้ พบว่า บรรยากาศองค์การมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 4.11

10.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ฮาฟฟินส์ (Haffhines 1984 : 705A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบแทกโซนเบิกซ์ เพื่อการเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ พบว่า ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพคือ ผู้บริหารที่สามารถนำสภาพแวดล้อมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางการบริหารเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนผู้บริหารจะต้องศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน และผู้บริหารควรจะแสดงพฤติกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม โดยต้องคำนึงถึงภารกิจที่ต้องปฏิบัติตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม

รูล (Ruhl. 1986: 3216-A) ศึกษาปัจจัยที่ช่วยพัฒนาโรงเรียน พบว่า ปัจจัยที่ช่วยพัฒนาให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จ ได้แก่ ความคาดหวังในความสำเร็จของงานภาวะผู้นำของผู้บริหาร บรรยากาศโรงเรียน เป้าหมายทางวิชาการของโรงเรียน และโปรแกรมการประเมิน

คีใจ (Kijai. 1987: 329-A) ได้ศึกษาคุณลักษณะของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จจากปัจจัยพื้นฐาน 5 ประการ ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน ภาพพจน์ของโรงเรียน ความเป็นผู้นำทางวิชาการ ความสามารถในการคิดคำนวณ และความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียนสูงกว่าปัจจัยด้านอื่น

รัสเซล และคนอื่น ๆ (Russell et al. 1987: 269-274) ได้ศึกษากับครูประถมและมัธยมในรัฐไอโอวา จำนวน 316 คน พบว่า ฐานะการแบ่งงานระดับชั้นที่สอนเป็นตัวทำนายความสามารถในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีนัยสำคัญ และการสนับสนุนจากสังคมโดยเฉพาะจากผู้บังคับบัญชา เป็นตัวทำนายตัวเดียวที่มีนัยสำคัญในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ และพบว่า การได้รับการยอมรับในคุณค่า การมีเพื่อนที่เชื่อถือได้เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำงาน

บาราฮิมิ (Barahimi.1986 : 1937-A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความพึงพอใจในงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศอิหร่าน พบว่า บรรยากาศองค์การของโรงเรียนโดยทั่วไปเป็นอิสระ เป็นทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูมากกว่าบรรยากาศองค์การของโรงเรียนแบบอื่นๆบรรยากาศองค์การเป็นแบบอิสระ สัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในระดับสูงสุด

อเดรัมมู (Aderunmu. 1987 : 4609 - A) ศึกษาการรับรู้ของครูและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนมัธยม โดยใช้แบบสอบถาม SSOCQ (The Secondary School Organizational Climate Questinonnaire)พบว่า ขวัญและกำลังใจของครูมีความสัมพันธ์กับ

ระดับความสามารถในการควบคุมครูและการสร้างขวัญและกำลังใจของผู้บริหารที่ให้แก่ครู พบว่าในโรงเรียนที่มีบรรยากาศองค์การของโรงเรียนเป็นแบบซึมเซา ขวัญและกำลังใจของครูอยู่ในระดับต่ำ ความสัมพันธ์กับครูด้วยกันมีลักษณะต่างคนต่างอยู่ นอกจากนั้นบรรยากาศองค์การของโรงเรียนแบบซึมเซายังสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ตกต่ำของนักเรียนด้วย

เบอร์ก และกรีนกลาส (บุญเรือน หมั้นทรัพย์. 2538 : 56-57 ; อ้างอิงจาก Burke and Greenglass.1988) ได้ศึกษาพบว่า หากครูได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง ย่อมทำให้เกิดความท้อแท้ในการทำงานน้อยลง และจะส่งผลต่อประสิทธิผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนด้วย จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาจกล่าวได้ว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่สำคัญ มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของโรงเรียน หากครูได้รับการสนับสนุนทางสังคมที่เหมาะสม ย่อมทำให้เกิดความพึงพอใจ เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน และการอาชีพ ความตั้งใจดี และความทุ่มเทของครูจะทำให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีประสิทธิผล

อับดุล ─ ฮาดี (Abdel- Hady. 1990 : 3209-A) ได้ทำการวิจัยรูปแบบความคิดสำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริการการศึกษาโรงเรียนของรัฐในประเทศอียิปต์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ปกครองและผู้บริหาร มีเจตคติเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งขึ้นอยู่กับความพอใจในระบบการศึกษา 2) เจตคติของผู้ปกครองที่มีผลแตกต่างตามการศึกษา รายได้ อายุ จำนวนบุตร และเพศ 3) เจตคติของผู้ปกครอง มีผลแตกต่างตามประสบการณ์ การศึกษา อายุ ตำแหน่งในการบริหาร จำนวนนักเรียน และเวลาที่ใช้กับผู้ปกครอง

วิทเซลล์ (Witzell. 1990: 391-A) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลของการสร้างคณะประสานงาน ตามแผนงานการมีประสิทธิผลเป้าหมายการสำรวจรูปในทรัพยากร พบว่า การทำงานจะมีประสิทธิผลดีขึ้นต่อเมื่อการสร้างคณะทำงานเพื่อประสานงานระหว่างกลุ่มหรือองค์การต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์ที่ไม่เป็นทางการชี้ให้เห็นว่า การสร้างคณะทำงานเพื่อประสานงานระหว่างกลุ่มอาชีพ นักวิจัย นักพัฒนา และนักวิศวกรรม ไม่ประสบความสำเร็จเท่ากับพ่อค้าและผู้ใช้และผู้ซื้อ เชื่อว่าคณะประสานงานมีส่วนช่วยสนับสนุนการตัดสินใจต่าง ๆ ของเขาได้ ดังนั้นการที่จะสร้างคณะทำงานประสานงานระหว่างหน่วยงานหรือบุคลากรในกลุ่มต่างๆ จำเป็นต้องให้ความรู้ความเข้าใจก่อนที่จะนำมาใช้จึงประสบผลสำเร็จ

แฮทเลอร์และเทเลอร์ (Hattler and Taylor. 1992 :33) ได้วิจัยเกี่ยวกับบรรยากาศโรงเรียนตามแนวคิดของฟอกซ์และคณะ (Fox and Others 1974) พบว่า บุคลากรของโรงเรียนทั้ง 4 แห่ง รับรู้บรรยากาศโรงเรียนแตกต่างกัน กล่าวคือ นักเรียนจะรับรู้เรื่องการปรับปรุงโรงเรียน (school renewal) ว่าเกิดขึ้นน้อยที่สุด ขณะที่ครูจะรับรู้เรื่องการมีโอกาสในการทำงาน (opportunity for input) ว่าเกิดขึ้นน้อยที่สุด และนักเรียนถือว่าความเอื้ออาทร (caring) เป็นปัจจัยบวกที่ดีที่สุดในการสร้างบรรยากาศโรงเรียน

ซูเทอร์แลนด์ (Sutherland. 1994 : 13) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้ของครูในเรื่องบรรยากาศโรงเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นด้วยกับลักษณะบรรยากาศโรงเรียนที่น่าพึงพอใจที่มี

องค์ประกอบคือ การยอมรับนับถือ ความไว้วางใจ การอุปถัมภ์และการเอื้ออาทร การมีขวัญสูง และการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาการ ครู 82 % ชอบโรงเรียนที่เขาอยู่ 66 % ไว้วางใจเพื่อนร่วมงาน 84 % รู้จักโรงเรียนที่หาทำงานอยู่อย่างดี 70 % รู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งสรุปผลว่า บุคลากรในโรงเรียนของตนมีการรับรู้เกี่ยวกับองค์กรของตนที่ทำงานอยู่และพร้อมที่จะเดินหน้าต่อไปในการสร้างความพยายามที่จะปฏิรูปโรงเรียน

คราฟท์ (วราภรณ์ วงษ์ใหญ่ 2540 :42- 44 ; อ้างอิงจาก Craft. n.d.) ได้ศึกษาถึงทัศนคติของชุมชนต่อการศึกษาและระดับการมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน เพื่อสนองความคิดที่ว่าการมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน จะทำให้ทัศนคติของชุมชนต่อโรงเรียนดีขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วม สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน และทัศนคติต่อสถานศึกษาของรัฐ ซึ่งพบว่า ความสัมพันธ์กันระหว่างระดับทัศนคติและระบบโรงเรียนไม่สอดคล้องกับระดับการมีส่วนร่วม

เฟรดเดอริคสัน (ภิรมย์ โชติแดง. 2543 : 99 ; อ้างอิงจาก Frederickson. 1966) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยประสิทธิผลขององค์การพบว่า บรรยากาศมุ่งงาน (employee centered climate) ซึ่งมีการติดต่อสื่อสารแบบเปิด มีการสนับสนุนซึ่งกันและกัน และมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ มักนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีผลเพิ่มขึ้นของบุคลากร ดังนั้นการสร้างบรรยากาศให้มีการปฏิสัมพันธ์กัน เน้นความสำคัญของการบรรลุเป้าหมาย และในขณะเดียวกันก็สนับสนุนช่วยเหลือซึ้งกันและกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรม จะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิผลขององค์การ

นีย์ (Ney. 1995 : 4371) ศึกษาขนาดของโรงเรียนกับประเภทห้องเรียนจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา มลรัฐเทนเนสซี พบว่า ขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยประเภทห้องเรียนขนาดเล็กจะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าประเภทห้องเรียนขนาดใหญ่ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการอ่านของนักเรียนมีความสัมพันธ์ กับประเภทห้องเรียนขนาดเล็กมากที่สุด รวมทั้งโรงเรียนที่มีขนาดเล็กจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน

บาร์นส์ (Barnes",1995 ,p 3152–A) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของผู้ปกครองนักเรียน พบว่าการมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยอุดมคติแล้วผู้ปกครองต้องการมีบทบาทที่โรงเรียนหรือในชั้นเรียน แม้ว่าจริง ๆ แล้วการมีส่วนร่วมของพวกเขาจะไม่เป็นไปตามอุดมคติดังกล่าวและได้พบว่าผู้ปกครองยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่บ้านด้วย การศึกษาครั้งนี้ให้หลักฐานเพิ่มเติมว่าบิดามารดาชาวอเมริกัน -อัฟริกันเห็นคุณค่าของการศึกษา และเห็นว่าโรงเรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงความคาดหวังด้านการศึกษาและวัฒนธรรมของผู้ปกครองด้วย

เบนสัน (Benson. 1997: 1019-B) ได้ศึกษาบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความทุมเทเสียสละ ความพึงพอใจในการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า องค์การที่มีบรรยากาศแตกต่างกัน

ทำให้คนมีความพึงพอใจในการทำงาน ความทุ่มเทเสียสละต่อการทำงานและประสิทธิภาพการทำงานขององค์แตกต่างกัน

ชุย (Chui. 1997 : 807 - A) ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศโรงเรียนและการรับรู้ของนักเรียน พบว่า ภาวะผู้นำ มีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียน บรรยากาศของโรงเรียน และการรับรู้ของนักเรียน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ โรงเรียนที่มีผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำสูง ก็จะมีวิสัยทัศน์ สภาพบรรยากาศและการรับรู้ของนักเรียนสูงตามไปด้วย

มองค์ (บุญเรือง ศรีเหรัญ. 2542:75 ; อ้างอิงจาก Monk. 1986 : 24)ศึกษาประโยชน์ที่ได้จากการใช้หลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า โรงเรียนที่มีนักเรียนต่ำกว่า 400 คน จะทำให้การบริการด้านการศึกษาเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียน ได้แก่ ความสามารถในการจัดสิ่งสนับสนุนต่อการเรียนการสอนในระดับโรงเรียนและชั้นเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีผลต่อการเรียนการสอนในทางบวกสูงกว่าโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 400 คน ทำให้โรงเรียนสามารถจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทีสนับสนุนต่อการเรียนการสอนได้ดีกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

บรูซ (Bruce .1999 : 6028-A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า ความคาดหวังของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนที่จะมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนสำหรับความคาดหวังของครูใหญ่โรงเรียนประถมนั้น ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่คาดหวังที่จะให้ผู้ปกครองของนักเรียนได้มีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับการเรียนรู้การอบรมสอนเด็กให้มากยิ่งขึ้น ให้การทำงานมีความคาดหวังเกี่ยวกับโรงเรียนชุมชน และต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของเด็กด้วยครูและผู้ปกครองมีความต้องการที่จะให้ครูใหญ่มีที่พักหรืออยู่อาศัยภายในบริเวณโรงเรียน ครูใหญ่มีความเห็นว่า การสื่อความหมายระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีอุปสรรคอยู่อย่างหนึ่งคือ การที่ทำให้ความหมายของสิ่งใดสิ่งหนึ่งถูกเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อันเนื่องมาจากการถ่ายทอดข่าวหรือการส่งข่าวเกิดความผิดพลาด

โกลด์ (Gold. 2000 : 295) ได้ศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเน้นการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชน ผู้ปกครองและนักการศึกษา ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาในรัฐฟิลลาเดลเฟีย ผลการศึกาพบว่า การจัดการของชุมชนเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ปกครอง ครอบครัวกับโรงเรียน เพื่อเป้าหมายในการเสริมสร้างการอ่านออกเขียนได้ และการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับชุมชน ทำให้ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับชุมชน ดังนั้นการสร้างหุ้นส่วนและความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับนักการศึกษา ทำให้เกิดทรัพยากรที่มีคุณค่าทั้งในด้านสังคมและวัฒนธรรมให้แก่โรงเรียน

สมิท (Smith. 1991 : 228-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของระบบโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพในมลรัฐจอร์เจียร์ ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน คือ การวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ การจัดบรรยากาศทางวิชาการและการมีผู้นำ

ที่เข้มแข็งทางวิชาการ การตั้งความหวังไว้สูง และการให้ความร่วมมือช่วยเหลือกัน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพของโรงเรียน

จากการประมวลแนวคิด และทฤษฎี รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิผล ต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงนั้นยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากนักวิจัยหลายท่านพบว่า ความรู้ความสามารถ ของนักเรียนนั้นต้องปรับปรุง และพัฒนาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ส่วนด้านการพัฒนาทัศนคติทางบวก ก็ต้องเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อกันด้วย และทัศนคติที่ดีต่อการเรียนศาสนาต้องพัฒนาควบคู่กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมทั้งต่อพฤติกรรมทางการเรียนทางการสอนไปพร้อมๆกัน ส่วนการพัฒนาโรงเรียนกับการแก้ปัญหาในโรงเรียนต้องกระทำร่วมกันทุกคนที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน จึงจะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนจากผลการวิจัยของนักวิจัยหลายท่านยังมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องอื่นๆอีก

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ้งมี ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย พฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน มีตัวแปรใดบ้างที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสอนศาสนาได้ และมีปัจจัยใดบ้างที่ทำนายประสิทธิผลในการจัดการศึกษา ซึ่งผลวิจัยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำข้อมูลไปใช้ประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายในการแก้ปัญหา และพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานครโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนการสร้างและปรับปรุงเครื่องมือ
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 โรงเรียน จำนวนครูทั้งสิ้น 140 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 103 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608-609) ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) เป็นชั้นในการแบ่ง ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียน	เขต	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. อิสลามศรีวนา	สวนหลวง	13	10
2. มัจลิซุดดินี	สวนหลวง	19	14
3. มิฟตาฮุ้ลอูลูมิดดีนียะห์	วัฒนา	7	5
4. อิสลามบำรุงศาสน์	วัฒนา	7	5
5. ศาสนูปถัมภ์	ประเวศ	12	9
6. อิสลามศาสนพันธุ์	ประเวศ	6	4
7. อิสลามบูรณศาสน์	หนองจอก	15	11
8. ศาสนวิทยา	หนองจอก	15	11
9. ริดวานุ้นอิสลาม	บางกะปิ	14	10
10. มะเซาะฮะตุดดีน	สะพานสูง	10	7
11. มิศบาฮุ้ลอุลูม	มีนบุรี	15	12
12. อะฮ์ลิสซุนนะฮ์อิ้ลยามาอะฮ์	มีนบุรี	7	5
		140	**103**

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชนและพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มีการปฏิบัติมากที่สุด มีการปฏิบัติมาก มีการปฏิบัติปานกลาง มีการปฏิบัติน้อย และมีการปฏิบัติน้อยที่สุดหรือไม่มีการปฏิบัติ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามประสิทธิผลของโรงเรียน ผู้วิจัยพัฒนามาจากเครื่องมือวัดประสิทธิผลขององค์การ ซึ่งกมลวรรณ ชัยวานิชศิริ พัฒนาจากฮอย และมิสเกล (Hoy ;& Miskel . 400 : 1991citing Mott.1972) โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ 4 ประการ คือ การผลิตนักเรียน การพัฒนาทัศนคตินักเรียน การพัฒนาโรงเรียน การแก้ปัญหาในโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา

2. สรุปแนวคิด หลักการและข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าเป็นกรอบความคิดในการวิจัยและนิยามศัพท์

3. สร้างแบบสอบถามและนำเสนอประธานกรรมการและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์เพื่อพิจารณา

4. นำแบบสอบถามที่ประธานกรรมการและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม นอกเขตกรุงเทพมหานคร ที่ไม่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน แล้วนำมาหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนครูทดลองเครื่องมือ จำแนกตามโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียน	จังหวัด	ประชากร	กลุ่มทดสอบ
1. อัลฟาติฮะห์มูลนิธิ	ฉะเชิงเทรา	12	5
2. มุสลิมวิทยาคาร	ฉะเชิงเทรา	20	7
3 มัสละฮะตุสดีน	ฉะเชิงเทรา	11	5
4. สถาบันคุณธรรมวิทยา	ฉะเชิงเทรา	12	5
5. ท่าอิฐศึกษา	นนทบุรี	19	7
6. อัลริกรอ	นนทบุรี	20	7
7. นูรุลอิสลาม(สุเหร่าเขียว)	นนทบุรี	23	7
8. สถาบันอัรรอบิตี	นนทบุรี	19	7
		136	**50**

4.1 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item- total correlation)

4.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น มี 3 ตอน ได้แก่ แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถามปัจจัยในการจัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) จำนวน 4 ปัจจัย คือ พฤติกรรมการสอนของครู

บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9302 .9139 .8507 และ .9407 ตามลำดับ และแบบสอบถามประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ใน 4 ด้าน คือ ด้านการผลิตนักเรียน ด้านการพัฒนาทัศนคตินักเรียน ด้านการพัฒนาโรงเรียน และด้านการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7403 .8996 .8734 และ .9093 ตามลำดับ

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตกรุงเทพมหานคร ตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอหนังสือนำจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอน

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ประสานและนัดหมายกับผู้บริหาร เพื่อการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ให้โรงเรียนช่วยแจกแบบสอบถามให้กับครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และนัดหมายวันรับแบบสอบถามคืน

4. ในกรณีที่ไม่ได้รับแบบแบบสอบถามคืนตามเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยจะประสานกับโรงเรียนโดยตรง ขอรับแบบสอบถามคืน เพื่อให้ได้แบบสอบถามมากที่สุดที่กำหนดไว้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

5. หลังจากการประมวลผลข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับจากการวิจัย และรวบรวมความคิดเห็นจากผู้บริหาร

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดกระทำข้อมูล

1. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาให้คะแนนตามที่ผู้ตอบทำเครื่องหมายแต่ละข้อ ตามเกณฑ์ดังนี้

ตอนที่ 1

ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย ในช่อง ระดับ 5 ให้ 5 คะแนน
ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย ในช่อง ระดับ 4 ให้ 4 คะแนน
ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย ในช่อง ระดับ 3 ให้ 3 คะแนน
ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย ในช่อง ระดับ 2 ให้ 2 คะแนน
ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย ในช่อง ระดับ 1 ให้ 1 คะแนน

ตอนที่ 2

ประเด็น 3.1 ประสิทธิผลด้านความสามารถในการผลิตนักเรียน

ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย ในช่องร้อยละ 80 ขึ้นไป ให้ 5 คะแนน

ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย ในช่องร้อยละ 70 - 79 ให้ 4 คะแนน

ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย ในช่องร้อยละ 60 – 69 ให้ 3 คะแนน

ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย ในช่อง ร้อยละ 50 – 59 ให้ 2 คะแนน

ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย ในช่อง ร้อยละต่ำกว่า 50 ให้ 1 คะแนน

ประเด็น 3.2 – 3.4

ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย ในช่อง มากที่สุด ให้ 5 คะแนน

ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย ในช่อง มาก ให้ 4 คะแนน

ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย ในช่อง ปานกลาง ให้ 3 คะแนน

ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย ในช่อง น้อย ให้ 2 คะแนน

ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย ในช่อง น้อยที่สุด ให้ 1คะแนน

2. ลงคะแนนในแฟ้มข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมาย และทดสอบสมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีการทางสถิติ

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คอมพิวเตอร์ SPSS

2. การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ของวิเชียร เกตุสิงห์ (2541: 96) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 349. หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การแปลความหมายของระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ใช้เกณฑ์ของพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538 : 153) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .80 ขึ้นไป มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงหรือสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .60 - .79 มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .40 - .59 มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .20 - .39 มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่า .20 มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบทีละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n แทน จำนวนตัวอย่าง

$\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X1 แทน พฤติกรรมการสอนของครู

X2 แทน บรรยากาศของโรงเรียน

X3 แทน ความคาดหวังของชุมชน

X4 แทน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

Y แทน ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

Y1 แทน ประสิทธิผลด้านการผลิตนักเรียน

Y2 แทน ประสิทธิผลด้านการพัฒนาทัศนคตินักเรียน

Y3 แทน ประสิทธิผลด้านการพัฒนาโรงเรียน

Y4 แทน ประสิทธิผลด้านการแก้ปัญหาในโรงเรียน

R แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

R^2 แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสอง

R^2 Change แทน ค่าการเปลี่ยนแปลงไปของตัวพยากรณ์

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่องตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติของตัวแปรพยากรณ์

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรพยากรณ์และตัวแปรเกณฑ์

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ระดับความคาดหวังของชุมชน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ปรากฏในตาราง 3 และผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในเขตกรุงเทพมหานครรายด้านและภาพรวม ปรากฏในตาราง 4

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ พฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ลำดับที่	ตัวแปรพยากรณ์	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1	บรรยากาศของโรงเรียน	3.80	1.09	มาก
2	ความคาดหวังของชุมชน	3.75	0.99	มาก
3	พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน	3.47	0.93	ปานกลาง
4	พฤติกรรมการสอนของครู	3.22	0.90	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่า บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน อยู่ในระดับมาก พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และพฤติกรรมการสอนของครู อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรเกณฑ์ ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รายด้านและโดยรวม

ลำดับที่	ตัวแปรเกณฑ์	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1	การพัฒนาทัศนคตินักเรียน	3.67	0.62	มาก
2	การพัฒนาโรงเรียน	3.61	0.58	มาก
3	การแก้ปัญหาในโรงเรียน	3.59	0.70	มาก
4	การผลิตนักเรียน	3.12	0.49	ปานกลาง
	รวม	3.50	0.49	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านการพัฒนาทัศนคตินักเรียน การพัฒนาโรงเรียน และการแก้ปัญหาในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการผลิตนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามรายด้านและโดยรวม ปรากฏในตาราง 5

ตาราง 5 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชนและพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม รายด้านและโดยรวม

ตัวแปร	Y1	Y2	Y3	Y4	Y
X1	.208*	.496**	.625**	.656**	.642**
X2	.287**	.686**	.646**	.805**	.783**
X3	.518**	.738**	.551**	.511**	.717**
X4	.399**	.768**	.619**	.671**	.776**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

จากตาราง 5 แสดงว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยรวม (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน (X2) พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (X4) ความคาดหวังของชุมชน (X3) และพฤติกรรมการสอนของครู (X1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .783 .776 .717 และ .642 ตามลำดับ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมการสอนของครู (X1) บรรยากาศของโรงเรียน (X2) ความคาดหวังของชุมชน (X3) และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (X4) กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในด้านการผลิตนักเรียน (Y1) พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ได้แก่ ความคาดหวังของชุมชน (X3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .518 ส่วนพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (X4) บรรยากาศของโรงเรียน (X2) พฤติกรรมการสอนของครู (X1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .399 .287 และ .208 ตามลำดับ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ

ในด้านการพัฒนาทัศนคตินักเรียน (Y2) พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูงได้แก่พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (X4) ความคาดหวังของชุมชน (X3) บรรยากาศของโรงเรียน (X2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .768 .738 และ .686 ส่วนพฤติกรรมการสอนของครู (X1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .496 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ในด้านการพัฒนาโรงเรียน (Y3) พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน (X2) พฤติกรรมการสอนของครู (X1) พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (X4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .646 .625 และ .619 ตามลำดับส่วนความคาดหวังของชุมชน (X3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .551 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ในด้านการแก้ปัญหาในโรงเรียน (Y4) พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก ได้แก่บรรยากาศของโรงเรียน (X2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .805 ส่วนพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (X4) พฤติกรรมการสอนของครู (X1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .671 และ .656 ตามลำดับ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง สำหรับความคาดหวังของชุมชน (X3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .511 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนโดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบทีละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ปรากฏในตาราง 6 - 10

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรพยากรณ์	R	R^2	R^2Change
X2	.783	.613	.613
X2 X4	.839	.704	.091
X2 X4 X3	.848	.718	.015

จากตาราง 6 แสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน (X2) พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (X4) และความคาดหวังของชุมชน (X3) สามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 71.80 โดยบรรยากาศของโรงเรียน (X2) มีอำนาจการทำนายได้สูงสุดโดยสามารถ ทำนายได้ร้อยละ 61.30 พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (X4) ทำนายได้ร้อยละ 9.10 และความคาดหวังของชุมชน (X3) ทำนายได้ร้อยละ 1.50

ตาราง 7 การวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านการผลิตนักเรียน ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรพยากรณ์	R	R^2	R^2Change
X3	.518	.269	.269

จากตาราง 7 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนด้านการผลิตนักเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตกรุงเทพมหานคร พบเพียงตัวเดียวที่มีอำนาจการทำนายสูงสุดได้แก่ ความคาดหวังของชุมชน (X3) โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 26.90

ตาราง 8 การวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนด้านการพัฒนาทัศนคตินักเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรพยากรณ์	R	R^2	R^2Change
X4	.768	.589	.589
X4 X3	.793	.629	.040
X4 X3 X2	.811	.657	.028

จากตาราง 8 แสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนด้านการพัฒนาทัศนคตินักเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (X4) ระดับความคาดหวังของชุมชน (X3) และบรรยากาศของโรงเรียน (X2) สามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 65.70 โดยพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (X4) มีอำนาจการทำนายได้สูงสุดโดยสามารถ ทำนายได้ร้อยละ 58.90 ความคาดหวังของชุมชน (X3) ทำนายได้ร้อยละ 4.00 และบรรยากาศของโรงเรียน (X2) ทำนายได้ร้อยละ 2.80

ตาราง 9 การวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนด้านการพัฒนาโรงเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรพยากรณ์	R	R^2	R^2Change
X2	.646	.417	.417
X2 X1	.708	.501	.084

จากตาราง 9 แสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนด้านการพัฒนาโรงเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน (X2) และพฤติกรรมการสอนของครู (X1) สามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 50.10 โดยบรรยากาศของโรงเรียน (X2)มีอำนาจการทำนายได้สูงสุดโดยสามารถ ทำนายได้ร้อยละ 41.70 และพฤติกรรมการสอนของครู (X1) ทำนายได้ร้อยละ 8.40

ตาราง 10 การวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนด้านการแก้ไขปัญหาในโรงเรียนของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรพยากรณ์	R	R^2	R^2 Change
X2	.805	.648	.648
X2 X1	.831	.691	.043

จากตาราง 10 แสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนด้านการแก้ไขปัญหาในโรงเรียนของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน (X2) และพฤติกรรมการสอนของครู (X1) สามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 69.10 โดยบรรยากาศของโรงเรียน X2 มีอำนาจการทำนายได้สูงสุดโดยสามารถ ทำนายได้ร้อยละ 64.80 และพฤติกรรมการสอนของครู (X1) ทำนายได้ร้อยละ 4.30

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน จากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้สุ่มเลือกผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 4 คน จาก 4 โรงเรียน โดยเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (มีครูสอนอิสลามศึกษา ระดับซะนาวีย์ไม่ถึง 10 คน) จำนวน 1 โรงเรียนและเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ (มีครูสอนอิสลามศึกษา ระดับซะนาวีย์ตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป) จำนวน 3 โรงเรียน ผลการสัมภาษณ์มีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

สรุป ประเด็นหลักสูตรและการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ส่วนใหญ่จะใช้หลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากสถาบันการศึกษาจากต่างประเทศที่จัดสันทุนการศึกษาให้กับนักเรียนในประเทศไทย เพราะว่านักเรียนต้องไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยใช้ภาษาอาหรับเป็นพื้นฐานการเรียน บางแห่งยังมีการใช้ตำราภาษายาวีประกอบการเรียน และเสริมด้วยภาษาอังกฤษ การใช้ภาษาอาหรับเป็นความจำเป็นของมุสลิมทุกคนเพราะต้องนำมาใช้อ่านคัมภีร์อัลกุรอาน การนมาซ การทำความเข้าใจในคำสอนของศาสนาอิสลามซึ่งมีศาสดาเป็นชาวอาหรับซึ่งได้รับโองการอัลกุรอานเป็นภาษาอาหรับ

ส่วนความพึงพอใจของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานมาที่โรงเรียนสอนศาสนานั้นจะรู้สึกภูมิใจที่จะได้เห็นบุตรหลานเป็นคนดีตามที่ศาสนาอิสลามกำหนดมีความประพฤติเรียบร้อยมีคุณธรรมสูงส่งการที่บุตรหลานของตนเองเป็นคนดี ปัญหาเด็กที่ทางโรงเรียนประสบส่วนใหญ่มีแนวโน้มว่าผู้ปกครองเห็นว่าบุตรหลานของตนจะประพฤติตนไปในทางไม่ดี จึงได้นำมาฝากไว้ให้โรงเรียนดูแลซึ่งทางโรงเรียนแทบไม่อยากรับไว้เป็นนักเรียน แต่จำเป็นต้องรับไว้ส่วนเรื่องปัญหาจำนวนของเยาวชนมุสลิมที่จะมาส่งเรียนวิชาภาคศาสนาภาษาอาหรับน้อยลง

เนื่องมาจากภาครัฐบังคับว่าต้องจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเนื่องจากเด็กโตเกินกว่าที่จะมาเริ่มต้นในการเรียนศาสนาและภาษาอาหรับ และเด็กก็มีทางเลือกอื่นๆ มากขึ้น ปัญหาเงินทุนอุดหนุน ได้รับจากการบริจาค การจัดงานการกุศลและรายรับจากห้องเช่า ซึ่งทางมูลนิธิได้สร้างไว้แล้วนำเงินจากตรงนั้นมาใช้ในกิจการการศึกษา และบางโรงเรียนมีรายได้จากการบริจาคเพียงอย่างเดียว อีกปัญหาหนึ่งจำนวนของเยาวชนมุสลิมที่มาเรียนในโรงเรียนประเภทนี้น้อยลงนั้น คือ เด็กและผู้ปกครองบางท่านไม่เห็นความสำคัญของการเรียนการสอนวิชาภาคศาสนาส่วนบทบาทของครูครูได้เงินเดือนน้อยต้องหาอาชีพเสริม ในเรื่องความรู้ความสามารถของครูนั้นถือว่าอยู่ในขั้นดี แต่ต้องปรับปรุงให้ทันกับยุคสมัยในเรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอน

แนวโน้มในอนาคต ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้น ต้องปรับตัวจากเดิมที่เคยสอนระดับซะนาวีย์อย่างเดียวนั้นไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้ จำเป็นต้องเปิดหลักสูตรบูรณาการแต่การเปิดโรงเรียนประเภทนี้ต้องใช้เงินทุนสูงบุคลากรต้องมีพร้อมจึงจะคงความเข้มข้นของการเรียนศาสนาไว้ได้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า เพื่อพัฒนากลุ่มครูสอนศาสนาอิสลาม รัฐต้องถือว่าครูสอนศาสนาอิสลามเป็นกลุ่มบุคคลที่ทำคุณประโยชน์ด้านการสร้างและเผยแพร่คุณธรรม ซึ่งได้รับการยอมรับนับถืออย่างสูง ว่าเป็นกลุ่มที่มีคุณค่ายิ่งต่อชุนชน ทั้งๆที่อยู่ในสภาพขัดสนด้อยฐานะทางเศรษฐกิจและด้อยโอกาสทางสังคม ซึ่งสามารถทราบและเข้าถึงปัญหาของครูสอนศาสนาได้ไม่ยาก รัฐจึงควรต้องสนับสนุนอย่างรีบด่วน ทั้งการจัดสวัสดิการและเบี้ยอุดหนุนการยังชีพให้เหมาะสมและทั่วถึง รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมการกำหนดเป้าหมาย ทิศทาง และวิธีการพัฒนา ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนนั้นๆ ให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้น เพื่อตอบสนองนโยบาย “ความรู้คุณธรรม” แก่เยาวชนคนรุ่นใหม่ให้พ้นจากอบายมุขและสิ่งเสพติดที่เป็นปัญหาระดับชาติได้อย่างดียิ่งต่อไป

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยเรื่อง ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิเคราะห์
7. อภิปราย
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 4 ด้าน คือ 1) การผลิตนักเรียน 2) การพัฒนาทัศนคตินักเรียน 3) การพัฒนาโรงเรียน และ 4) การแก้ปัญหาในโรงเรียน

2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อหาอำนาจทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้พฤติกรรมของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนเป็นตัวทำนาย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 โรงเรียน จำนวนครูทั้งสิ้น 140 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หลักสูตรอิสลามตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 103 คน จาก 12 โรงเรียน

โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608-609) ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรอิสลามตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) เป็นชั้นในการแบ่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น มี 3 ตอน ได้แก่ แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถามปัจจัยในการจัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) จำนวน 4 ปัจจัย คือ พฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9302 .9138 .8507 และ .9407 ตามลำดับ และแบบสอบถามประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 4 ด้าน คือ การผลิตนักเรียน การพัฒนาทัศนคตินักเรียน การพัฒนาโรงเรียน และการแก้ปัญหาในโรงเรียน โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7403 .8996 .8734 และ .9093 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน โดย ขอหนังสือนำจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขต กรุงเทพมหานครเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนและสัมภาษณ์ผู้บริหารบางส่วน ดำเนินการให้ครูผู้สอบตอบแบบสอบถามตามจำนวนที่กำหนดและสัมภาษณ์ผู้บริหารบางส่วน ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามได้จำนวน 103 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เพื่อนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดนำและ นำผลการสัมภาษณ์มาเขียนเรียบเรียงให้ชัดเจน

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำ และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาให้คะแนนตามที่ผู้ตอบทำเครื่องหมายแต่ละข้อ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ คอมพิวเตอร์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของครูวิเคราะห์ด้วย ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation)

2.3 วิเคราะห์ตัวแปรต่าง ๆ ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยการรวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบทีละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์

1. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน อยู่ในระดับมาก โดยพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และพฤติกรรมการสอนของครูอยู่ในระดับปานกลาง

2. ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทัศนคตินักเรียน ด้านการพัฒนาโรงเรียน และการแก้ปัญหาในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการผลิตนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

3. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูงกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยรวม ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ความคาดหวังของชุมชน และพฤติกรรมการสอนของครู ตามลำดับ

4. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียน ได้แก่ ความคาดหวังของชุมชน ส่วนพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน บรรยากาศของโรงเรียน และพฤติกรรมการสอนของครู มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ

5. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูงกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านการพัฒนาทัศนคตินักเรียน ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ความคาดหวังของชุมชน และ บรรยากาศของโรงเรียน ส่วนพฤติกรรมการสอนของครู มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

6. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูงกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านการพัฒนาโรงเรียน ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน พฤติกรรมการสอนของครู และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ส่วนความคาดหวังของชุมชนมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

7. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมากกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านการแก้ปัญหาในโรงเรียน ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน ส่วนพฤติกรรม

การเรียนของนักเรียน และ พฤติกรรมการสอนของครู มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง และสำหรับความคาดหวังของชุมชน มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

8. ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และความคาดหวังของชุมชน โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 71.80 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยบรรยากาศของโรงเรียนมีอำนาจในการทำนายมากที่สุด (ร้อยละ 61.30)

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาตัวแปรที่พยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตกรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มี บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และพฤติกรรมการสอนของครู มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

บรรยากาศของโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีเป้าหมายสูงสุดทางการศึกษาในทัศนะอิสลาม คือ การปฏิบัติธรรมโดยอาศัยความรู้เป็นพื้นฐาน อิสลามต้องการบุคคลประเภทเดียวกันเท่านั้น คือ คนที่มีความรู้แล้วปฏิบัติให้เป็นตามความรู้นั้น ดังนั้นไม่ว่าผู้บริหารหรือครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานร่วมกันต้องปฏิบัติธรรมเป็นแบบอย่างเป็นการปฏิบัตินำทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในโรงเรียน ทำให้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดสนิทสนม มีความเป็นครือญาติเข้ามาเกี่ยวข้องหรือเป็นการนับญาติกันตามหลักการอิสลาม การนับถือผู้หลักผู้ใหญ่หรือให้เกียรติกันและกัน ทำให้บรรยากาศของโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel. 1982 : 185 -186) ที่พบว่า บรรยากาศของสถานศึกษาเป็นลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา เป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับกลุ่มของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นผลให้สถานศึกษาหนึ่งแตกต่างจากสถานศึกษาอีกแห่งหนึ่ง และลักษณะที่เกิดขึ้นนั้นก็จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทำงานของบุคลากรในสถานศึกษานั้นและบรรยากาศของสถานศึกษาเป็นคุณลักษณะของสถานศึกษาเปรียบเสมือนเป็นบุคลิกของสถานศึกษาและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการจูงใจและการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์การนั้น และสอดคล้องกับบุญเรือง ศรีเหรัญ (2542:315) ได้ศึกษาองค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้และประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของห้องเรียน มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความคาดหวังของชุมชนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเพราะนักเรียนที่ได้รับการศึกษาจากโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามจะมีคุณสมบัติที่ชุมชนมุสลิมต้องการ ได้แก่ มีความสามารถในการอ่านอัลกุรอานได้ และให้ความหมายต่าง ๆตามหลักการศาสนา มีความเป็นนักวิชาการผู้สอนและเผยแผ่

ศาสนาเป็นผู้นำ(อิหม่าม)ให้กับชุมชนในอนาคตและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักการศาสนาอย่างเคร่งครัด รวมทั้งสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพต่างๆได้ ซึ่งสอดคล้องกับ รมิตา วารีย์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพบว่า ผู้ปกครองคาดหวังในระดับสูงสุดให้มุ่งเน้นนักเรียนปฏิบัติศาสนกิจได้อย่างถูกต้อง มุ่งเน้นการสอนฮะดิษ กุรอานและกีตาบ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและตัดสินใจเป็นและเสนอเพิ่มเติมให้สอนคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีที่จำเป็นในปัจจุบัน และสอดคล้องกับมารศรี สุธานิธิ (2540: 68 – 69) ที่ได้กล่าวถึงความคาดหวังของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านจริยธรรม และด้านวิชาชีพ ความคาดหวังของชุมชนมีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังเช่น อับเบน และฮิวจ์ (Ubben ;& Hughes. 1987: 18 - 21) โกเอนส์ และโคลเวอร์ (Goens ;& Clover. 1991: 151) ล็อค และคนอื่น ๆ (Locke ;& other. 1991: 53) ที่กล่าวว่า ค่านิยม และความคาดหวังของชุมชนแต่ละแห่งมีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนแต่ละแห่งซึ่งมีความแตกต่างกัน ยิ่งมาความคาดหวังของชุมชนมากระดับการปฏิบัติกิจกรรมทางการศึกษาจะมากตามไปด้วย เช่นเดียวกับ เทรธโธแวน (Trethowan. 1991: 5) ที่กล่าวว่า ความคาดหวังทางการศึกษาของชุมชน เป็นเสมือนความต้องการของลูกค้าของโรงเรียน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า โรงเรียนจะต้องสนใจต่อความต้องการหรือความคาดหวังของชุมชนและพยายามหาวิธีการที่จะสนองตอบความคาดหวังดังกล่าว

พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่เข้าเรียนโดยความเห็นชอบของผู้ปกครองเป็นส่วนมาก นักเรียนไม่มีการเลือกเรียนเอง และผลการเรียนเดิมมีพื้นฐานทางการเรียนค่อนข้างปานกลางถึงต่ำ ทำให้ความตั้งใจพฤติกรรมการเรียน และวิธีการเรียนไม่ดีพออาจจะ ไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน เพราะต้องเรียนภาษาอาหรับเป็นพื้นการเรียนรู้และต้องใช้เวลาและความอดทน นักเรียนควรร่วมมือกับผู้ปกครองหาวิธีทีดีในเรื่องการเรียนด้วยซึ่งสอดคล้องกับ (ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ. 2541:14 อ้างอิงจากภิญโญ สาธร. 2535: 5-6) ได้เสนอแนะวิธีเรียนได้เก่ง ดังนี้นักเรียนไม่ควรพูดคุยกัน ให้ความสนใจเฉพาะสิ่งที่ครูสอนเท่านั้น ตอนใดฟังครูอธิบายไม่ทันหรือไม่เข้าใจแจ่มแจ้งควรยกมือทันที ขณะฟังหรือจดคำอธิบายของครู บางที่จดไม่ทันควรเว้นที่จดไว้ภายหลังแต่รีบจดในสิ่งที่ครูกำลังพูดอยู่ ลักษณะของการจดควรจดจากความเข้าใจของนักเรียนเอง ไม่จดทุกคำพูดของอาจารย์ ทบทวนเรื่องที่เรียนมาแล้ว ควรทำตารางเวลาส่วนตัวประจำสัปดาห์เอาไว้ว่าเวลาไหนจะทำอะไร เช่นเดียวกับ พรฉวี ดาโรจน์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคการควบคุมตนเองเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า นักเรียนในโรงเรียนมีการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนเพิ่มขึ้น และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2541:39) ให้ความเห็นองค์ประกอบของครองครัว ว่า บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรจัดกระบวนการ สภาพแวดล้อมทางบ้านให้เอื้ออำนวยต่อการศึกษาเล่าเรียนของบุตรในบางกระบวนการ เช่นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภาษา ความอบอุ่นในครอบครัวการสนับสนุนแนะแนวทางด้านวิชาการ ความคาดหวังของบิดามารดาต่อระดับการศึกษาของบุตร เป็นต้น

พฤติกรรมการสอนของครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางแต่อยู่ในอันดับต่ำกว่าปัจจัยอื่นๆ อาจเป็นเพราะกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม ยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้เป็นตามการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ยังใช้วิธีการสอนแบบเก่าซึ่งไม่ได้ใช้สื่อการสอน เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้มากนัก อาจเป็นเพราะมีงบประมาณจำกัด ส่วนการวางแผนการสอนถูกปฏิบัติน้อย หรือไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร วิธีการสอนยังคงใช้ครูเป็นศูนย์กลางโดยนักเรียนต้องท่องจำความรู้ที่ได้จากครูเป็นส่วนใหญ่จึงทำให้การเก็บข้อมูลในการประเมินการวัดผลถูกปฏิบัติน้อยไปด้วย ฉะนั้นการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอน จึงไม่ได้พัฒนาจากความหมายข้างต้น เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ปี 2537 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2538 : 15) ที่ให้มีการใช้และพัฒนาสื่อการสอน และการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นความเหมาะสมกับผู้เรียน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ ตามสภาพความแตกต่างของบุคคล ด้วยการปฏิบัติจริง สอดคล้องกับเต็มดวง เศวตจินดา (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา พบว่า สภาพของสื่อการสอนและสภาพการเลือก การผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการใช้สื่อการสอนและการพัฒนางานด้านสื่อการสอน คือ ขาดแคลนงบประมาณ มีสื่อการสอนให้เลือกใช้ตามเนื้อหา ไม่มีความรู้ในการใช้และการผลิตสื่อการสอน

2. ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานครในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเป็นรายด้าน คือ ด้านการพัฒนาทัศนคตินักเรียน ด้านการพัฒนาโรงเรียน และด้านการแก้ปัญหาในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการผลิตนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยบางส่วน เนื่องจากการเรียนการสอนศาสนาเป็นการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและมีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้นกับหลักการทางศาสนาอันจะนำมาสู่การใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวันและ การเรียนศาสนาระดับซะนะวีย์ต้องแข่งขันเพื่อสอบชิงทุนไปต่างประเทศเพื่อศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ดังนั้นแต่ละโรงเรียนจึงต้องจัดการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานตามที่สถาบันที่ให้ทุนการศึกษากำหนดถ้านักเรียนในโรงเรียนของตนเองไม่สามารถชิงทุนได้ โรงเรียนสอนศาสนาในลักษณะนี้จะไม่เป็นที่ยอมรับในชุมชนแต่ไม่ได้หมายความว่านักเรียนที่ไม่สามารถสอบแข่งขันได้ไม่มีความสามารถการประเมินความสำเร็จนั้นส่วนหนึ่งต้องอยู่ที่ตัวผู้เรียนเอง ในส่วนของคนที่พอใจจะเรียนรู้ศาสนาเท่าทีจะดำเนินชีวิตเป็นมุสลิมที่ดี อาจออกไปทำมาหากินเมื่อมีความรู้พอสมควรแล้วดังนั้นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาจึงต้องใช้ความสามารถทั้ง 4 ด้าน สูงจากแรงจูงใจและแรงกดดันดังกล่าวทำให้โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามต้องสร้างประสิทธิผลในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536 : 32-33) ที่ว่าประสิทธิผลของโรงเรียนไม่ได้หมายถึงเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แต่ยังรวมถึงเรื่องอื่นๆ เช่น การที่โรงเรียนสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก ตลอดจนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่นเดียวกับนิรุตติ์ พลบุตร (2549 : 49) ที่ว่าประสิทธิผลของโรงเรียนนอกจากจะสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงแล้ว โรงเรียนจะต้องสามารถปรับตัว

ให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน เพื่อให้การทำงานหรือการปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์และเกิดผลตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดเอาไว้

3. จากการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตกรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ 4 คู่ โดยมีความสัมพันธ์ตั้งแต่ระดับค่อนข้างมาก ปานกลาง จนถึงค่อนข้างต่ำ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 พฤติกรรมการสอนของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพด้านการผลิตนักเรียน ด้านการพัฒนาทัศนคตินักเรียน ด้านการพัฒนาโรงเรียน ด้านการแก้ปัญหาในโรงเรียน และประสิทธิผลโดยรวม เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมการสอนของครูมีรูปแบบการถ่ายทอดแบบปากต่อปากในลักษณะการท่องจำ เนื่องจากตำราที่จะค้นคว้านั้นมีน้อยไม่สามารถที่จะหาอ่านเองได้เพราะเป็นตำราจากต่างประเทศจึงต้องเรียนที่ครูเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ทำให้ครูในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน ประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียนจึงขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการสอนของครูด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของการสอนของครู (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน .2538 : 22) ทั้งนี้ผู้สอนหรือครูถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งในการที่จะทำให้การศึกษาสำเร็จตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ครูจึงต้องเข้าใจในหลักการและแนวปฏิบัติ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของครูที่เปลี่ยนจากการเป็นผู้บอกวิชามาเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดวิธีการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ เพื่อการเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข เช่นเดียวกับ นักเรียน จากการศึกษาของวาสนา ไชยพรรณา (2546 : 147) พบว่า ประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้รับผลโดยตรงจากคุณภาพของครูผู้สอน ดังนั้นครูผู้สอนควรมีการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาในทุกๆด้านตามความสามารถ และเต็มศักยภาพของผู้เรียนทั้งนี้ พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนก็ถือเป็นตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนของ

3.2 บรรยากาศของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพด้านการผลิตนักเรียนด้านการพัฒนาทัศนคตินักเรียน ด้านการพัฒนาโรงเรียน ด้านการแก้ปัญหาในโรงเรียน และประสิทธิผลโดยรวม เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากจำนวนนักเรียนและครูในโรงเรียนมีน้อยทำให้เกิดความเป็นกันเองในหมู่เพื่อนนักเรียนและครู ความเอื้อเฟื้อความสามัคคี ความรักในหมู่คณะการมีคุณธรรมตามความศรัทธาของหลักการอิสลามว่า “ผู้ใดไม่เอ็นดูเมตตาผู้อื่น เขาก็จะไม่ได้รับความเอ็นดูเมตตาจากอัลลอฮจึงเกิดบรรยากาศที่ดีซึ่งพบได้ว่าเป็นบรรยากาศของความเป็นพี่เป็นน้องที่...” ซึ่งเอื้อต่อการจัดการบริหารโรงเรียนและจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ แฮทเลอร์และเทเลอร์ (Hattler and Taylor. 1992 :33) ที่พบว่าความเอื้ออาทร (caring) ต่อกันเป็นปัจจัยบวกที่ดีที่สุดในการสร้างบรรยากาศโรงเรียนและส่งผลทำให้ประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอนดีขึ้นด้วย เช่นเดียวกับงานวิจัยของซูเทอร์แลนด์

(Sutherland 1994 : 13) ที่พบว่า การยอมรับนับถือ ความไว้วางใจ การอุปถัมภ์และการเอื้ออาทร เป็นบรรยากาศของโรงเรียนที่มีส่วนสำคัญในการทำให้ครูและนักเรียนเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆรวมทั้งการสร้างประสิทธิผลของโรงเรียน

3.3 ความคาดหวังของชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการผลิตนักเรียน ด้านการพัฒนาทัศนคตินักเรียน ด้านการพัฒนาโรงเรียน ด้านการแก้ปัญหาในโรงเรียน และประสิทธิผลโดยรวม เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพราะว่าชุมชนมีความต้องการให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่สนองตอบความต้องการท้องถิ่นเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจในหลักการของอิสลามเพื่อปฏิบัติศาสนกิจและยึดหมั่นในหลักการศาสนา ประกอบศาสนกิจ และสามารถนำคำสอนของศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับ เทรธโธแวน (Trethowan. 1991: 5) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การบริหารงานโรงเรียนประสบผลสำเร็จ คือ ความต้องการ และความคาดหวังทางการศึกษาของชุมชน คือ โรงเรียนจะต้องสนใจ และตอบสนองความคาดหวังของผู้ปกครองและชุมชนในฐานะที่เป็นเสมือนลูกค้าของโรงเรียน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนจะบริหารงานในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จจะต้องสนใจความต้องการหรือความคาดหวังของชุมชนและพยายามหาวิธีการที่จะสนองตอบความคาดหวัง

3.4 พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการผลิตนักเรียน ด้านการพัฒนาทัศนคตินักเรียน ด้านการพัฒนาโรงเรียน ด้านการแก้ปัญหาในโรงเรียน และประสิทธิผลโดยรวม เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้จบจากโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามมีโอกาสในการแข่งขันชิงทุนการศึกษาต่อในต่างประเทศ การได้รับความเชื่อถือจากสังคมหรือชุมชน เป็นแรงจูงใจที่ทำให้นักเรียนตั้งใจศึกษาเล่าเรียน นอกจากนี้การที่นักเรียนได้พักในหอพักที่ทางโรงเรียนจัดให้ ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับครูและนักเรียนด้วยกันเกิดการช่วยเหลือด้านการเรียนการสอนพร้อมกับกิจกรรมต่าง ๆที่ทางโรงเรียนมีให้หรือมัสยิดและชุมชนอื่น ๆที่มักจะมีกิจกรรมทางด้านการกุศลซึ่งส่วนใหญ่มักจะใช้ให้นักเรียนมาร่วมกิจกรรมทั้งทางวิชาการและแรงงานต่าง ๆและได้รับค่าตอบแทนเพื่อเป็นทุนการศึกษาทำให้เกิดทักษะในด้านการนำวิชาความรู้ที่ได้รับการอบรมมาไปแนะนำสั่งสอนบุคลทั่วไปใช้ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮาสลาม และบราวน์ (Haslam ;& Brown. 1988: 223) ที่พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันอยู่เสมอจะทำให้มีประสิทธิผลในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้นำความรู้ไปใช้

4. ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และความคาดหวังของชุมชน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ร้อยละ 61.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01.เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง โดยปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ บรรยากาศของโรงเรียน

แสดงว่าบรรยากาศการเรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามกับพฤติกรรมการเรียนและความคาดหวังของชุมชน เอื้ออำนวยต่อกันและกันทำให้ มีบรรยากาศองค์การแบบแจ่มใส

(The Open Climate) เพราะครูในโรงเรียนมีกำลังใจดี ครูมีการทำงานพอเหมาะกับความสามารถ ประกอบกับโรงเรียนเป็นโรงเรียนสอนศาสนาทำให้ครูสอนศาสนามีความหวังว่าจะได้รับสิ่งตอบแทนที่ดีจากพระเจ้าทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ครูมีความจำเป็นต้องปฏิบัติงานในโรงเรียนจึงพยายามสร้างความสนิทสนมช่วยเหลือกัน จึงทำให้ครูมีความรักความผูกพันกันมากขึ้น ซึ่งได้รับความเคารพนับถือและการยอมรับจากชุมชน และเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กและเยาวชน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้นเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนจำนวนไม่มากนัก พบว่าการเอาใจใส่ดูแลจากผู้บริหาร ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดเป็นการช่วยเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร นักเรียนและกับครู ซึ่งการปฏิสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการแบบนี้ทำให้เกิดบรรยากาศที่ดี

การเรียนบางวิชาจำเป็นอาศัยการท่องจำเช่นการท่องจำคัมภีร์อัลกรุอานและวัจนะของท่านศาสดาจำเป็นต้องอาศัยความสงบการใช้สมาธิทำให้นักเรียนตั้งใจสนใจที่จะทบทวนความรู้ดังกล่าว เกิดบรรยากาศทาวิชาการและการเรียนที่ต้องอาศัยการอภิปรายการแสดงความคิดเห็นในวิชาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอิสลามและอื่นๆทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกันนักเรียนและนักเรียนกับครูซึ่งพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ที่มีการเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ซึ่งกันและกันความร่วมมือทำให้บรรยากาศของโรงเรียนเป็นไปด้วยดี สอดคล้องกับคีใจ (Kijai. 1987 : 329-A) ที่พบว่า บรรยากาศของโรงเรียนเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สามารถมีอิทธิพลทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนได้ และงานวิจัยของ อรพิน วงษ์เสน (2542: บทคัดย่อ) ที่พบว่า พฤติกรรมการเรียนมีส่วนส่งเสริมประสิทธิผลในการเรียน โดยสามารถทำนายประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียนได้จากพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน สอดคล้องกับ สเตียร์ส (Steers. 1977: 104-109) ได้กล่าวไว้ว่าบรรยากาศของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียนดังนี้บรรยากาศของโรงเรียนทำให้เกิดผลดีมีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรม ต่อบุคลากรในโรงเรียนคือความพึงพอใจในงาน (Job Satisfaction) และผลการปฏิบัติงาน (Job Perfomanc) ยังสอดคล้องกับ (มารศรี สุธานิธิ . 2540: 61) กล่าวว่าบรรยากาศองค์การมีอิทธิพลในการจูงใจบุคลากรในองค์การให้ความเต็มใจและมีความพยายามที่จะปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จและบรรยากาศในโรงเรียนที่มีประสิทธิผลมักจะเป็นบรรยากาศแบบเปิดหรือบรรยากาศแบบแจ่มใส ซึ่งทำให้ขวัญของครูสูงและสนับสนุนในการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

ดังนั้นบรรยากาศของโรงเรียนจึงมีอิทธิผลต่อการจัดการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนทำให้เกิดผลสำฤทธิ์ทางการเรียนทั้งทำให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลต่อโรงเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. 1 สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานราชการ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า บรรยากาศของโรงเรียน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ความคาดหวังของชุมชน และพฤติกรรมการสอนของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตกรุงเทพมหานครในระดับค่อนข้างสูง ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด กรุงเทพมหานคร ควรเข้ามาให้การสนับสนุนการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อให้สามารถพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอน ด้วยการฝึกอบรมให้ความรู้ การสัมมนาด้านวิชาการ และด้านอาชีพอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งในด้านเงินสนับสนุน ให้เป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพและเป็นสถานที่สร้างคนด้วยการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมทำให้เป็นคนดีต่อไปตามความต้องการของโรงเรียน ชุมชนและประเทศชาติ

1.2 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และความคาดหวังของชุมชน สามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 71.80 โดยบรรยากาศของโรงเรียนมีอำนาจการทำนายได้สูงสุดโดยสามารถ ทำนายได้ร้อยละ 61.30 ดังนั้น เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศองค์การในโรงเรียน ที่ดีอยู่แล้วให้คงอยู่หรือพัฒนาบรรยากาศให้ดียิ่งขึ้นเพราะบรรยากาศย่อมส่งผลให้เกิดประสิทธิผลต่อโรงเรียน ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายให้สมาชิกทุกคนร่วมกันพัฒนา บรรยากาศแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน อาคาร สถานที่ ฯลฯ บรรยากาศด้านวิชาการควรมีจัดอบรมให้ครูได้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่มาประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาครูและนักเรียน และบรรยากาศการบริหารงาน การปฏิสัมพันธ์ของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ทำงานร่วมกันด้วยความสุขส่งเสริมให้ครูได้แสดงออกในความคิดสร้างสรรค์ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ ซึ่งถือเป็นจุดเด่นที่ผู้บริหารควรส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจกระตุ้นให้ครูได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ตามความต้องการของโรงเรียนและชุมชน

1.3 ครูผู้สอน ในฐานะที่เป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุดควรร่วมมือกันพัฒนาส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผลต่อโรงเรียนให้นักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นครูบุคคลากรและนักเรียนทุกคนในโรงเรียนควรมีส่วนและมีสิทธิในการสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ครูต้องมีโครงการรณรงค์สร้างบรรยากาศซึ่งให้เกียรติแก่กันและกัน เชื่อถือไว้วางใจกัน เห็นอกเห็นใจกัน เกรงใจ ให้ความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สมาชิกมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานสูง มีความรู้สึกอบอุ่นใจ รักผูกพันมีความรู้สึกในความเป็นเจ้าของและมีส่วน

ร่วมกับการพัฒนาโรงเรียน ครู ต้องพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาในทุกด้านเต็มความสามารถและเต็มตามศักยภาพของผู้เรียน เช่นศึกษาต่อ อบรม สัมมนา เพื่อนำความรู้มาใช้ด้านการเรียนการสอนในฐานะผู้เสริมสร้างการเรียนรู้ และบทบาทในฐานะผู้ดูแลนักเรียน ครูหาวิธีการพัฒนาผู้เรียนให้มีวิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเกิดประสิทธิผลต่อโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่เหมาะสมกับความต้องการของเด็กที่สามารถใช้ได้จริงในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยเฉพาะเรื่องหลักปฏิบัติที่เหมาะสมในโรงเรียน

2. ควรมีการศึกษา ปัญหาและความต้องการของ นักเรียนไทยมุสลิม ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

3. ควรมีการศึกษาการส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนไทยมุสลิม ระดับจังหวัด ระดับภาค

บรรณานุกรม

กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. (2536). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

กฤษณา บูรณะพงศ์ ,วรวิทย์ บารู. (2546). *รายงานวิจัยย่อยฉบับสมบูรณ์ สภาพชีวิตของครูสอนศาสนาอิสลาม.* สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. ชุดโครงการการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย สงขลา.

กรมวิชาการ. (2533). *การใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุงในโรงเรียนร่วมพัฒนาหลักสูตร.* กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษา ภาคบังคับ พ.ศ. 2545.* กรุงเทพฯ : อักษรไทย.

_____. (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้อิสลามศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

กรมสามัญศึกษา. (2534). *การพัฒนาการบริหารโรงเรียนโดยใช้รูปแบบการบริหารงานที่ประสบผลสำเร็จของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา.* กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.

_____. (2545). *กรมสามัญศึกษา 2545.* กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.กลุ่มงานนิเทศการศึกษาเอกชน ประจำเขตการศึกษา 2. (2543). *สภาพปัจจุบันโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิลาม.* สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมเขตการศึกษา 2 ยะลา.

กันยา สุวรรณแสง. (2544). *จิตวิทยาทั่วไป.* พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา.

กิ่งกาญจน์ ปานทอง. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเรียนของนักเรียนตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการโปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.* สารนิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

กุดามะฮฺ. (2547). *สู่ความเข้าใจอิสลามทางนำแห่งมนุษยชาติ.* กรุงเทพฯ : สมาคมนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิม (สนท.).

เกวรินทร์ สุทธะพินธุ. (2542*). ผลการใช้เทคนิคการประเมินพฤติกรรมการเรียนของตนเองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเหล่า สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

เกศรา อดุลยพิจิตร. (2533). *การยอมรับบทบาทพัฒนาการเขตชานเมือง : ศึกษาเปรียบเทียบการคาดหวังบทบาทพัฒนาการโดยพัฒนาการและโดยคณะกรรมการสภาตำบล.* วิทยานิพนธ์กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

คีรีบูณ สุวรรณคีรี และคณะ. (2532). *การวิจัยประมวลผลโครงการพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม.* กรุงเทพฯ: มูลนิธิอาเซียน.

จันทรานี สงวนนาม. (2545). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บุ๊คพอยท์.

จรัญ มะลูลีม และคณะ. (2539). *ไทยกับโลกมุสลิม*: ศึกษาเฉพาะกรณีชาวไทยมุสลิม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จรัญ มะลุลีม. (2541). *เอเชียตะวันตกศึกษา : ภาพรวมทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.* กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จารึก เซ็นเจริญ มูฮัมมัด พายิบ. (2538). *หะดีษบุคอรี เล่ม 1.* กรุงเทพฯ : มุสลิมนิวส์ ร่วมกับสำนักพิมพ์อัล – อีหม่าน.

จินดา ทับจีน. (2546). พฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา กลุ่มกรุงธนเหนือ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ช่อผกา บัวแก้ว. (2549). *ภาพสะท้อนปอเนาะคุณค่าภายใต้มายาคติ.* ที่มา : ศูนย์ข่าวอิศรา สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย www. Muslimthai.com/contentFront.php

ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2538). *การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคคล.* กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.

_____. (2544). บรรยากาศในชั้นเรียนและการจูงใจนักเรียน. *วารสารวิชาการ.* 4(4) : 42-53.

ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2541). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับนักเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชิษนุกร พรภานุวิชญ์. (2540). *ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาจังหวัดแพร่.* วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

ณัฐชุลี เรืองศิริ. (2535). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา *ในกรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ดารณี อุทัยรัตนกิจ. (2544). *การศึกษาสาเหตุของปัญหาของนักเรียนและแนวทางการแก้ไขปัญหาในห้องเรียน*. สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.). กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมเนจเม้นท์.

เต็มดวง เศวตจินดา. (2532). รายงานการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาภาษาไทย มัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้. ม.ป.พ.

ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ทิศนา แขมณี. (2542). “การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลซิปปา,” ในประมวลบทความนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา. พิมพันธ์ เดชะคุปต์และคณะ. หน้า 1-22. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทำนอง ช่อชู. (2537). *การศึกษาบรรยากาศองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสงขลา.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธนวิน ทองแพง. (2548). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยบูรพา.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธนาธิป พรกุล. (2544). *แคทส์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนิศร พิบูลแถว. (2542). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาตนเองของข้าราชการกองทัพอากาศไทย : กรณีศึกษากรมกำลังพลทหารอากาศ.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ธเนศ ขำเกิด. (2533). การจัดโรงเรียนเสมือนหนึ่งเป็นบ้าน. *สารพัฒนาหลักสูตร*, 102(36-39): 9

ธำรง บัวศรี. (2543). *ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2542). *ความเป็นครูไทย.* กรุงเทพฯ : พลพิมพ์.

นรา สมประสงค์. (2536). การจูงใจในการทำงานในสถานศึกษาปฐมวัย ประมวลชุดวิชาการบริหารการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 4. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

นันทนา จันทร์ฝั้น. (2545). การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับความคาดหวังในอนาคตของ*นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เชียงราย ด้วยการวิเคราะห์พหุระดับ.* ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนรินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นิยดา ภู่อนุสาสน์. (2531). *การศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังในชีวิตของเด็กวัดสระแก้วกับเด็กครอบครัวปกติ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นิรุตติ์ พลบุตร. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. ถ่ายเอกสาร.

นิพนธ์ วรรณเวช. (2548). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนรินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บัญชา แสนทวี. (2539). การศึกษารูปแบบเชิงเหตุผลของตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของครูผู้สอนในการจัดประสบการณ์ ให้แก่เด็กระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บุญเรือง ศรีเหรัญ. (2542). *การศึกษาองค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้และประสิทธิผลของโรงเรียนโดยใช้รูปแบบระดับชั้นลดหลั่นสอดแทรกเชิงเส้น.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด.(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บุญเรือน หมั้นทรัพย์. (2538). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนเอกชนคาทอลิก.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บุศเลิศ กลางใจ. (2537). *การวิเคราะห์ความมีประสิทธิของภาควิชา.* วิทยานิพนธ์ ค.ด. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุณฑริกา ดวงจิต. (2548). *ความคาดหวังและสภาพการจัดการศึกษาตามการรับรู้ของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชนประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่.* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

บูรชัย ศิริมหาสาร. (2545). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.* กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.

ประกาศิต จันโทริ. (2536). พฤติกรรมการสอนของอาจารย์อุตสาหกรรมศิลป์ในวิทยาลัยครูสหวิทยาลัยอีสานเหนือ ตามทัสนะของอาจารย์และนักศึกษา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (เอกอุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประกิจ ประจนปัจจนึก. (2516). *การปรับปรุงและส่งเสริมปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎรสอนศาสนาอิสลาม.* วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประจักษ์ บ้านสร้าง. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในการจัดการศึกษากับประสิทธิผลการสอนของครูระดับมัธยมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. ถ่ายเอกสาร.

ประเจต อำนาจ. (2541). ความคาดหวังของผู้ใต้บังคับบัญชาต่อบทบาทการบริหารจัดการของปศุสัตว์ จังหวัดเชียงราย. สำนักงาปศุสัตว์จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้. ถ่ายเอกสาร.

ประวีณ สุทธิสง่า. (2540). การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคลแบบเผชิญความเป็นจริง ที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอัสสัมชัญ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประเสริฐ (มุฮัมมัด ฟาดิ้ล) วันแอเลาะ. (2545). *ความหมายของการศึกษาในอิสลาม.* สืบค้นเมื่อ 31 มีนาคม 2546, จาก http:/www.muslimthai.com/islam/modules.php?name=News&file=article&sid=286

_____. (2546). *การศึกษาในทัศนะอิสลาม*. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2544, จาก http://www.thaiislamic.com/articlesshow.asp?kind=3&ID=%2031004

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *การบริหารวิชาการ.* กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

_____. (2543). *การบริหารวิชาการ.* กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

ปรีดา ประพฤติชอบ. (2545). *มุสลิมอิสานปริทรรศ์* ขอนแก่น : หจก. ขอนแก่นการพิมพ์

ปัญญา คงศรี. (2538). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบบรรยากาศโรงเรียนกับการปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

ปิยฉัตร วีชะรังสรรค์. (2546). *ปัจจัยในการตัดสินเลือกโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและผู้ปกครอง เขตบางพลัด กรุงเทพฯ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. ถ่ายเอกสาร.

เปรมสุรีย์ เชื่อมทอง. (2536). *จิตลักษณะของผู้บริหารและสภาวการณ์ของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พรฉวี ดาโรจน์. (2542). *การใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. (2545). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

พรรณี จิตรกาญจน์; และคณะ. (2532). *การศึกษาปัญหาการเรียนการสอนชั้นม.ต้น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้.* คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

พ่วงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.* กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิมพ์อร สดเอี่ยม. (2547). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิการบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนรินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

โพธิณาน ก้านจักร. (2547). *ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารกรศึกษาของโรงเรียนบ้านปะคำดง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. ถ่ายเอกสาร.

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. (2530). *พฤติกรรมองค์การและการบริหาร.* กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ภรณี มหานนท์. (2529). *การประเมินประสิทธิผลขององค์การ.* กรุงเทพฯ: โอเอสพริ้นติ้งเฮ้าส์.

ภิรมย์ โชติแดง. (2543). *ปัจจัยการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

ภัทรสิริณ์ เสวตไอยาราม. (2549). องค์ประกอบที่มีอิทธิผลต่อพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพูลเจริญวิทยาคม อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2540). ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน หน่วยที่ 12-15. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยฯ.

มานพ ดีมี. (2536). บรรยากาศองค์การโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.

มารศรี สุธานิธิ. (2540). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

มูซา วันแอเลาะ. (2539, พฤษภาคม). การศึกษา. *อัล-ฟัจญ์รุ.* 2(6): 54-56.

มัรวาน สะมะอุน. (2544, พฤศจิกายน). การปฏิรูปการศึกษาในสังคมมุสลิม. *คุณธรรม.* 5(38) : 15-16.

_____. (2545, มีนาคม). การปฏิรูปการศึกษา. *คุณธรรม.* 6(42): 30.

มัลลิกา ต้นสอน. (2545). *การจัดการยุคใหม่.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์การพิมพ์.

โมฮัมหมัด อับดุลกาเดร์. (2540). *ปอเนาะกับการศึกษา.* เอกสารโรเนียว.

ยนต์ ชุ่มจิต. (2535). *การพัฒนาครู.* กรุงเทพฯ: โอเอสพรินท์ติ้งเฮ้าส์.

_____. (2546). การศึกษาและความเป็นครูไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

รมิตา วารีย์. (2546). *ความคาดหวังของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดกระบี่.* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ราชันย์ บุญธิมา. (2542).*ปัจจัยที่เอื้อต่อผลสำเร็จของการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงราย*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด.(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

รักษ์พล วงษ์ม่วง. (2540). *ความคาดหวงของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทของพัฒนาการในเขตปริมณฑล*. วิทยานิพนธ์ กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2535). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

รุ่ง แก้วแดง; และชัยณรงค์ สุวรรณสาร. (2536). *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยการบริหารการศึกษาหน่วยที่ 10 – 12.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

รุ่งทิวา จักร์กร. (2521). *วิธีสอนทั่วไป.* กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองธรรม.

วราภรณ์ วงศ์ใหญ่. (2540). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.

วาริน แซ่ตัน. (2543). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในการทำงานกับความพึงพอใจในการทำงานของครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วัฒนา พ่วงสวัสดิ์. (2541). *ปัจจัยการสร้างทีมงานที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12* . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แอล ที เพรส.

วิเชียร เกตุสิงห์. (2541). *การวิจัยเชิงปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

วินัย สะมะอุน. (2544, กันยายน). การปฏิรูปการศึกษา. *คุณธรรม*. 5(36): 24-25.

_____. (2547, กรกฎาคม-ธันวาคม). มุสลิมนอกพื้นที่ภาคใต้. *เอเชียปริทัศน์*. 23(2) : 76-77.

วินัย แสงแก้ว. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษากับบรรยากาศโรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

วิโรจน์ เลิศพงษ์. (2530). *พฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในภาคตะวันออก*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน. ถ่ายเอกสาร.

วิศรุต เลาะวิถี. (2539, ธันวาคม). แนวคิดทางการศึกษาของอิสลาม. *คุณธรรม.* 1(2): 8-12.

_____. (2544, ตุลาคม). อิสลามกับแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิต. *คุณธรรม.* 5(37): 16-18.

วิสุทธิ์ บินล่าเต๊ะ. (2548, มิถุนายน). การจัดการศึกษาสถาบันปอเนาะในมุมมองของมุสลิม. *วงการครู*. 2(18): 45.

ศศวรรณ เทศศรีเมือง. (2535). *การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการชี้แนะที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศิริพงษ์ เศาภายน. (2547). *หลักการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ (Educationd Administration : Theory and Practices).* กรุงเทพฯ : ปุ๊คพอยท์.

ศิรินทร์รัตน์ ทองปาน. (2544). *รูปแบบและบทบาทการมีส่วนร่วมที่พึงประสงค์ของผู้ปกครอง : ศึกษาเฉพาะกรณี ผู้ปกครองที่เป็นกรรมการโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพฯ.* วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศุภร เยาวรักษ์. (2546). *การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน : กรณีศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนรินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (2532). ความ*แปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนาศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมถวิล แก้วปลั่ง. (2542). *บรรยากาศองค์การในสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2541). *วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.

สมาคมนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิม. (2521). *อะไรในอิสลาม.* กรุงเทพฯ: เจริญธรรม.

สัมพันธ์ อุปลา. (2541). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *ราชกิจจานุเบกขา ฉบับกฤษฎีกา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.* กรงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2543). *การพัฒนาโรงเรียนตามกรอบมาตรฐานสากล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงในโรงเรียนนำร่อง 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้.* กรงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว สำนักงานนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2530). *พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 และระเบียบเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. (2531ก). *การบริหารงานการเรียนการสอน.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมศาสนา.

_____. (2531ข). *แนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน.* กรุงเทพ ฯ: โรงพิมพ์กรมศาสนา.

_____. (2537). *นโยบายและทิศทางการศึกษาเอกชนระดับต่ำกว่าปริญญาตรี.* กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2538ก). *รายงานการประเมินผลการให้การอุดหนุนด้านบุคลากรแก่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม.* กรุงเทพ ฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

_____. (2538ข). *การจัดองค์กรและการบริหารการศึกษาเอกชน.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน.

_____. (2540). *การศึกษาเพื่อพัฒนาคนสำหรับสังคมไทยในสองทศวรรษหน้า. เอกสารสรุปผลการสัมมนาทางวิชาการ.* หน้าที่ 2-3.

_____. (2541). *แนวดำเนินการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน.* กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

_____ . (2541). *การกระจายอำนาจการบริหาร การศึกษา.* กรุงเทพฯ : เซเว่น พริ้นติ้ง กรุ๊ป.

_____ . (2542). *ราชกิจจานุเบกขา ฉบับกฤษฎีกา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.* กรงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.(2538). *เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สิริพร สุขเจริญ. (2544). *คุณลักษณะของครู (ที่พึงประสงค์) ตามทัศนคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลชลบุรี.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

สุทัศน์ สีแก้วเขียว. (2548). *พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาชั้นสูง วิชาเอกพลศึกษา วิทยาลัยพลศึกษาในเขตภาคใต้ ปีการศึกษา 2547.* ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุรชัย ช่วยเกิด. (2547). *คุณลักษณะของผู้บริหาร และวัฒนธรรมโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลโรงเรียนภายใต้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนริทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุภรณ์ ศรีพหล. (2537). เอกสารการสอนชุดวิชา หลักและระบบบริหารการศึกษา เล่มที่ 1 – 2 หน่วยที่ 1- 8 สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2535). *วิถีชีวิตของชาวมุสลิมในกรุงเทพมหานคร : กรณีผู้ย้ายถิ่น.* สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2536). *การวิจัยเกี่ยวกับการเงินงบประมาณโรงเรียน.* นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เสาวนีย์ จิตต์หมวด. (2522). *กุฎีเจริญพาศน์กับแขกเจ้าเซ็น ธนบุรีถิ่นของเรา.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมศาสนา.

หัมซะฮฺ มุหัมมัด ศอลิหฺ อิญาจญ์. (2546). *คำสั่งเสียศาสดา.* แปลโดย จารึก เซ็นเจริญ; มุฮัมมัด พายิบ. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท เพรส.

องุ่น ละเต็บซัน. (2539). *การศึกษาบทบาทของคอเต็บที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนมุสลิม กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

อนัส อมาตยกุล. (2545, กรกฎาคม-ธันวาคม). ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของภาษาอาหรับ. *เอเชียปริทัศน์.* 23(2).

อารมณ์ สุวรรณปาล. (2537). *แนวคิดการจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาปฐมวัย.* นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2540). *หลักการสอน.* กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

อนุชิต บัวพุฒ. (2546). *พฤติกรรมการสอนที่คาดหวังและปฏิบัติจริงของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สังคมศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

อรพินท์ ชูชม; และอัจฉรา สุขารมณ์. (2531). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปริญญาโท.* กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อรพินท์ วงษ์เสน. (2542). *การศึกษาพฤติกรรมการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของเด็กเก่งและเด็กอ่อน.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สาขา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

อักษร เมธสุทธิ์. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การและการปฏิบัติงานวิชาการของหัวหน้าแผนกวิชาในวิทยาลัย สังกัดกองวิทยาอาชีวศึกษา กลุ่มสถานศึกษาภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(หลักสูตรและการนิเทศ). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

อำภา บุญช่วย. (2537). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน.* กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

อิบรอเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต. (2548). ปอเนาะกับการสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ *ความรู้กับการแก้ปัญหาความขัดแย้ง :กรณีวิกฤติการณ์ชายแดนภาคใต้.* กรุงเทพฯ : เอดิสัน เพรส โปรดักส์.

อิสมาอีล อะหมัด. (2529). *ดุอาของท่านนบีมุฮัมมัด ศ็อลฯ.* กรุงเทพฯ: อัล- ฮาด.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2545). *การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2541). *สอนไปทำไม ? เทคนิคการสอนและวัดผลระดับอุดมศึกษา.* กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Abdel- Hady, M.E.(1990, April). *A suggested model for community participation in the administration of public education in Egypt.* Dissertation Abstracts International, 51(10), 3276 - A

Aderunmu. W.O. (1987.September). An analysis of teacher and principal perceptions of the organizational climate of secondary school , lagos state , Nigeria. Dissertation Abstracts International, 39(1), 4609 – A.

Barahimi, I (1986. December). The relationship between organizational climate and teachers, job satisfaction in Iranian middli school . Dissertation Abstracts International, 47(6), 1937-A

Barnes, R.A. (1995, July). *African American parents involvement in their children s schooling.* Dissertation Abstracts International, 55(10), A-3152.

Benson, Q.M. (1997). *Respect and fairness assessing thi diversity climate of an organization. Dissertation Abstracts Intemational,* 58(2),1019 – B.

Bruce, E.L.(1999). *The role of the elementary principal in school community relation.* Dissertation Abstracts International, 32(6), 6026-A.

Campbell, Ronald F. Edwin M. Bridges, and Raphael O. (1977). Nystrand. *Introduction to Education Administration.* 5th ed. Boston : Allyn and Baccn.

Cameron, Kim S.& Whetten. (1982). Organizational Effectiveness : A Comparison of Multiple Models. New York : Academic Press.

Chui, Hong Sheung.(1997,September). "*Vision and Leadership of Principals in Self – Managing School in Hong Kong (China),"* Dissertation Abstracts International. 58 (3) : 807 – A.

Cranston, Charles M; and Mccort Barcley. (1985, Apirl). A *Learner Analysis Experiment : Cognitive Style Versus Leaming Style in Undergraduate Nursing Education.* Journal of Nursing Education. 24: 136 – 138.

Dawson, Beth Royer. (1998, November). "*Textbook Reading Strategies Used by Study Strategies for College Success students in Content Courses During the Following Semesters "*Dissertation Abstracts Intemational-A. (CD-ROM)59(5):1455.

Dessler, Gray. (1986). *Organization Theory Intergrating Structure and Behavior*. 2th ed. Englewood : Prentice – Hall International,

Frederick, Robert W; Kichen, Paul C; and Mcelwee, Agnes R. (1974). *A Guide to Collage Study.* New York: Appleton – Century.

Gilickman, C.D. (1990). "Pushing School Reform to a New Edge : The Seven Ironies of School Empowerment," *Phi Delta Kappan*. 72 : 68 – 75.

Gold, S.E.(2000, January). *Community organizing at a neighborhood high school: Promises and dilemmas in building parent-educator partnership and collaborations.* Pro Quest Digital Dissertations, 60(7), 295.

Hall, Richard H. (1991). *Organizations : Structures, Processes and Outcomes. 5th ed.* Englewood Cliff, New Jersey : Prentice – Hall.

Halpin and Croft . (1963). "The Organizational Climate of School," Theory and Research in Administration. New York: Macmillan. pp. 150 -180.

Halpin, Adrew Williams. (1996). *Theory and Research in Administration.* New York: Macmillan.

Haslam, Warren L. and Brown, William F. (1988). "Effective of Study Skill Instruction For High School Sophomores". *Journal of Educational Psychology*. 59: 223 – 226.

Howard, Eugene R. (2000). *http://www.uwplatt.edu./-ceya/96project/freedom/F3.HTML*

Hoy, Wayne K; and Miskel, Cecil G. (1991). *Educational Administration : Theory, Research And Practice.* 4th ed. New York: McGraw – Hill.

Hoy, Wayne K; and Miskel, Cecil G. (1995). *Educational Administration : Theory, Research, And Practice.* 6th ed. Singapore: McGraw – Hill.

Huffhines, Ruth Ann. (1984, September). "A Taxonomic Model for the Study of the Effective Principal." 34 :705 – A.

Kijai, Jimmy. (1987). School Effectiveness Characteristics and School Incentive Reward. *Dissertation Abstracts International.* McGraw – Hill.

Killian, Ray. A. (1968). *Managing by Decision for Maximan Executive Effectiveness.* North Carolina : Valle – Balou Press.

Koontz, Harolo; and Weihrich, Heinz. (1991). *Essentials of management.* 5th ed. New York: McGraw – Hill.

Krejeie, R.V; and Morgan, D.W. (1970). *Determining Sample Size For Research Aetivities.* Educational and Psychological Measurement. 30(3): 607-610.

Lewin, Kert. (1951). *A Dynamic Theory of Personality.* New York: McGraw – Hill.

Maddox, Harry. (1965). *How to Study, The English Language.* London: Book Society.

Mott, Paul E. (1972). *The Charecteristic of Effective Organization.* New York : Harper and Row.

Newby, Earlf. (1992, December). *Total Quality Management and the elementary School.* Dissertaion Abstracts International. 50(6): 1992 – A .

Northcraft, Gregory B. and Neal, Margaret A. (1990). *Organization Behavior : A Managerment Challenge.* Chicago : The Dryden Press.

Owens, Robert G. (1995). *Organizational Behavior in Education*. 5th ed. Boston: Prentice-Hall.

Russell, Daniel ; Altealer, Elizabeth & Velgen, Daun Van. (1987). "Job Related Stres Social Support and Burnout among classroom Teacher," *Journal of Applie Psychology.* 72(2) : 269 – 274.

Sabin, H.P. (1972). The Managerment Organizational : A Systems and Human Resources Approach. New York: McGraw – Hill.

Sergiovanni, Thomas J; and Starratt, Robert J. (1993). *Supervision A Redefinition*. 5th ed. New York: McGraw – Hill.

Steers, Richard M. (1977).*Organizational Effectiveness A Behavioral in View* . Santa Monica California : Goodyear Publishing Company Inc.

Smith, Robert Timothy. (1991 ,January) *Characteristics of Effectiv School System in Georgia,* Dissertion Abstracts International. (7) : 2228 A.

Sutherland, Frankie. (1994). *Teachers' Perceptions of School Cilmate.* [online] Accessed. Available form http: //orders. edrs.com/members/sp.cfm? AN=ED379214.

Vroom, V.H. (1964). *Work and Motivation*. New York : John Wiley and Sons. Inc.

Witzell, Ronald Woodrum. (1990, September). "The Effects of Partisipative Communication on Program Effectiveness : An Examination of the Human Resource Modle " *Dissertaion Abstracts International.* 51(3) : 931 – A .

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
จดหมายขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ 0519.12/1720

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

16 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมิฟตาฮุ้ลอุลูมิดดีนียะห์

เนื่องด้วย นายศราวุธ บรอฮีมี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยมี ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ สุภากิจ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ ผู้รับใบอนุญาติ ผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูผู้สอน ตอบแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายศราวุธ บรอฮีมี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรวุฒิ ปัดไชสง)
รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาระบบและบุคคล
รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 038 – 716839 มือถือ 089 – 6984544

ที่ ศธ 0519.12/ ๑๔๖๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

16 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนริดวานุ้นอิสลาม

เนื่องด้วย นายศราวุธ บรอฮีมี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยมี ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ สุภากิจ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ ผู้รับใบอนุญาติ ผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูผู้สอน ตอบแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายศราวุธ บรอฮีมี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรวุฒิ ปัดไธสง)
รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาระบบและบุคคล
รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 038 – 716839 มือถือ 089 – 6984544

ที่ ศธ 0519.12/ /๗๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑๖ กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมิศบาฮุ้ลอุลูม (มูลนิธิวงษ์อารีอนุสรณ์)

เนื่องด้วย นายศราวุธ บรอฮีมี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยมี ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ สุภากิจ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ ผู้รับใบอนุญาติ ผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูผู้สอน ตอบแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายศราวุธ บรอฮีมี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรวุฒิ ปัดไชยสง)
รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาระบบและบุคคล
รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 038 – 716839 มือถือ 089 – 6984544

ที่ ศธ 0519.12/ ๑๔๑๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑๖ กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอิสลามศรีวนา

เนื่องด้วย นายศราวุธ บรอฮีมี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยมี ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ สุภากิจ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ ผู้รับใบอนุญาติ ผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูผู้สอน ตอบแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายศราวุธ บรอฮีมี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรวุฒิ ปัดไธสง)
รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาระบบและบุคคล
รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 038 – 716839 มือถือ 089 – 6984544

ที่ ศธ 0519.12/ ๑๕๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑๖ กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมะเซาะสะดุดดีน

เนื่องด้วย นายศราวุธ บรอฮีมี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยมี ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ สุภากิจ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ ผู้รับใบอนุญาติ ผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูผู้สอน ตอบแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายศราวุธ บรอฮีมี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรวุฒิ ปัดไธสง)
รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาระบบและบุคคล
รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 038 – 716839 มือถือ 089 – 6984544

ที่ ศธ 0519.12/๗๒๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑๖ กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอิสลามบูรณศาสน์

เนื่องด้วย นายศราวุธ บรอฮีมี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยมี ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ สุภากิจ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ ผู้รับใบอนุญาติ ผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูผู้สอน ตอบแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายศราวุธ บรอฮีมี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรวุฒิ ปัดไธสง)
รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาระบบและบุคคล
รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 038 – 716839 มือถือ 089 – 6984544

ที่ ศธ 0519.12/ว 6

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

16 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัจลิซุดดินี

เนื่องด้วย นายศราวุธ บรออีมี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยมี ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ สุภากิจ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ ผู้รับใบอนุญาติ ผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูผู้สอน ตอบแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายศราวุธ บรออีมี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรวุฒิ ปัดไชสง)
รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาระบบและบุคคล
รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 038 – 716839 มือถือ 089 – 6984544

ที่ ศธ 0519.12/ 1454

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

16 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศาสนวิทยา

เนื่องด้วย นายศราวุธ บรอฮีมี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยมี ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ สุภากิจ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ ผู้รับใบอนุญาติ ผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูผู้สอน ตอบแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายศราวุธ บรอฮีมี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรวุฒิ ปัดไธสง)
รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาระบบและบุคคล
รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 038 – 716839 มือถือ 089 – 6984544

ที่ ศธ 0519.12/1428

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

16 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอะฮ์ลิสซุนนะฮ์อิ้ลยามาอะฮ์

เนื่องด้วย นายศราวุธ บรอฮีมี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยมี ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ สุภากิจ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ ผู้รับใบอนุญาติ ผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูผู้สอน ตอบแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายศราวุธ บรอฮีมี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรวุฒิ ปัดไธสง)
รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาระบบและบุคคล
รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 038 – 716839 มือถือ 089 – 6984544

ที่ ศธ 0519.12/1730

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

16 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอิสลามศาสนพันธุ์

เนื่องด้วย นายศราวุธ บรอฮีมี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยมี ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ สุภากิจ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ ผู้รับใบอนุญาติ ผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูผู้สอน ตอบแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ เรื่อง ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายศราวุธ บรอฮีมี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรวุฒิ ปัดไธสง)
รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาระบบและบุคคล
รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 038 – 716839 มือถือ 089 – 6984544

ที่ ศธ 0519.12/ ๗๓๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑๖ กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอิสลามบำรุงศาสตร์

เนื่องด้วย นายศราวุธ บรอฮีมี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยมี ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ สุภากิจ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ ผู้รับใบอนุญาติ ผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูผู้สอน ตอบแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายศราวุธ บรอฮีมี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรวุฒิ ปัดไธสง)
รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาระบบและบุคคล
รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 038 – 716839 มือถือ 089 – 6984544

ที่ ศธ 0519.12/ว๓๗๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๖ กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศาสนูปถัมภ์

เนื่องด้วย นายศราวุธ บรอฮีมี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยมี ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ สุภากิจ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ครูใหญ่ และครูผู้สอน ตอบแบบสอบถามเรื่องตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และแบบสัมภาษณ์เรื่องตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในระหว่าง เดือนกุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายศราวุธ บรอฮีมี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต มือถือ 089-698-4544

ที่ ศธ 0519.12/

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

มกราคม 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ครูใหญ่โรงเรียน

เนื่องด้วย นายศราวุธ บรอฮีมี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยมี ศาสตราจารย์เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระ สุภากิจ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนตอบแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ เรื่อง ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในระหว่างเดือน มกราคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายศราวุธ บรอฮีมี ได้เก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 038 – 716839 มือถือ 089 – 6984544

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
ในเขตกรุงเทพมหานคร

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน จากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้สุ่มเลือกผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 4 คน จาก 4 โรงเรียน โดยเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (มีครูสอนอิสลามศึกษา ระดับซะนาวีย์ไม่ถึง 10 คน) จำนวน 1 โรงเรียนและเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ (มีครูสอนอิสลามศึกษา ระดับซะนาวีย์ตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป) จำนวน 3 โรงเรียน ผลการสัมภาษณ์มีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

ผู้บริหารคนที่ 1

ประเด็นหลักสูตร และการเรียนการสอน

หลักสูตรที่ทางโรงเรียนสอนส่วนใหญ่ก็จะสอนตามหลักสูตร ที่สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศอาหรับ ให้ความเห็นชอบหรือให้การรับรอง เพราะว่านักเรียนต้องไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยเน้นภาษาอาหรับเป็นพื้นฐาน บางแห่งยังมีการเน้นภาษามาลายู และเสริมด้วยภาษาอังกฤษ

ประเด็นความพึงพอใจของผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ที่ส่งลูกมาเรียนที่นี่ เห็นว่าทางโรงเรียน และครูสามารถดูแล สั่งสอนให้ความรู้แก่บุตรหลานของตนเองได้ โดยหวังว่าเมื่อเด็กในความปกครองของตนจบไปแล้วจะเป็นคนดีของสังคม มีความรู้ด้านศาสนาอิสลามที่ดี

ประเด็นปัญหาที่ประสบ

ปัญหาเด็กที่ผู้ปกครองพามาเข้าเรียน จำนวนมากมีพฤติกรรมที่แสดงออกที่ไม่เหมาะสม และมีแนวโน้มว่าจะประพฤติตนไปในทางไม่ดี ซึ่งทางโรงเรียนแทบไม่อยากรับไว้เป็นนักเรียน แต่จำเป็นต้องรับไว้

ปัญหาวิกฤติ เงินงบประมาณค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน จัดการเรียนการสอน ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นเงินอุดหนุนจากภาครัฐ และเงินบริจาคของประชาชนมุสลิม เมื่อสังคมไทยอยู่ในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้เงินช่วยเหลือจากผู้ศรัทธาบริจาคน้อยลง จึงทำให้การบริหารการจัดการเป็นไปด้วยความยากลำบาก

ปัญหาการรับเด็กที่จบมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ตามที่ภาครัฐบังคับ ทำให้มีจำนวนของเยาวชนมุสลิมมาเรียนน้อยกว่าอดีตมาก เนื่องจากเด็กโตเกินกว่าที่จะมาเริ่มต้นในการเรียนศาสนาและภาษาอาหรับ และเด็กก็มีทางเลือกอื่น ๆ มากขึ้น

- ประเด็นแนวโน้มในอนาคต

แนวโน้มในอนาคต ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้น ต้องปรับตัวจากเดิมที่เคยสอนระดับซะนาวีย์อย่างเดียวนั้นไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้ จำเป็นต้องเปิดหลักสูตรบูรณาการ

ผู้บริหารคนที่ 2

ประเด็นหลักสูตร และการเรียนการสอน

หลักสูตรที่ทางโรงเรียนสอนส่วนใหญ่ก็จะสอนตามหลักสูตรที่เน้นสอนเรื่องศาสนาอิสลามอย่างเดียว ไม่มีวิชาสามัญควบคู่ไปด้วย ที่สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศอาหรับ ให้ความเห็นชอบหรือให้การรับรอง เพราะว่านักเรียนต้องไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยเน้นภาษาอาหรับเป็นพื้นฐาน บางแห่งยังมีการเน้นภาษามาลายู และเสริมด้วยภาษาอังกฤษ

นอกจากนี้ทางโรงเรียนได้ฝึกทักษะวิชาชีพ เช่น ทักษะการเป็นครูและผู้นำชุมชน (อีหม่าม คอเต็บ)

ประเด็นความพึงพอใจของผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ที่ส่งลูกมาเรียนที่นี่ เพราะให้ลูกของตนเป็นคนดีดำเนินชีวิตไปตามแนวทางของศาสนาอิสลาม และเพื่อที่จะได้นำวิชาที่เรียนมาสอนให้กับลูกหลานในอนาคตต่อไป

ผู้ปกครองมีความประสงค์ให้บุตรหลานของตนเป็นตัวแทนของชุมชนในการศึกษาศาสนาอิสลาม

ประเด็นปัญหาที่ประสบ

ปัญหาเงินทุนอุดหนุน เราได้จากการรับบริจาคเป็นหลักในหนึ่งปีจะกิจกรรม 1 – 2 ครั้ง ในการจัดงานน้ำชาการกุศล เพื่อหารายได้เมาอุดหนุนการศึกษา

ปัญหาจำนวนของเยาวชนมุสลิมที่จะมาส่งเรียนวิชาภาคศาสนาภาษาอาหรับน้อยลง เนื่องมาจากภาครัฐบังคับว่าต้องจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อน

ประเด็นแนวโน้มในอนาคต

แนวโน้มในอนาคต ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้น ต้องปรับตัวจากเดิมที่สอนศาสนาอย่างเดียว จำเป็นต้องมีการแทรกสอนวิชาชีพหรือเพิ่มเนื้อหาวิชาเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนไป ให้ทันต่อความเจริญ

ผู้บริหารคนที่ 3

ประเด็นหลักสูตร และการเรียนการสอน

หลักสูตรที่ทางโรงเรียนสอนส่วนใหญ่ก็จะสอนตามหลักสูตร ที่สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศอาหรับ ให้ความเห็นชอบหรือให้การรับรอง เพราะว่านักเรียนต้องไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยเน้นภาษาอาหรับเป็นพื้นฐาน เพราะต้องเรียนตำราต่าง ๆ เป็นภาษาอาหรับ บางแห่งยังมีการเน้นภาษามาลายูสำหรับผู้ที่จะเรียนต่อที่ประเทศมาเลเซีย อินโดนิเซีย บรูไนดารุสลาม ซึ่งใช้ตำราแปลจากภาษาอาหรับเป็นมาลายู ส่วนประเทศอินเดีย ปากีสถานและบังคลาเทศจะเน้นภาษาอังกฤษมาก

ประเด็นความพึงพอใจของผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ที่ส่งลูกมาเรียนที่นี่ อยากให้ลูกหลานมีวิชาความรู้ด้านศาสนาเพื่อที่จะได้นำวิชาความรู้ไปสอนผู้อื่น

ประเด็นปัญหาที่ประสบ

ปัญหาเงินทุนอุดหนุน เราได้รับจากการบริจาค การจัดงานการกุศลและจากรับจากอพาร์ทเม้น ซึ่งทางมูลนิธิได้สร้างไว้แล้วนำเงินจากตรงนั้นมาใช้ในกิจการการศึกษา ปัญหาจำนวนของเยาวชนมุสลิม คือ เด็กและผู้ปกครองบางท่านไม่เห็นความสำคัญของการเรียนการสอนวิชาภาคศาสนา

ประเด็นแนวโน้มในอนาคต

แนวโน้มในอนาคต ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้น ยังคงดำรงการเรียนการสอนในรูปแบบเดิมไม่ต้องการเปลี่ยนเป็นบูรณาการ เพราะทำให้ศาสนาอ่อนแอลง คือวิชาที่เรียนในปัจจุบันก็หนักพอแล้ว ถ้าให้เพิ่มวิชาสามัญเข้าไปอีกนักเรียนจะรับไม่ไหว

ผู้บริหารคนที่ 4

ประเด็นหลักสูตร และการเรียนการสอน

หลักสูตรที่ทางโรงเรียนใช้สอนทั้งตำรามลายูและตำราอาหรับ ซึ่งสามารถนำวิชาที่เรียนไปศึกษาต่อทั้งในแถบกลุ่มมลายูและกลุ่มอาหรับซึ่งสถาบันส่วนใหญ่ให้การรับรอง เพราะว่านักเรียนต้องไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยเน้นภาษาอาหรับเป็นพื้นฐาน บางแห่งยังมีการเน้นภาษามาลายู และเสริมด้วยภาษาอังกฤษ

ทางโรงเรียนยังได้เสริมคอมพิวเตอร์และผู้ที่ต้องการได้วุฒิสามัญศึกษาในระดับมัธยมปลาย ทางโรงเรียนได้เปิดสอนระดับมัธยมปลาย

ประเด็นความพึงพอใจของผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ที่ส่งลูกมาเรียนที่นี่ มีแนวคิดเพื่อป้องกันลูกหลานของตัวเองไม่ให้หลงไปกับกระแสสังคม เพราะว่าทางโรงเรียน มีครูที่มีสามารถดูแล สั่งสอน ให้ความรู้แก่บุตรหลานของตนเองได้ โดยหวังว่าลูกหลานของตนจบออกมาจะเป็นคนดีของสังคม ปฏิบัติตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม

ประเด็นปัญหาที่ประสบ

ปัญหาเงินทุนอุดหนุน ผู้ปกครองที่มีรายได้น้อย ไม่อยากให้บุตรหลานมาเรียนทางด้านศาสนา เพราะระยะเวลาในการเรียนศาสนาอิสลามต้องใช้เวลานานกว่าสายสามัญทำให้ไปประกอบอาชีพได้ช้ากว่า

ประเด็นแนวโน้มในอนาคต

แนวโน้มในอนาคต ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้น โรงเรียนที่เปิดบูรณาการตามกระแสสังคมหวังเงินอุดหนุนของภาครัฐ ทำให้ภาคการเรียนศาสนาจาง คือไม่เข็มข้น เพราะว่าต้องเรียนสามัญควบคู่ ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยเพราะว่าแนวทางเดิมของที่นี้ จะรับเงินจากซะบีลลาห์มากกกว่า

บทบาทของครู ครูได้เงินเดือนน้อยต้องหาอาชีพเสริม ในเรื่องความรู้ความสามารถของครูนั้นถือว่าอยู่ในขั้นดี แต่ต้องปรับปรุงให้ทันกับยุคสมัยในเรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอน

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตกรุงเทพมหานคร

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้เพื่อศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตาม พ.ร.บ. โรงเรียนเอกชน มาตรา 15 (2) (เฉพาะหลักสูตรอิสลามตอนปลาย)
2. แบบสอบถามนี้ มีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามปัจจัยในการจัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) 4 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชนและพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน จำนวนรวม 50 ข้อ

ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ระดับปฏิบัติมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 สอบถามประสิทธิผลของการจัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) 4 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ และความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี จำนวนรวม 40 ข้อ

ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ระดับคุณภาพมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. โปรดกรุณาตอบแบบสอบถามทุกตอน ทุกข้อ และพิจารณาให้คำตอบที่ตรงตามความเป็นจริง ซึ่งคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู – อาจารย์ ของโรงเรียนของท่านและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอื่น ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น
3. ผู้วิจัยจะรักษาคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ และในการนำเสนอผลงานวิจัยจะเป็นการแสดง

ภาพรวม ไม่มีการระบุโรงเรียน และไม่มีผลกระทบต่อท่านในเรื่องใด ๆ ทั้งสิ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

นายศราวุธ บรอฮีมี
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1
สอบถามปัจจัยในการจัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย
(ระดับซะนาวีย์)

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ในโรงเรียนของท่าน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติ หลังข้อความ โดยแต่ละตัวเลขมีความหมายถึงระดับการปฏิบัติ ดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติมากที่สุด (ปฏิบัติเป็นประจำ สม่ำเสมอ)
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก(ปฏิบัติบ่อยครั้งมาก)
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติปานกลาง (ปฏิบัติหลายครั้ง)
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย (ปฏิบัตินับครั้งได้)
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด (หรือไม่มีการปฏิบัติ)

ตัวอย่างการตอบ

ข้อ	ประเด็น	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	ครูชอบหลับ	✓				
2	ครูมาสอนทัน		✓			

จากคำตอบข้อ 1 แสดงว่า ครูมีพฤติกรรมชอบหลับในระดับมากที่สุด (หรือเป็นประจำ)

จากคำตอบข้อ 2 แสดงว่า ครูมีพฤติกรรมมาสอนทันในระดับมาก

1.1. พฤติกรรมการสอนของครู (จำนวน 20 ข้อ)

คำชี้แจงเฉพาะ

พฤติกรรมการสอนของครู ในที่นี้ หมายถึง พฤติกรรมการวางแผน/เตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์ /แหล่งเรียนรู้ การวัด ประเมินผล ของท่าน

ข้อที่	พฤติกรรมการสอนของครู	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	**การวางแผน /เตรียมการสอน** ท่านเขียนแผนการสอน / กำหนดการสอน ในวิชาที่รับผิดชอบไว้ล่วงหน้าเสมอ					
2	แผนการสอนของท่าน ระบุรายละเอียดที่สำคัญ ได้แก่ เนื้อหา กิจกรรมการสอน สื่อ การวัดผล ครบถ้วน					
3	แผนการสอนของท่าน ได้รับการตรวจสอบ ชี้แนะ ความถูกต้องเหมาะสม จากฝ่ายบริหาร/หัวหน้าวิชาการ					
4	ท่านศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อเตรียมเนื้อหาที่จะสอน					
5	ท่านจัดเตรียมอุปกรณ์และสื่อการสอนเพื่อช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น					
6	**การจัดการเรียนการสอน** ท่านจัดให้มีกิจกรรมทบทวนความรู้เดิม เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้ใหม่					
7	ท่านจัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ ในลักษณะให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น การอภิปราย การทำงานกลุ่ม					
8	ท่านจัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ ในลักษณะให้นักเรียนได้เรียนรู้สูงสุด ตามศักยภาพ เช่น การให้งานเฉพาะบุคคล					
9	ท่านจัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ ในลักษณะการเชื่อมโยงความรู้ของหลายวิชา					
10	ท่านบันทึกหลังสอน แสดงผลการสอน จุดเด่น จุดด้อย และแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาวิธีการสอน เป็นประจำสม่ำเสมอ					
11	**การใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ / แหล่งเรียนรู้** ท่านใช้ชอล์ก กระดานดำ สมุดเรียน และหนังสือเรียน ในการเรียนการสอน					
12	ท่านใช้สื่อแผ่นภาพ / วัสดุ เช่น แผ่นภาพ แผ่นแสดงข้อความอัลกุรอ่าน ประกอบการเรียนการสอน					
13	ท่าน ใช้สื่อโสตทัศน์ เช่น เทปเสียง คอมพิวเตอร์ เทปวีดิทัศน์เรื่องเกี่ยวกับชีวประวัติของนบี ประกอบการเรียนการสอน					
14	ท่านให้นักเรียนศึกษาจากแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน เช่น					

	มัสยิด กุโบร์					

ข้อที่	พฤติกรรมการสอนของครู	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
15	ท่านทำการปรับปรุง พัฒนา การใช้สื่อ วัสดุ/อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ ประกอบการเรียนการสอน					
16	**การวัด ประเมินผล** ท่านดำเนินการวัดผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน					
17	ท่านใช้วิธีการวัดผลนอกจากวิธีการสอบ เช่น โดยการสังเกตพฤติกรรม มีทั้งการสังเกตพฤติกรรมบุคคล เช่น การสังเกตการณ์เป็นผู้นำละหมาด และการสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม เช่น การทำงานในกลุ่ม					
18	ท่านใช้เครื่องมือวัดผล นอกจากใช้ข้อสอบทั้งแบบมีตัวเลือก (ปรนัย) และแบบเขียนตอบ (บรรยาย) เช่น แบบบันทึก แบบสังเกต แฟ้มสะสมงาน					
19	ท่านทำวัดผล ประเมินผลนอกเหนือจากด้านความรู้ด้วย เช่น ด้านเจตคติ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์					
20	ท่านนำผลการวัด ประเมินผล นักเรียน มาใช้ในการ พัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน					

1.2. บรรยากาศของโรงเรียน (จำนวน 15 ข้อ)

คำชี้แจงเฉพาะ

บรรยากาศโรงเรียน ในที่นี้ หมายถึง สภาพการบริหารจัดการที่เอื้ออำนวยสภาพแวดล้อมและสภาวะที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ข้อที่	บรรยากาศของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	**สภาพการบริหารจัดการ** โรงเรียนของท่านมีการแบ่งงาน และมีแบ่งสายการดูแล ควบคุมครูอย่างเป็นระบบ					
2	โรงเรียนของท่านมีการกระจายความรับผิดชอบ ภาระงานให้ครูผู้สอน อย่างชัดเจนทั่วถึง					
3	กฎ ระเบียบ ของโรงเรียน บุคลากรยอมรับและปฏิบัติได้					
4	ขั้นตอนในการดำเนินงานต่าง ๆ ชัดเจน ง่ายต่อการปฏิบัติ					
5	ผู้บริหาร (ผู้จัดการ / ครูใหญ่) มีการประชุมชี้แจงครู อยู่เป็นประจำ					
6	ผู้บริหาร (ผู้จัดการ / ครูใหญ่) รับฟังความคิดเห็นของครูผู้สอน					
7	ผู้บริหารมีความยุติธรรมในการให้คุณ ให้โทษแก่ครู					
8	**สภาวะที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล** ครูมีความเป็นกันเองในหมู่เพื่อนครู					
9	ครูมีความรัก สามัคคีในหมู่คณะ					
10	ครูมีการช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อกันและกัน					
11	ครูยอมรับความรู้ ความสามารถของเพื่อนครู					
12	ครูรัก เคารพ เชื่อฟังผู้บริหาร ด้วยความเต็มใจ					
13	ผู้บริหารเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรม สำหรับครู					
14	ผู้บริหารมีความเอื้อเฟื้อ เอื้ออาทร ต่อครู					
15	ผู้บริหารมีความเป็นกันเองกับครู					

1.3. ความคาดหวังของชุมชน (จำนวน 15 ข้อ)

คำชี้แจงเฉพาะ

ความคาดหวังของชุมชน หมายถึง ความต้องการและความคาดหวังของชุมชนที่มีต่อโรงเรียนของท่าน ในด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ และด้านจริยธรรม

ข้อที่	ความคาดหวังของชุมชน	ระดับความคาดหวัง				
		5	4	3	2	1
	ความคาดหวังด้านวิชาการ					
1	ท่านคิดว่าหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) มีรายวิชาสนองความต้องการของชุมชนมุสลิม ได้เป็นอย่างดี					
2	ท่านคิดว่าหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) จัดรายวิชาในหมวดศาสนา ตรงตามความต้องการของชุมชนมุสลิม					
3	ท่านคิดว่าหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) มีรายวิชาในหมวดภาษาอาหรับ ตามความต้องการของชุมชนมุสลิม					
4	ท่านคิดว่าหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) มีรายวิชาในหมวดเสริมทักษะและประสบการณ์ชีวิต ตามความต้องการของชุมชนมุสลิม					
5	ท่านคิดว่านักเรียนที่จบหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ได้รับความรู้ และฝึกปฏิบัติให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในหลักธรรมอิสลาม เป็นที่เชื่อถือศรัทธาของชุมชนมุสลิม					
	ความคาดหวังด้านวิชาชีพ					
6	ท่านคิดว่าหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) จัดสนองความต้องการวิชาชีพของผู้ปกครอง/นักเรียนในชุมชนมุสลิม					
7	ท่านคิดว่านักเรียนที่จบหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย					

	(ระดับซะนาวีย์) ได้รับการฝึกฝน ให้มีความรู้ ความสามารถในการเป็นครูสอนศาสนาที่ดี					

ข้อที่	ความคาดหวังของชุมชน	ระดับความคาดหวัง				
		5	4	3	2	1
8	ท่านคิดว่านักเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ได้รับการฝึกฝน เสริมทักษะความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน ให้สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตัวได้					
9	ท่านคิดว่านักเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ได้รับการฝึกฝน เสริมทักษะความรู้ความสามารถด้านทักษะอาชีพที่หลากหลาย ให้สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตัวได้					
10	ท่านคิดว่าโรงเรียนให้บริการด้านวิชาชีพต่อชุมชนมุสลิม					
11	**ความคาดหวังด้านจริยธรรม** ท่านคิดว่าหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) สามารถปลูกฝังจริยธรรมด้านศาสนาของนักเรียน ตามความต้องการของชุมชนมุสลิม ได้เป็นอย่างดี					
12	ท่านคิดว่าหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) สามารถปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข					
13	ท่านคิดว่าหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ส่งเสริม และพัฒนาให้ผู้เรียนประพฤติ ปฏิบัติตน เป็นมุสลิมที่ดี					
14	ท่านคิดว่าหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ส่งเสริม และพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข					
15	ท่านคิดว่าหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะ					

	นาวีย์) ส่งเสริม และพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถประพฤติ ปฏิบัติและพัฒนาตน เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม					

1.4. พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (จำนวน 25 ข้อ)

คำชี้แจงเฉพาะ

พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ในที่นี้ หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียน
ทั้งในและนอกห้องเรียน ของนักเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ประกอบด้วย การใช้เวลาในการเรียน ความตั้งใจและความสนใจ การวางแผนการเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และนักเรียนกับครูผู้สอน ใช้ชื่อด้านตรงนี้ให้เหมือนกับในตัวแบบสอบถาม

ข้อที่	พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	**การใช้เวลาในการเรียน** นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาเข้าเรียน					
2	นักเรียนเข้าเรียนรายวิชาต่าง ๆ ไม่หนีเรียนบางวิชา					
3	นักเรียนใช้เวลาเรียนเต็มตามกำหนดเวลาในตารางสอน เช่น ไม่ออกก่อนเวลา					
4	นักเรียนใช้เวลาว่าง ขณะพัก ทบทวนความรู้ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม					
5	นักเรียนทำการบ้าน ทบทวนความรู้ที่บ้านตามที่ครูมอบหมาย					
6	**ความตั้งใจ / ความสนใจ** นักเรียนตั้งใจ/สนใจเรียน ในชั่วโมงเรียน					
7	นักเรียนมีการซักถามครูผู้สอนในประเด็นสาระความรู้ที่ยังไม่เข้าใจหรือสงสัย					
8	นักเรียนเป็นผู้ฟังที่ดี เมื่อครูหรือเพื่อนพูด					
9	นักเรียนชอบนำเสนอข้อมูล ร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็น ในชั้นเรียน					
10	นักเรียนมีการค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ นอกจาก					

	ในชั้นเรียน					

ข้อที่	พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	การวางแผนการเรียน					
11	นักเรียนอ่านหนังสือเรียนล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน					
12	นักเรียนเตรียมอุปกรณ์ในการเรียนวิชาต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนเข้าเรียน					
13	นักเรียนมีความเข้าใจในการเลือกศึกษารายวิชาต่าง ๆ					
14	นักเรียนมีการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนไปแล้ว					
15	นักเรียนมีเป้าหมายชัดเจนว่าจะศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา					
	ปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนกับนักเรียน					
16	นักเรียนมีความรักใคร่ กลมเกลียวสามัคคีกัน					
17	นักเรียนมีการเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน					
18	นักเรียนรับฟังกันและกันในการทำงานกลุ่ม					
19	นักเรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน					
20	นักเรียนช่วยเหลืองานของเพื่อนนักเรียน					
	ปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนกับครู					
21	นักเรียนรัก เชื่อฟัง ครู					
22	นักเรียนให้ความเคารพครู					
23	นักเรียนร่วมกิจกรรมกับครู					
24	นักเรียนเข้าพบหรือขอคำปรึกษาจากครู					
25	นักเรียนช่วยเหลืองานของครู					

ตอนที่ 2
สอบถามประสิทธิผลของโรงเรียน

2.1 ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (จำนวน 10 ข้อ)

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความเกี่ยวกับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ของโรงเรียนของท่าน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

ที่ระบุข้อความแสดงค่าร้อยละหลังข้อความแต่ละข้อ ตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	น้อยกว่าร้อยละ 50	ร้อยละ 50 - 59	ร้อยละ 60 - 69	ร้อยละ 70 - 79	ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป
1	**ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง** นักเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ส่วนใหญ่ มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสม ตลอด 4 ปี ประมาณใด					
2	นักเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์)ส่วนใหญ่ มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสม ในหมวดวิชาศาสนา ตลอด 4 ปี ประมาณใด					
3	นักเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์)ส่วนใหญ่ มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสม หมวดวิชาภาษาอาหรับ ตลอด 4 ปี ประมาณใด					
4	นักเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์)ส่วนใหญ่ มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสม หมวดวิชาเสริมทักษะและประสบการณ์ชีวิต ตลอด 4 ปี ประมาณใด					
5	นักเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์)ส่วนใหญ่ มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสม กลุ่มวิชา					

	เกี่ยวกับการท่องจำ ได้แก่ การท่องจำกุรอ่าน ท่องจำอัลฮะดิษ ตลอด 4 ปี ประมาณใด					
ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	น้อยกว่าร้อยละ 50	ร้อยละ 50 - 59	ร้อยละ 60 - 69	ร้อยละ 70 - 79	ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป
6	นักเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์)ส่วนใหญ่ มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสม กลุ่มวิชาเกี่ยวกับการอรรถาธิบายอัลกุรอ่าน ตลอด 4 ปี ประมาณใด					
7	นักเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์)ส่วนใหญ่ มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสม กลุ่มวิชานิติศาสตร์อิสลาม ตลอด 4 ปี ประมาณใด					
8	จำนวนนักเรียนที่เรียนจบหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ภายในเวลา 4 ปี ของปีการศึกษาที่ผ่านมา					
9	จำนวนนักเรียนที่จบหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ของปีการศึกษาที่ผ่านมา และได้เรียนต่อในชั้นที่สูงขึ้น					
10	จำนวนนักเรียนที่จบหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ของปีการศึกษาที่ผ่านมาและได้ทุนเรียนดีจากมหาวิทยาลัยใน/ต่างประเทศ เพื่อการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น					

2.2 ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกสูง (จำนวน 10 ข้อ)

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความเกี่ยวกับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ของโรงเรียนท่าน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลัง

ข้อความแต่ละข้อ ตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับประสิทธิผล				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11	**ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกสูง** ท่านคิดว่า นักเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ส่วนใหญ่ในโรงเรียนของท่าน มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักการของอิสลาม เพียงใด					
12	ท่านคิดว่า นักเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ส่วนใหญ่ในโรงเรียนของท่าน ปฏิบัติตนตามระเบียบ วินัย ของโรงเรียน มากน้อยเพียงใด					
13	ท่านคิดว่า นักเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ส่วนใหญ่ในโรงเรียนของท่าน มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอน มากน้อยเพียงใด					
14	ท่านคิดว่า นักเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ส่วนใหญ่ในโรงเรียนของท่าน มีทัศนคติที่ดีต่อครูผู้สอน มากน้อยเพียงใด					
15	ท่านคิดว่า นักเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ส่วนใหญ่ในโรงเรียนของท่าน มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มากน้อยเพียงใด					
16	ท่านคิดว่า นักเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ส่วนใหญ่ในโรงเรียนของท่าน มีจิตใจประชาธิปไตย ยอมรับความเห็นของผู้อื่น และกติกาของสังคม มากน้อยเพียงใด					

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับประสิทธิผล				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17	ท่านคิดว่า นักเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ส่วนใหญ่ในโรงเรียนของท่าน มีจิตใจพร้อมเป็นผู้ทำหน้าที่เผยแผ่ ความรู้ด้านศาสนา (อุตต้าซ) โดยไม่เห็นแก่ค่าตอบแทน มากน้อยเพียงใด					
18	ท่านคิดว่า นักเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ส่วนใหญ่ในโรงเรียนของท่าน มีเจตนารมณ์ที่จะต้องการเรียนรู้ด้านศาสนาให้สูงขึ้นอีก มากน้อยเพียงใด					
19	ท่านคิดว่า ผู้ปกครองนักเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ส่วนใหญ่ พอใจในระเบียบวินัย และการเรียนการสอน ของโรงเรียน มากน้อยเพียงใด					
20	ท่านคิดว่า ผู้ปกครองนักเรียนหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ส่วนใหญ่ พอใจใน ความประพฤติ และคุณธรรมของนักเรียนที่แสดงออก รวมทั้งการเรียนการสอนของโรงเรียน มากน้อยเพียงใด					

2.3 ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้าสิ่งแวดล้อมได้ (จำนวน 11 ข้อ)

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความที่เกี่ยวกับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษา ตอน ปลาย (ระดับซะนาวีย์) ของโรงเรียนท่าน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลัง

ข้อความแต่ละข้อ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับประสิทธิผล				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
21	**ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้าสิ่งแวดล้อมได้** ท่านคิดว่า หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน					
22	ท่านคิดว่า หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) มีความเหมาะสมกับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (ในประเทศ) มากน้อยเพียงใด					
23	ท่านคิดว่า หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) มีความเหมาะสมกับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (ต่างประเทศ) มากน้อยเพียงใด					
24	เมื่อมีการปรับปรุงหลักสูตรในมหาวิทยาลัยที่นักเรียนของท่านนิยมไปศึกษาต่อ ท่านคิดว่า คณะครูในโรงเรียน จะมีความข้าใจ และสามารถปรับเปลี่ยนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นอย่างไร					
25	เมื่อมีการปรับปรุงหลักสูตรในมหาวิทยาลัยที่นักเรียนของท่านนิยมไปศึกษาต่อ ท่านคิดว่า คณะครูในโรงเรียน จะมีความข้าใจ และสามารถปรับเปลี่ยนการใช้สื่อ เป็นอย่างไร					

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับประสิทธิผล				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
26	เมื่อมีการปรับปรุงหลักสูตรในมหาวิทยาลัยที่นักเรียนของท่านนิยมไปศึกษาต่อ ท่านคิดว่า คณะครูในโรงเรียน จะมีความข้าใจ และสามารถปรับเปลี่ยนการวัดประเมินผล เป็นอย่างไร					
27	ท่านคิดว่า คณะครูในโรงเรียนของท่าน มีการพัฒนาปรับปรุงวิธีการสอน เทคนิคการสอน มากน้อยเพียงใด					
28	ท่านคิดว่า คณะครูในโรงเรียนของท่าน มีการพัฒนาสื่อวัสดุประกอบการเรียนการสอน มากน้อยเพียงใด					
29	ท่านคิดว่า คณะครูในโรงเรียนของท่าน มีการพัฒนาวิธีการการวัด ประเมินผล สื่อวัสดุ มากน้อยเพียงใด					
30	โรงเรียนของท่าน นำคะแนนที่แสดงผลสัมฤทธิ์นักเรียนเป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อจัดโครงการ / กิจกรรมที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากน้อยเพียงใด					

2.4 ความสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความที่เกี่ยวกับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษา ตอนปลาย (ระดับซะนาวีย์) ของโรงเรียนท่าน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับประสิทธิผล				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
31	**ความสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน** ผู้บริหารมีความสามารถแก้ปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้ดีเพียงใด					
32	ท่านและเพื่อนครูมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ได้มากน้อยเพียงใด					
33	ผู้บริหารมีความสามารถแก้ปัญหาในการบริหารงบประมาณของโรงเรียนได้ดีเพียงใด					
34	ท่านและเพื่อนครูมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาในการบริหารงบประมาณของโรงเรียน ได้มากน้อยเพียงใด					
35	ผู้บริหารมีความสามารถแก้ปัญหาในการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนได้ดีเพียงใด					
36	ท่านและเพื่อนครูมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาในการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียน ได้มากน้อยเพียงใด					
37	ผู้บริหารมีความสามารถแก้ปัญหาในการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนได้ดีเพียงใด					
38	ท่านและเพื่อนครูมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาในการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียน ได้มากน้อยเพียงใด					
39	ผู้บริหารสามารถควบคุมสถานการณ์เมื่อมีเหตุฉุกเฉิน เช่น เหตุทะเลาะวิวาท การเกิดอุบัติเหตุกับนักเรียนหรือครู ได้ดีเพียงใด					
40	ท่านและเพื่อนครูมีส่วนช่วยในการควบคุมสถานการณ์เมื่อมีเหตุฉุกเฉิน เช่น เหตุทะเลาะวิวาท การเกิดอุบัติเหตุกับนักเรียนหรือครู ได้ดีเพียงใด					

จบแบบสอบถาม ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถาม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายศราวุธ บรออีมี
วันเดือนปีเกิด	15 กุมภาพันธ์ 2506
สถานที่เกิด	5 หมู่ 6 ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	5 หมู่ 6 ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2519	มัธยมศึกษาปีที่3 (ม.ศ. 3) โรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคาร อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2524	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2526	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2544	ปริญญาตรี ศศ.บ. (การตลาด) สถาบันราชภัฏราชนครินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร